

Samhällsekonomi och finansförvaltning

2

Förslag till statsbudget för 2002

Samhällsekonomi och finansförvaltning

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	9
2	Lagförslag.....	11
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1537) om finansiering av framtida utgifter för använt kärnbränsle m.m.....	11
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension.....	12
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (2000:981) om fördelning av socialavgifter.....	15
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1571) om insättningsgaranti.....	16
2.5	Förslag till lag om ändring i lagen (1999:158) om investerarskydd.....	17
3	Utgiftsområde Samhällsekonomi och finansförvaltning.....	19
3.1	Omfattning.....	19
3.2	Utgiftsutveckling.....	19
4	Politikområde Effektiv statsförvaltning.....	21
4.1	Omfattning.....	21
4.2	Utgiftsutveckling.....	22
4.3	Mål.....	22
4.4	Politikens inriktning.....	23
4.5	Insatser.....	23
4.5.1	Insatser inom politikområdet.....	23
4.5.2	Insatser utanför politikområdet.....	23
4.6	Resultatbedömning.....	23
4.6.1	Resultat.....	23
4.6.2	Analys och slutsatser.....	23
4.7	Revisionens iakttagelser.....	24
4.8	Delområde Revisionsverksamhet.....	25
4.8.1	Omfattning.....	25
4.8.2	Mål.....	25
4.8.3	Politikens inriktning.....	25
4.8.4	Insatser.....	25
4.8.5	Resultatbedömning.....	26

4.9	Delområde Ekonomisk styrning och utveckling av statsförvaltningen	28
4.9.1	Omfattning.....	28
4.9.2	Mål	28
4.9.3	Politikens inriktning.....	28
4.9.4	Insatser	29
4.9.5	Resultatbedömning.....	31
4.10	Delområde Statliga arbetsgivarfrågor	33
4.10.1	Omfattning.....	33
4.10.2	Mål	33
4.10.3	Politikens inriktning.....	33
4.10.4	Insatser	34
4.10.5	Resultatbedömning.....	34
4.10.6	Bedömningar av framtida personalkonsekvenser inom staten.....	35
4.11	Delområde Statistik	37
4.11.1	Omfattning.....	37
4.11.2	Mål	37
4.11.3	Politikens inriktning.....	37
4.11.4	Insatser	38
4.11.5	Resultatbedömning.....	39
4.12	Delområde Prognos- och uppföljningsverksamhet	39
4.12.1	Omfattning.....	39
4.12.2	Mål	40
4.12.3	Politikens inriktning.....	40
4.12.4	Insatser	40
4.12.5	Resultatbedömning.....	40
4.13	Delområde Fastighetsförvaltning	42
4.13.1	Omfattning.....	42
4.13.2	Mål	42
4.13.3	Politikens inriktning.....	43
4.13.4	Insatser	43
4.13.5	Resultatbedömning.....	43
4.14	Budgetförslag	45
4.14.1	1:1 Konjunkturinstitutet	45
4.14.2	1:2 Riksrevisionsverket.....	46
4.14.3	1:3 Ekonomistyrningsverket	47
4.14.4	1:4 Statskontoret.....	48
4.14.5	1:5 Täckning av merkostnader för lokaler.....	49
4.14.6	1:6 Statistiska centralbyrån.....	49
4.14.7	1:7 Folk- och bostadsstatistik	50
4.14.8	1:8 Kammarkollegiet.....	51
4.14.9	1:9 Nämnden för offentlig upphandling	51
4.14.10	1:10 Statens kvalitets- och kompetensråd	52
4.14.11	1:11 Ekonomiska rådet	52
4.14.12	1:12 Utvecklingsarbete	53
4.14.13	1:13 Arbetsgivarpolitiska frågor.....	54
4.14.14	1:14 Statliga tjänstepensioner m.m.	54
4.14.15	Statens fastighetsverk	55
4.14.16	Fortifikationsverket.....	57

5	Politikområde Finansiella system och tillsyn.....	59
5.1	Omfattning.....	59
5.2	Utgiftsutveckling.....	60
5.3	Mål.....	60
5.4	Politikens inriktning	60
5.5	Insatser.....	64
5.5.1	Insatser inom politikområdet	64
5.5.2	Insatser utanför politikområdet	67
5.6	Resultatbedömning	67
5.6.1	Resultat	67
5.6.2	Analys och slutsatser.....	72
5.7	Revisionens iakttagelser	74
5.8	Övrigt.....	74
5.9	Budgetförslag.....	77
5.9.1	2:1 Finansinspektionen	77
5.9.2	2:2 Insättningsgarantinämnden	78
5.9.3	2:3 Riksgäldskontoret: Förvaltningskostnader	79
5.9.4	2:4 Bokföringsnämnden.....	80
5.9.5	2:5 Avgift för Stadshypotekskassans grundfond.....	80
5.9.6	2:6 Insatser i internationella finansieringsinstitutioner	82
5.9.7	2:7 Avsättning för garantiverksamhet.....	82
5.9.8	Premiepensionsmyndigheten.....	83
6	Ofördelat anslag: Riksdagens revisorer.....	85
6.1.1	90:1 Riksdagens revisorer	85

Tabellförteckning

Anslagsbelopp	10
3.1 Utgiftsutvecklingen inom utgiftsområdet	19
3.2 Härledning av ramnivån 2002-2004.....	20
4.1 Utgiftsutvecklingen inom politikområde Effektiv statsförvaltning.....	22
4.2 Styckkostnader för årlig revision.....	26
4.3 Årliga revisionens resultat.....	27
4.4 Effektivitetsrevisionens resultat	27
4.5 Remisser, antal och kostnader.....	27
4.6 Personalkonsekvenser.....	36
4.7 Personalkonsekvenser vid Försvarsmakten.....	36
4.8 Nyckeltal för statistikverksamheten	39
4.9 Precision i prognoser för BNP, arbetslöshet och inflation gjorda våren och hösten året före prognosåret.....	41
4.10 Resultat av kvalitetsmätningar, förvaltning av fastigheter för försvarsändamål.....	44
4.11 Anslagsutveckling för Konjunkturinstitutet.....	45
4.12 Uppdragsverksamhet.....	45
4.13 Härledning av nivån 2002-2004.....	46
4.14 Anslagsutveckling för Riksrevisionsverket	46
4.15 Anslagssparandets utveckling	46
4.16 Uppdragsverksamhet.....	46
4.17 Härledning av nivån 2002-2004.....	47
4.18 Anslagsutveckling för Ekonomistyrningsverket	47
4.19 Uppdragsverksamhet.....	47
4.20 Härledning av nivån 2002-2004.....	47
4.21 Anslagsutveckling för Statskontoret	48
4.22 Offentligrättslig verksamhet.....	48
4.23 Uppdragsverksamhet.....	48
4.24 Härledning av nivån 2002-2004	48
4.25 Anslagsutveckling för Täckning av merkostnader för lokaler.....	49
4.26 Härledning av nivån 2002-2004.....	49
4.27 Anslagsutveckling för Statistiska centralbyrån.....	49
4.28 Uppdragsverksamhet.....	49
4.29 Härledning av nivån 2002-2004	50
4.30 Anslagsutveckling för Folk- och bostadsstatistik	50
4.31 Härledning av nivån 2002-2004	50
4.32 Anslagsutveckling för Kammarkollegiet	51
4.33 Uppdragsverksamhet.....	51
4.34 Härledning av nivån 2002-2004	51
4.35 Anslagsutveckling för Nämnden för offentlig upphandling.....	51
4.36 Härledning av nivån 2002-2004.....	52
4.37 Anslagsutveckling för Statens kvalitets- och kompetensråd	52

4.38 Härledning av nivån 2002-2004.....	52
4.39 Anslagsutveckling för Ekonomiska rådet.....	52
4.40 Härledning av nivån 2002-2004	53
4.41 Anslagsutveckling för Utvecklingsarbete.....	53
4.42 Härledning av nivån 2002-2004.....	53
4.43 Anslagsutveckling för Arbetsgivarpolitiska frågor	54
4.44 Härledning av nivån 2002-2004	54
4.45 Anslagsutveckling för Statliga tjänstepensioner	54
4.46 Uppdragsverksamhet	55
4.47 Härledning av nivån 2002-2004	55
4.48 Uppgifter om det ekonomiska läget för Statens fastighetsverk.....	56
4.49 Investeringsplan för Statens fastighetsverk.....	56
4.50 Uppgifter om det ekonomiska läget för Fortifikationsverket	57
4.51 Investeringsplan för Fortifikationsverket.....	58
5.1 Utgiftsutvecklingen inom politikområde Finansiella system och tillsyn.....	60
5.2 Årsprognos och utfall för lånebehovet 1997-2000.....	69
5.3 Resultatet av Riksgäldskontorets garantiverksamhet 1995/96-2000	70
5.4 Budget för Statens internbank (exklusive kostnader för statens betalningssystem).....	70
5.5 Resultat för kapitalförvaltningen	71
5.6 Värdemässig fördelning på olika slag av fonder	72
5.7 Anslagsutveckling för Finansinspektionen	77
5.8 Offentligrättslig verksamhet	78
5.9 Härledning av nivån 2002-2004.....	78
5.10 Anslagsutveckling för Insättningsgarantinämnden	78
5.11 Offentligrättslig verksamhet	78
5.12 Härledning av nivån 2002-2004	79
5.13 Anslagsutveckling för Riksgäldskontoret: Förvaltningskostnader	79
5.14 Härledning av nivån 2002-2004	79
5.15 Budget för avgiftsbelagd garantiverksamhet, nya garantier.....	80
5.16 Anslagsutveckling för Bokföringsnämnden	80
5.17 Härledning av nivån 2002-2004	80
5.18 Anslagsutveckling för Avgift för stadshypotekskassans grundfond	80
5.19 Nyckeltal för Stadshypotekskassan och grundfonden	81
5.20 Härledning av nivån 2002-2004	81
5.21 Anslagsutveckling för Insatser i internationella finansieringsinstitutioner	82
5.22 Härledning av nivån 2002-2004	82
5.23 Anslagsutveckling för Avsättning för garantiverksamhet	82
5.24 PPM:s lån i Riksgäldskontoret.....	83
5.25 Offentligrättslig verksamhet	83
6.1 Anslagsutveckling för Riksdagens revisorer.....	85
6.2 Härledning av nivån 2002-2004	86

Diagramförteckning

4.1 Myndigheternas bedömning av de system och tjänster som ESV tillhandahåller inom EA/PA-området	32
4.2 Ekonomiadministrativa värden (%)	32
4.3 ESV:s prognoser – avvikelse från faktiskt utfall.....	41
5.1 Nationell tillsyn 1997-2000 (tim).....	67
5.2 Antalet platsundersökningar 1997-2000 (st)	68

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1992:1537) om finansiering av framtida utgifter för använt kärnbränsle m.m. (avsnitten 2.1 och 5.8),
2. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension (avsnitten 2.2 och 5.8),
3. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2000:981) om fördelning av socialavgifter (avsnitten 2.3 och 5.8),
4. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1995:1571) om insättningsgaranti (avsnitten 2.4 och 5.8),
5. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1999:158) om investerarskydd (avsnitten 2.5 och 5.8),
6. bemyndigar regeringen att besluta om att Statens fastighetsverk får ta upp lån inom en ram av högst 7 000 000 000 kronor i Riksgäldskontoret för investeringar m.m. i enlighet med vad regeringen förordar (avsnitt 4.14.15),
7. bemyndigar regeringen att besluta om att Fortifikationsverket får ta upp lån inom en ram av högst 5 085 000 000 kronor i Riksgäldskontoret för investeringar m.m. i enlighet med vad regeringen förordar (avsnitt 4.14.16),
8. godkänner investeringsplan för Statens fastighetsverk i enlighet med vad regeringen förordar (avsnitt 4.14.15),
9. godkänner investeringsplan för Fortifikationsverket i enlighet med vad regeringen förordar (avsnitt 4.14.16),
10. godkänner Sveriges medverkan i kapitalhöjning i Europarådets utvecklingsbank (avsnitt 5.5.1),
11. bemyndigar regeringen att ersätta de ekonomiska förpliktelser staten har i form av kapitaltäckningsgaranti till Statens bostadslåneaktiebolag och grundfondförbindelse till Statens bostadsfinansieringsaktiebolag, SBAB (publ.), med garantier till SBAB (publ.) intill ett belopp av 10 000 000 000 kronor med löptiden 10 år (avsnitt 5.8),
12. bemyndigar regeringen att för 2002 besluta om en rörlig kredit i Riksgäldskontoret om högst 500 000 000 kronor för att tillgodose Premiepensionsmyndighetens behov av likviditet i handeln med fondandelar (avsnitt 5.9.8),
13. för budgetåret 2002 anvisar anslagen under utgiftsområde 2 *Samhällsekonomi och finansförvaltning*, såvitt avser anslag som står till regeringens disposition, enligt följande uppställning:

Riksdagsstyrelsen föreslår att riksdagen

14. för budgetåret 2002 anvisar anslag under utgiftsområde 2 *Samhällsekonomi och finansförvaltning*, såvitt avser anslag som är

avsedda för riksdagen eller dess myndigheter, enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	Anslagstyp	
1:1 Konjunkturinstitutet	ramanslag	45 683
1:2 Riksrevisionsverket	ramanslag	157 268
1:3 Ekonomistyrningsverket	ramanslag	60 006
1:4 Statskontoret	ramanslag	71 470
1:5 Täckning av merkostnader för lokaler	ramanslag	420
1:6 Statistiska centralbyrån	ramanslag	394 439
1:7 Folk- och bostadsstatistik ²	reservationsanslag	78 000
1:8 Kammarkollegiet	ramanslag	26 914
1:9 Nämnden för offentlig upphandling	ramanslag	7 443
1:10 Statens kvalitets- och kompetensråd	ramanslag	12 057
1:11 Ekonomiska rådet	ramanslag	2 285
1:12 Utvecklingsarbete	ramanslag	17 370
1:13 Arbetsgivarpolitiska frågor ³	ramanslag	2 458
1:14 Statliga tjänstepensioner m.m.	ramanslag	7 381 000
2:1 Finansinspektionen	ramanslag	141 853
2:2 Insättningsgarantinämnden	ramanslag	8 224
2:3 Riksgäldskontoret: Förvaltningskostnader	ramanslag	252 875
2:4 Bokföringsnämnden	ramanslag	7 521
2:5 Avgift för Stadshypotekskassans grundfond	ramanslag	0
2:6 Insatser i internationella finansieringsinstitutioner ⁴	ramanslag	60 000
2:7 Avsättning för garantiverksamhet	ramanslag	0
90:1 Riksdagens revisorer ¹	ramanslag	27 122
Summa		8 754 408

¹ Anslag avsett för riksdagen eller dess myndigheter

² Tidigare benämnt *Folk- och bostadsräkning*

³ Tidigare benämnt *Stabsuppgifter vid arbetsgivarverket*

⁴ Tidigare benämnt *Bidrag till kapitalet i Europeiska utvecklingsbanken*

2 Lagförslag

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1537) om finansiering av framtida utgifter för använt kärnbränsle m.m.

Härigenom föreskrivs att 7 a § lagen (1992:1537) om finansiering av framtida utgifter för använt kärnbränsle m.m.¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

<p>Kärnavfallsfondens medel skall placeras på konto i Riksgäldskontoret</p>	<p>7 a §</p>	<p>Kärnavfallsfondens medel skall placeras på <i>räntebärande</i> konto i Riksgäldskontoret <i>eller i skuldförbindelser utfärdade av staten.</i></p>
---	--------------	---

Medlen i Kärnavfallsfonden skall förvaltas så att kraven på en god avkastning och en tillfredställande betalningsberedskap tillgodoses.

Avkastningen på fondens medel skall läggas till kapitalet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2002.

¹ Lagen omtryckt 1995:1544.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension

Härigenom föreskrivs att 8 kap. 1 och 2 §§ samt 14 kap. 3 och 4 §§ lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

1 §²

Premiepensionsmyndigheten skall ansvara för förvaltningen av de avgiftsmedel som enligt 6 § lagen (2000:981) om fördelning av socialavgifter skall placeras på konto hos Riksgäldskontoret till dess att de förs över enligt 2 § till annan förvaltning. Myndigheten skall träffa avtal med kontoret om förräntning och andra villkor för placeringen av medlen. Myndigheten skall sträva efter att med ett lågt risktagande och med hänsyn till kravet på betalningsberedskap uppnå så god avkastning på medlen som möjligt.

Premiepensionsmyndigheten skall ansvara för förvaltningen av de avgiftsmedel som enligt 6 § lagen (2000:981) om fördelning av socialavgifter och 8 § lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift skall föras till Riksgäldskontoret, till dess att medlen förs över enligt 2 § till annan förvaltning. Medlen skall under den tillfälliga förvaltningen av Premiepensionsmyndigheten vara placerade på räntebärande konto i Riksgäldskontoret eller i skuldförbindelser utfärdade av staten. Premiepensionsmyndigheten skall sträva efter att med ett lågt risktagande och med hänsyn till kravet på betalningsberedskap uppnå så god avkastning på medlen som möjligt.

Avkastningen skall fördelas mellan pensionsspararna i förhållande till storleken av vars och ens fastställda pensionsrätt.

2 §³

När pensionsrätt för premiepension för en pensionssparare har fastställts, skall Premiepensionsmyndigheten föra över medel som motsvarar pensionsrätten samt avkastningen enligt 1 § andra stycket från Riksgäldskontoret till förvaltning i

När pensionsrätt för premiepension för en pensionssparare har fastställts, skall Premiepensionsmyndigheten föra över medel som motsvarar pensionsrätten samt avkastningen enligt 1 § andra stycket till förvaltning i

1. värdepappersfonder eller utländska fondföretag som avses i 3 §, eller
2. Premiesparfonden eller Premievalsfonden som förvaltas av Sjunde AP-fonden enligt lagen (2000:192) om allmänna pensionsfonder (AP-fonder).

Om pensionsspararen har tagit ut premiepension i form av livränta enligt 9 kap. 2 § skall medlen i stället föras över till Premiepensionsmyndighetens livränteverksamhet.

² Senaste lydelse 2000:986.

³ Senaste lydelse 2000:197.

14 kap.**3 §⁴**

Om ett beslut innebär att fastställd pensionsrätt för premiepension har höjts, skall Premiépensionsmyndigheten föra över medel som motsvarar det uppräknade beloppet enligt 2 § från den tillfälliga förvaltningen hos Riksgäldskontoret till fonder på det sätt som anges i 8 kap. 4 § tredje stycket. Om pensionsspararen har börjat ta ut premiepension i form av livränta enligt 9 kap. 2 §, skall beloppet i stället föras över till Premiépensionsmyndighetens livränteverksamhet.

Om ett beslut innebär att fastställd pensionsrätt för premiepension har höjts, skall Premiépensionsmyndigheten föra över medel som motsvarar det uppräknade beloppet enligt 2 § från den tillfälliga förvaltningen enligt 8 kap. 1 § till fonder på det sätt som anges i 8 kap. 4 § tredje stycket. Om pensionsspararen har börjat ta ut premiepension i form av livränta enligt 9 kap. 2 §, skall beloppet i stället föras över till Premiépensionsmyndighetens livränteverksamhet.

4 §

Om ett beslut innebär att fastställd pensionsrätt för premiepension har sänkts, skall Premiépensionsmyndigheten föra över medel som motsvarar det uppräknade beloppet enligt 2 § till den tillfälliga förvaltningen hos Riksgäldskontoret från den eller de fonder i vilka medel har placerats för pensionsspararens räkning. Fonderna skall tas i anspråk i förhållande till värdet av innehavet i varje fond. Har pensionsspararen tagit ut premiepension i form av livränta enligt 9 kap. 2 §, skall beloppet i stället betalas av Premiépensionsmyndigheten med omräkning av fastställda livräntebelopp.

Om ett beslut innebär att fastställd pensionsrätt för premiepension har sänkts, skall Premiépensionsmyndigheten föra över medel som motsvarar det uppräknade beloppet enligt 2 § till den tillfälliga förvaltningen enligt 8 kap. 1 § från den eller de fonder i vilka medel har placerats för pensionsspararens räkning. Fonderna skall tas i anspråk i förhållande till värdet av innehavet i varje fond. Har pensionsspararen tagit ut premiepension i form av livränta enligt 9 kap. 2 §, skall beloppet i stället betalas av Premiépensionsmyndigheten med omräkning av fastställda livräntebelopp.

Om beloppet inte täcks av tillgodohavandet på pensionsspararens premiepensionskonto, skall det resterande beloppet återkrävas av spararen om sänkningen av pensionsrätten beror på att den pensionsgrundande inkomsten av annat förvärvsarbete har sänkts eller på att pensionsrätt inte borde ha tillgodoräknats till följd av bestämmelserna i 4 kap. 4 § om bristande eller underlåten avgiftsbetalning. I andra fall skall det resterande beloppet återkrävas endast om pensionsspararen genom att lämna oriktiga uppgifter eller genom att underlåta att fullgöra en uppgifts- eller anmälningsskyldighet har orsakat att pensionsrätt för premiepension har fastställts felaktigt eller med ett för högt belopp.

Om det finns särskilda skäl får Premiépensionsmyndigheten helt eller delvis efterge krav på återbetalning enligt andra stycket.

⁴ Senaste lydelse 1999:390.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2002.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:981) om fördelning av socialavgifter

Härigenom föreskrivs att 6 § lagen (2000:981) om fördelning av socialavgifter skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

Den andel av inkomsterna som beräknas utgöra avgifter för inkomster som överstiger 8,07 förhöjda prisbasbelopp enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring skall föras till staten.

Den andel av avgifterna som beräknas motsvara pensionsrätt för premiepension för samma år skall föras till Riksgäldskontoret för tillfällig förvaltning.

Den andel av avgifterna som beräknas motsvara pensionsrätt för premiepension för samma år skall föras till Riksgäldskontoret för tillfällig förvaltning enligt 8 kap. 1 § första stycket lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension.

Återstoden av avgifterna skall föras till Första-Fjärde AP-fonderna för förvaltning enligt lagen (2000:192) om allmänna pensionsfonder (AP-fonder).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2002.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1571) om insättningsgaranti

Härigenom föreskrivs att 15 § lagen (1995:1571) om insättningsgaranti skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 §

Nämnden skall placera inbetalda avgifter på ett räntebärande konto i Riksgäldskontoret *sedan nämndens förvaltningskostnader för garantin har räknats av.*

Nämnden skall, *sedan nämndens förvaltningskostnader för garantin har räknats av,* placera inbetalda avgifter på räntebärande konto i Riksgäldskontoret *eller i skuldförbindelser utfärdade av staten.*

I den utsträckning behållna avgiftsmedel inte räcker till för att betala ut ersättningar får nämnden låna medel i Riksgäldskontoret.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2002.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1999:158) om investerarskydd

Härigenom föreskrivs att 31 § lagen (1999:158) om investerarskydd skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

31 §

Avgifter och andra medel som Insättningsgarantinämnden förvaltar skall placeras på räntebärande konto i Riksgäldskontoret. Medlen får endast användas för utbetalning av ersättning enligt denna lag samt för att täcka kostnader för tillhandahållande av investerarskyddet och nämndens administrationskostnader för skyddet.

Om *de medel som finns på konto hos Riksgäldskontoret* inte räcker till för att betala ut ersättningar eller om ersättningar inte kan betalas på annat sätt, får Insättningsgarantinämnden låna medel i Riksgäldskontoret.

Avgifter och andra medel som Insättningsgarantinämnden förvaltar skall placeras på räntebärande konto i Riksgäldskontoret *eller i skuldförbindelser utfärdade av staten*. Medlen får endast användas för utbetalning av ersättning enligt denna lag samt för att täcka kostnader för tillhandahållande av investerarskyddet och nämndens administrationskostnader för skyddet.

Om *medlen* inte räcker till för att betala ut ersättningar eller om ersättningar inte kan betalas på annat sätt, får Insättningsgarantinämnden låna medel i Riksgäldskontoret.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2002.

3 Utgiftsområde Samhällsekonomi och finansförvaltning

3.1 Omfattning

I utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning ingår två politikområden, Effektiv statsförvaltning och Finansiella system och tillsyn. Vidare ingår anslaget 90:1 *Riksdagens revisorer*.

Effektiv statsförvaltning omfattar frågor om granskning, ekonomisk styrning, förvaltningsutveckling, statliga arbetsgivarfrågor, statistik, prognosverksamhet samt fastighetsförvaltning m.m.

Finansiella system och tillsyn innefattar frågor om tillsyn och reglering av de finansiella marknaderna, statsskuldsförvaltning, statliga finansierings- och garantiåtaganden, premiepensionsadministration, finansiell redovisning, internationellt finansiellt samarbete samt kontroll och tillsyn av spelmarknaden.

Innehållet i utgiftsområdet har förändrats genom att verksamhetsområdet Staten som arbetsgivare överförts från utgiftsområde 14 Arbetsliv.

3.2 Utgiftsutveckling

Tabell 3.1 Utgiftsutvecklingen inom utgiftsområdet

Miljoner kronor	Utfall 2000	Anslag 2001 ¹	Utgifts- prognos 2001	Förslag anslag 2002	Beräknat anslag 2003	Beräknat anslag 2004
Politikområde Effektiv statsförvaltning	841,1	782,2	878,8	8 256,8	8 165,2	8 161,5
Politikområde Finansiella system och tillsyn	635,1	1 303,8	1 353,5	470,5	987,0	993,9
Anslag till Riksdagens revisorer	23,8	26,4	25,3	27,1	27,8	28,3
Totalt för utgiftsområde 2	1 500,0	2 112,4	2 257,6	8 754,4	9 180,0	9 183,7

¹ Inklusive förslag till tilläggsbudget i samband med 2001 års ekonomiska vårproposition och budgetpropositionen för 2002.

Tabell 3.2 Härledning av ramnivån 2002-2004

Miljoner kronor

	2002	2003	2004
Ramnivå 2001 ¹	2 112	2 112	2 112
Förändring till följd av:			
Beslut	-765	-320	-340
Pris- och löneomräkning	21	51	74
Övr. makroekonomiska förutsättn.	0	0	0
Volym	0	0	0
Överföring till/från andra utg.omr. m.m.	7 386 ²	7 337 ²	7 337 ²
Summa förändring	6 642	7 068	7 071
Ny ramnivå	8 754	9 180	9 184

¹ Inklusive förslag till tilläggsbudget i samband med 2001 års ekonomiska vårproposition och budgetpropositionen för 2002.

² Anslagen 1:13 Arbetsgivarpolitiska frågor och 1:14 Statliga tjänstepensioner m.m. flyttas från utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv till utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning.

Utgiftsutvecklingen under perioden 2000 till 2004 påverkas av flera olika faktorer.

Störst inverkan på utgiftsutvecklingen har överflyttningen 2002 av anslag för tjänstepensioner från utgiftsområde 14 Arbetsliv.

Avsättningar för äldre garantier 2001 samt 2003-04 har även stor inverkan på utgiftsutvecklingen. Garantierna påverkar endast utvecklingen inom politikområdet Finansiella system och tillsyn. Garantiavsättningarna utgör också huvuddelen av vad som rubriceras som Beslut i härledningstabellen.

Övriga faktorer, som var för sig har en viss begränsad inverkan på anslagsutvecklingen, är: slutlig justering för avtalsförsäkringar, pris- och löneomräkning, tidsbegränsade insatser, förändringar i anslagsstrukturen och omprioriteringar mellan anslag i olika utgiftsområden.

4 Politikområde Effektiv statsförvaltning

4.1 Omfattning

Politikområdet skall bidra till att hela statsförvaltningen bedrivs effektivt och utvecklas i önskad riktning samt att statsförvaltningen uppfyller höga krav på rättssäkerhet, effektivitet och demokrati.

Verksamheten är av mycket skiftande karaktär, men några gemensamma nämnare är

- att den avser beslutsunderlag i vid mening (granskningar, utvärderingar, prognoser, statistik och analyser) eller
- att den avser inomstatliga stödtjänster (administrativa, ekonomiska, tekniska och juridiska tjänster, lokaler m.m.), samt
- att beslutsunderlagen och tjänsterna avser statsförvaltningen som helhet och inte enskilda sektorer.

Ett tiotal stabs- och servicemyndigheter är närmast berörda. Det är Riksrevisionsverket, Ekonomistyrningsverket, Statskontoret, Kammarkollegiet, Statistiska centralbyrån, Statens kvalitets- och kompetensråd, Konjunkturinstitutet, Statens fastighetsverk, Fortifikationsverket, Statens pensionsverk samt vissa nämnder.

Ett flertal av dessa myndigheter har bl.a. till uppgift att samordna och driva på utvecklingen inom sitt område, avseende t.ex. redovisning och ekonomistyrning, IT-användning, inköpssamordning samt kvalitetsarbete inom staten. Flera myndigheter har också en nyckelroll i genomförandet av det förvaltningspolitiska handlingsprogrammet.

I området ingår också myndigheten Arbetsgivarverket med uppgift att som arbetsgivarorganisation utveckla och samordna den statliga arbetsgivarpolitiken. Arbetsgivarverket dimensioneras och finansieras av medlemmarna – de

statliga myndigheterna. Arbetsgivarverket utför dessutom de stabsuppgifter som regeringen efterfrågar.

Politikområdet Effektiv statsförvaltning omsluter totalt ca 8,3 miljarder kronor i anslag, varav ca 90 procent utgörs av transfereringar i form av statliga tjänstepensioner.

Resterande ca 870 miljoner kronor är i huvudsak förvaltningsanslag till olika myndigheter. Dessa anslags relativa andel av statsbudgeten har minskat under de senaste fem åren.

Förvaltningskostnaderna finansieras till övervägande del (89 procent) med inomstatliga avgiftsintäkter, bidrag och finansiella intäkter. I delområdena ekonomisk styrning, arbetsgivarfrågor och fastighetsförvaltning dominerar avgiftsfinansiering. Statistikverksamheten finansieras till hälften med anslag och till hälften med avgifter.

Av investeringarna på ca 1,6 miljarder kronor är ca 98 procent koncentrerade till fastighetssektorn.

Medelantalet anställda uppgår till ca 4 250 personer, motsvarande ca 2 procent av sysselsättningen i staten. Två tredjedelar av personalen återfinns inom fastighetsförvaltning samt statistikverksamhet.

För att ge en förbättrad överblick av politikområdet har tyngdpunkten i redovisningen lagts på följande sex delområden:

- Revisionsverksamhet
- Ekonomisk styrning och utveckling av statsförvaltningen
- Statliga arbetsgivarfrågor
- Statistik
- Prognos- och uppföljningsverksamhet
- Fastighetsförvaltning

4.2 Utgiftsutveckling

Tabell 4.1 Utgiftsutvecklingen inom politikområde Effektiv statsförvaltning

Miljoner kronor

	Utfall 2000	Anslag 2001 ¹	Utgifts- prognos 2001	Förslag anslag 2002	Beräknat anslag 2003	Beräknat anslag 2004
1:1 Konjunkturinstitutet	40,3	44,0	42,8	45,7	46,8	47,7
1:2 Riksrevisionsverket	154,4	156,6	155,8	157,3	161,1 ²	164,2 ²
1:3 Ekonomistyrningsverket	52,5	59,3	57,0	60,0	61,5	62,7
1:4 Statskontoret	69,2	68,4	75,8	71,5	73,2	74,6
1:5 Täckning av merkostnader för lokaler	11,4	1,8	6,1	0,4	0,4	0,4
1:6 Statistiska centralbyrån	369,3	372,0	377,7	394,4	405,1	405,8
1:7 Folk- och bostadsstatistik ³	9,7	10,0	25,0	78,0	12,0	
1:8 Kammarkollegiet	27,8	29,8	28,0	26,9	29,6	30,2
1:9 Nämnden för offentlig upphandling	7,7	7,4	7,6	7,4	7,6	7,8
1:10 Statens kvalitets- och kompetensråd	10,2	11,1	12,0	12,1	12,4	12,6
1:11 Ekonomiska rådet	1,8	2,1	2,3	2,3	2,3	2,4
1:12 Utvecklingsarbete	50,1	19,7	35,7	17,4	19,7	19,7
1:13 Arbetsgivarpolitiska frågor ⁴	5	5	5	2,5	2,5	2,5
1:14 Statliga tjänstepensioner m.m.	5	5	5	7 381,0	7 331,0	7 331,0
2001 1:11 Vissa nämnder m.m.	0,9					
1999 02A14 Kontrollfunktionen i staten	35,8		53,0			
Totalt för politikområde Effektiv statsförvaltning	841,1	782,2	878,8	8 256,9	8 165,2	8 161,6

¹ Inklusive förslag till tilläggsbudget i samband med 2001 års ekonomiska vårproposition och budgetpropositionen för 2002.

² Under första halvåret 2003 skall en ny revisionsmyndighet skall bildas (bet. 2000/01:KU08, rskr. 116-119).

³ Tidigare benämnt Folk- och bostadsräkning

⁴ Tidigare benämnt Stabsuppgifter vid Arbetsgivarverket

⁵ Anslagen Arbetsgivarpolitiska frågor (Stabsuppgifter vid Arbetsgivarverket) och Statliga tjänstepensioner m.m. låg föregående år under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv. Utfall, anslag och prognos redovisas därför under utgiftsområde 14.

Skillnader i enskilda förvaltningsanslags nivåer 2001 respektive 2002 är bl.a. i flera fall påverkad av en slutlig engångsjustering för statliga avtalsförsäkringar. Dessa avtalsförsäkringar ligger bakom anslagsökningar bl.a. för Riksrevisionsverket och Kammarkollegiet samt anslagsminskningar bl.a. för Statistiska centralbyrån och Statskontoret. Reella resurstillskott till följd av uppgiftsförändringar och omprioriteringar återfinns bl.a. avseende Statistiska centralbyrån, Folk- och bostadsstatistik, Konjunkturinstitutet och Ekonomiska rådet. Anslagsminskningar av samma skäl har genomförts bl.a. för anslaget *Täckning av merkostnader för lokaler*.

4.3 Mål

Mål för 2002

Målet för politikområdet fastställdes i samband med beslut om budgetproposition för 2001.

Målet är att skapa en effektiv statsförvaltning som i sin helhet kännetecknas av hög produktivitet, god kvalitet och bra service till nytta för beslutsfattare, medborgare och näringsliv.

För varje delområde anges hur verksamheten skall bidra till att politikområdets mål uppfylls.

4.4 Politikens inriktning

Väsentliga frågor under det närmaste året är:

- Förberedelser för genomförandet av den framtida revisionsorganisationen i staten.
- Genomförandet av det förvaltningspolitiska handlingsprogrammet, bl.a. vad avser
 - service och tillgänglighet,
 - verksamhetsanpassad myndighetsstyrning,
 - uppföljningssystem för förvaltningspolitiken,
 - utbildningar av ledamöter i statliga styrelser och råd.
- Fortsatt utveckling av den ekonomiska styrningen i staten, som bl.a. innebär en vidareutveckling av VESTA-projektet (Ds 2000:63).

4.5 Insatser

4.5.1 Insatser inom politikområdet

Viktiga insatser och händelser under åren 2000–2001 ansluter nära till politikens inriktning, dvs. beslut om revisionsorganisationen, genomförandet av det förvaltningspolitiska handlingsprogrammet, fortsatt utveckling av den ekonomiska styrningen i staten, utvärdering av budgetprocessen och den arbetsgivarpolitiska reformen, tidigareläggning av årsredovisningen för staten samt tillsättning av utredning om den ekonomiska statistiken.

4.5.2 Insatser utanför politikområdet

Genom att politikområdets mål och verksamheter avser hela statsförvaltningen är måloppfyllelsen i hög grad avhängig utfallet av insatser utanför politikområdet. Vilka insatser det är fråga om, framgår under respektive delområde.

4.6 Resultatbedömning

4.6.1 Resultat

Vissa bedömningar kring statsförvaltningens utveckling har regeringen redovisat till riksdagen i skrivelsen Regeringens förvaltningspolitik (skr. 2000/01:151). Av skrivelsen framgår bl.a. att antalet statsanställda minskar, medelåldern ökar, utbildningsnivån fortsätter att stiga och fördelningen av män och kvinnor i staten blir allt jämnare.

Regeringen har i Årsredovisning för staten 2000 (skr. 2000/01:101) lämnat en beskrivning av utvecklingen inom statsförvaltningen. I skrivelsen redovisas det ekonomiska läget i staten genom uppgifter i balans- och resultaträkningar samt statsbudgetens utfall. Vidare redovisas statens konsumtion och produktion och Riksrevisionsverkets iakttagelser med anledning av genomförda granskningar.

4.6.2 Analys och slutsatser

Den förvaltningspolitiska skrivelse, som nyligen har överlämnats till riksdagen, visar på bredden i det förvaltningspolitiska utvecklingsarbetet.

Resultaten av utvecklingsinsatserna kommer att följas upp och utvärderas för att en bedömning skall kunna göras om regeringens förvaltningspolitik leder till önskat resultat. Det framtida uppföljningssystemet är under utveckling och det görs därför inga resultatbedömningar med undantag för den arbetsgivarpolitiska utvecklingen.

Däremot gör regeringen redan nu allmänna bedömningar av utvecklingen inom flera områden. Här ges några exempel:

En av huvudpunkterna i förvaltningspolitiken är att den statliga verksamheten måste ha tydligt medborgarfokus. Det är viktigt att medborgarna känner förtroende för de institutioner de kommer i kontakt med. Regeringens bedömning är att Sverige har en statsförvaltning som håller hög kvalitet. Genomförda undersökningar visar att förtroendet för statliga myndigheter är stort. Regeringens målsättning är att medborgarnas förtroende för alla delar av den statliga förvaltningen skall vara fortsatt stort. Regeringen avser därför att följa utvecklingen på området för att vid behov kunna identifiera angelägna insatsområden.

Offentlighet är en grundprincip i det svenska samhället. Arbetet i kampanjen Öppna Sverige visar att en god tillämpning av offentlighetsprincipen inte kommer av sig själv. Regeringen bedömer att kunskapen om offentlighetsprincipen och dess tillämpning är otillräcklig och att myndigheternas arbete för att öka öppenheten därför bör följas noga.

Sverige skall ligga i frontlinjen när det gäller kvaliteten i statsförvaltningen i ett internationellt perspektiv. För att bibehålla ett högt medborgarligt förtroende för den statliga verksamheten, åstadkomma bra tillväxtförutsättningar för företag samt fungera föredömligt i internationella sammanhang krävs det fortsatta ansträngningar för att höja ambitionsnivån i arbetet med att utveckla förvaltningens kvalitet. Regeringens bedömning är att chefers och anställdas intresse för den egna myndighetens utveckling är stort och att kvalitetsfrågorna har fått en större tyngd i förändringsarbetet.

Vidareutvecklingen av resultatstyrningen utgår från de riktlinjer som regeringen angav i den förvaltningspolitiska propositionen. Regeringen gör bedömningen att införandet av politikområden i budgetpropositionen har resulterat i att budgetpropositionen fått tydligare verksamhetsfokus och lagt grunden för den fortsatta reformeringen av den ekonomiska styrningen i staten. I arbetet med att utveckla och verksamhetsanpassa myndighetsstyrningen är det enligt regeringens bedömning angeläget att mål- och resultatdialoger även framöver ges hög prioritet.

Regeringen har lagt fast att den statliga förvaltningen skall vara ett föredöme som aktiv användare av informationsteknik i den egna verksamheten och i samverkan med företag och medborgare. Informationstekniken är enligt regeringens bedömning ett kraftfullt redskap för ökad tillgänglighet, öppenhet, insyn och effektivitet. Den är också ett viktigt medel för att möta de stora pensionsavgångar förvaltningen står inför i början av 2000-talet. Sverige ligger internationellt i en tätposition när det gäller att utnyttja informationstekniken för att skapa en mer tillgänglig och serviceinriktad offentlig förvaltning. Den stora spridningen av datorer och Internet i de svenska hemmen ger goda förutsättningar för en snabb utveckling av en kostnadseffektiv elektronisk förvaltning. Regeringen bedömer att de statliga myndigheterna skall vara 24-timmarsmyndigheter, dvs. myndigheter som medborgare och företag kan nå elektroniskt

dygnet runt för informationsinhämtande och ärendehantering.

Regeringen bedömer också att insatserna kring det förvaltningspolitiska handlingsprogrammet under 2000 fått ett betydande genomslag i statsförvaltningen.

På ett närmast ekonomiadministrativt plan indikerar resultatet av Ekonomistyrningsverkets EA-värdering och RRV:s relativt få revisionsberättelser med invändningar, att staten i stort bedrivs i enlighet med gällande regelverk, även om vissa delar kan förbättras ytterligare. Bedömningen grundas på att 95 procent av myndigheterna klarat de uppställda EA-kraven på ett fullt tillfredsställande eller tillfredsställande sätt och att endast ca 8 procent av RRV:s revisionsberättelser hade invändningar. Den främsta bristen i EA-värderingen var i likhet med tidigare år, att myndigheterna inte upprättat en aktuell riskanalys som täcker hela verksamhetsområdet.

Som framgår nedan uppvisar de sex delområdena revision, ekonomisk styrning, arbetsgivarfrågor, statistik, prognos- och uppföljningsverksamhet samt fastighetsförvaltning tillfredsställande och i flera avseenden goda resultat avseende bl.a. kvalitet, kundnytta och ekonomiskt resultat.

Bedömningar av resultaten inom respektive delområde kommenteras mer utförligt nedan.

4.7 Revisionens iakttagelser

Revisionen har inte haft några synpunkter på myndigheternas årsredovisningar utan bedömt dem i allt väsentligt rättvisande.

RRV har däremot i sin årliga rapport framfört vissa generella och principiellt viktiga frågor som rör politikområdet.

RRV har bl.a. uppmärksammat regeringen på att det uppstår ett antal problem när en myndighet ombildas eller avvecklas om tydliga direktiv saknas eller kommer för sent. RRV föreslår att ombildning och avveckling av myndigheter regleras genom tydliga regeringsbeslut eller genom att det generella regelverket för myndigheterna kompletteras.

Regeringen anser att det främst handlar om en förbättring av organisationskunnandet bland de anställda inom Regeringskansliet. Regeringskansliets förmåga att styra och leda statsförvaltningen måste utvecklas för att beslutsunderlagen

inför strukturförändringar skall kunna bli av hög kvalitet. Inom Regeringskansliet utarbetas f.n. en ny vägledning om organisations- och strukturförändringar inom statsförvaltningen. Vägledningen, som är av riktlinjekaraktär, syftar bl.a. till att öka organisationskunnandet och att förbättra beslutsunderlagen inför organisations- och strukturförändringar. Åtgärden kommer att kombineras med utbildningsinsatser.

RRV har vidare uppmärksammat regeringen på att begreppen funktions-, sektors- och tillsynsansvar i regeringens direktiv till myndigheterna riskerar att leda till oklarheter och missförstånd och bör så långt som möjligt preciseras inom de olika politikområden där de används. Regeringen har tillsatt en särskild utredare för att se över den statliga tillsynen. Syftet är att få till stånd en mer ändamålsenlig tillsyn av myndigheter, kommuner och företag. Tillsynen bör bl.a. ges en tydligare innebörd.

Regeringen anser att den frågeställning som RRV har aktualiserat ligger inom ramen för tillsynsutredningens uppdrag och bör således behandlas där.

Myndighetens ledning ansvarar för den interna styrningen och kontrollen av verksamheten. RRV har vid flera tillfällen uppmärksammat regeringen på vikten av att skapa förutsättningar för ansvarsutkrävande. RRV föreslår att regeringen ser över formuleringarna i verksförordningen i syfte att tydliggöra ledningens ansvar för intern styrning och kontroll i enlighet med internationella standarder på området.

En översyn av verksförordningen kommer inom kort att inledas. Syftet är att skapa större tydlighet när det gäller de förvaltningspolitiska kraven på myndigheterna. Översynen kommer bl.a. att omfatta ledningsformer och frågor som rör myndighetens verksamhetsutveckling. Regeringen anser att frågan om tydligare regler för intern styrning och kontroll ligger inom ramen för det planerade utredningsuppdraget.

4.8 Delområde Revisionsverksamhet

4.8.1 Omfattning

Revisionsverksamhet innefattar till största delen årlig revision, följt av effektivitetsrevision och regeringsuppdrag. Revisionsverksamheten bedrivs uteslutande av Riksrevisionsverket och av-

ser den statliga redovisningen och förvaltningen samt måluppfyllelsen och effektiviteten i statliga åtagande. Verksamheten är i huvudsak (ca 70 procent) anslagsfinansierad.

4.8.2 Mål

Målet för politikområdet uppnås genom granskningar av hög kvalitet och beslutsunderlag som bidrar till att förbättra effektiviteten i statligt finansierad verksamhet.

4.8.3 Politikens inriktning

Prioriteringar m.m.

En väsentlig fråga under det närmaste året är granskningsverksamhetens framtida organisation.

Efter riksdagens beslut 15 december 2000 om att en ny revisionsmyndighet skall inrättas 2003, har regeringen beslutat om fortsatta utredningar. En särskild utredare har tillkallats med uppgift att lämna förslag till författningsregler om Riksrevisionen och dess verksamhet. Uppdraget skall redovisas den 1 december 2001. En särskild utredare har också tillkallats med uppgift att utreda de organisatoriska frågorna kring bildandet av den nya revisionsmyndigheten under riksdagen. Avrapportering skall ske dels den 31 januari 2002, dels den 30 november 2002.

Frågan om regeringens behov av gransknings- och utredningskapacitet, efter att den nya Riksrevisionen inrättats, bereds för närvarande internt inom Regeringskansliet.

Till och med 2002, alternativt första halvåret 2003, sker granskningen med nuvarande organisation och inriktning.

4.8.4 Insatser

Insatser inom politikområdet

Under föregående år har granskning och avlämnande av revisionsberättelser genomförts för ca 470 objekt, varav ca 270 myndigheter. Cirka 250 revisorsintyg har dessutom lämnats efter översiktlig granskning av myndigheters delårsrapporter. Den årliga revisionens andel av verksamheten har minskat något från 54 procent 1999 till

50 procent av totala kostnader 2000. Den totala kostnaden var 224,4 miljoner kronor, varav 154,4 miljoner kronor från anslag.

Kvalitetssäkring av arbetet sker dels genom interna kvalitetskontroller, dels av kvalitetskontrollanter utbildade av FAR (Föreningen Auktoriserade Revisorer), samt genom att revisorerna genomgår ett femårigt utbildningsprogram med prov i Revisorsnämndens regi. Kvalitetskontrollerna har inte påvisat några brister.

Effektivitetsrevisionen inriktas mot relevanta områden av stor betydelse. Som exempel kan nämnas några av projekten under 2000;

- Riskhantering i statsskuldförvaltningen
- Från hot till skrot, om ny materiel i försvaret
- Utrikeshandel
- Riksförsäkringsverkets redovisning av samordnad rehabilitering
- Konsumenternas agerande på de omreglerade el- och telemarknaderna
- Stödet till arbetshandikappade och
- Jämställdhet.

Den egeninitierade effektivitetsrevisionen har ökat något i omfattning, medan omfattningen av regeringsuppdragen har fortsatt minska. Kostnaden för effektivitetsrevisionen ökade från 18 procent av totala kostnader 1999 till 22 procent 2000.

Regeringsstödet andel av de totala kostnaderna minskade från 15 procent 1999 till 11 procent 2000.

Riksrevisionsverket har ett gott anseende internationellt, vilket bl.a. tar sig uttryck i förtroendet att leda utvecklingsarbete i samarbete med andra Supreme Audit Institutions. Det internationella arbetets andel av totala kostnader har ökat från 15 procent 1999 till 17 procent 2000.

Insatser utanför politikområdet

Granskningsverksamhetens resultat påverkas av insatser av andra gransknings- och kontrollorgan såsom Riksdagens revisorer, EU:s revisionsorgan samt enskilda myndigheters interna revision, controllerfunktioner, administrativa funktioner och ledningsorganisationer.

Riksdagens revisorer har till uppgift att på Riksdagens vägnar granska statlig verksamhet. Det avser främst effektivitetsrevision. Revisio-

nerna genomför dock årlig revision av bl.a. riksdagens egna myndigheter och Regeringskansliet. En närmare beskrivning av Riksdagens revisorers verksamhet och resultat redovisas i kapitel 6.

4.8.5 Resultatbedömning

Resultat

För en övergripande bedömning av tillståndet och utvecklingen inom den statliga förvaltningen kan RRV:s iakttagelser i verkets årliga rapport till regeringen användas som utgångspunkt (RRV 2001:18).

RRV:s resultat kvalitet följs upp genom rutiner för systematiserad uppföljning av revisionsarbetet samt genom enkäter, som genomförs av en utomstående konsultfirma, till departement och myndigheter. Enkäterna syftar till att visa mottagarens uppfattning om kvaliteten i arbetet vad gäller omfattning, inriktningar och relevans i granskade områden.

Resultaten från de tre senaste årens undersökningar är likartade. Bra betyg ges för tillgänglighet, tillvägagångssätt och kompetens medan andelen positiva är lägre avseende rådgivning och stöd. En skillnad 2000 är att andelen som anser att revisionen har blivit bättre de senaste två åren är väsentligt större än 1999. Andelen som anger att den årliga revisionen har blivit bättre de två senaste åren ökade från 42 procent 1999 till 59 procent 2000.

Nedan följer en genomgång av resultatet i enskilda delverksamheter inom området.

Tabell 4.2 Styckkostnader för årlig revision

Tusental kronor				
	1997	1998	1999	2000
Stora myndigheter	659	651	780	738
Medelstora	161	183	267	278
Små	80	86	97	98

Indelningen i storlek följer i allt väsentligt ESV:s indelning för EA-värderingen

Styckkostnaderna för årlig revision ligger nästan oförändrade mellan 1999 och 2000 för små och medelstora myndigheter, medan den sjunkit något för stora myndigheter – produktiviteten har förbättrats. Styckkostnaderna ökade 1999 till följd av delningen av verket vid bildandet av Ekonomistyrningsverket. Overheadkostnaderna blev då andelsmässigt större.

För att revisionen av de små och medelstora myndigheterna skall kunna effektiviseras ytterligare och även fortsättningsvis bedrivs enligt god revisionssed, behöver tekniskt stöd för revisionsprocessen utvecklas.

Den årliga revisionens kostnader uppgick för 2000 till 112,2 miljoner kronor (112,8 miljoner kronor 1999), vilket utgjorde 50 procent av RRV:s totala kostnader (54 procent 1999). Av den årliga revisionens kostnader anslagsfinansierades 86,6 miljoner kronor medan avgiftsfinansierad verksamhet omfattade 25,6 miljoner kronor. Den avgiftsfinansierade årliga revisionens intäkter var 27,5 miljoner kronor (23,5 miljoner kronor 1999).

År 2000 lämnades 270 revisionsberättelser för myndigheter.

Tabell 4.3 Årliga revisionens resultat

	1997	1998	1999	2000
Lämnade revisionsberättelser ¹	270	266	269	270
Antal med invändningar	26	20	19	21
Andel invändningar	9,6%	7,5%	7,1%	7,8%
Åtgärdade	22	17	15	u.s. ²

¹ Revisionsberättelser avseende året innan.

² För kort tid har gått för att bedöma om åtgärder vidtagits.

Andelen invändningar har varierat mellan 7 och knappt 8 procent de senaste tre åren. Det är den granskade myndighetens ansvar att åtgärda de brister som RRV rapporterar. För tre av de myndigheter som fick invändningar i revisionsberättelsen 1998 och som inte hade vidtagit tillräckliga åtgärder lämnades även invändning 1999.

Effektivitetsrevisionen utgjorde ca 22 procent av RRV:s totala kostnader 2000 (18 procent 1999). Kostnaden 2000 var 48,6 miljoner kronor (37,6 miljoner kronor 1999). Effektivitetsrevisionens täckningsgrad har legat på samma nivå de senaste åren.

Mellan 1999 och 2000 har omfattningen av den årliga revisionen minskat andelsmässigt inom RRV med 4 procent och effektivitetsrevisionen har ökat i motsvarande grad.

För de 13 egeninitierade granskningar som avslutades under 2000 varierade produktionstiden per granskning mellan 6 och 20 månader beroende på inriktning, komplexitet och omfattning.

Bedömningen av genomslaget baseras på en av RRV utvecklad modell som identifierar tre faser

– uppmärksamhet, attitydpåverkan och handling – i mottagandet av effektivitetsrevisionens rapporter. Bedömningen är komplex eftersom genomslag och effekter ofta är svåra att isolera och härleda entydigt. Ofta varierar tiden från avslutad granskning till uppnådd effekt från ett till mellan tre och fem år, ibland även mer. Inte sällan får revisionen genomslag redan under projektets gång, t.ex. i form av att myndigheten initierar interna förändringsprojekt.

Uppföljningen visar att effektivitetsrevisionens granskningar har rönt betydande uppmärksamhet. Baserat på en uppföljning av bl.a. myndigheternas rapporter och andra formaliserade reaktioner på granskningarna konstateras att revisionens slutsatser i stor utsträckning accepteras av berörda parter, något som är en viktig förutsättning för att rekommendationerna skall leda till handling.

Tabell 4.4 Effektivitetsrevisionens resultat

	1999		2000	
	Avslutade	Pågående	Avslutade	Pågående
Egeninitierade projekt	18	20	13	22
Regeringsuppdrag	10	5	5	5

Andelen egeninitierade granskningar har perioden 1997-1999 varit ca 70 procent. Under 2000 ökade andelen till drygt 80 procent, som en konsekvens av färre regeringsuppdrag.

Det direkta regeringsstödet omfattar remisser, framtagande av den årliga rapporten m.m. samt regeringsuppdrag. De totala kostnaderna 2000 var 25,2 miljoner kronor (30,6 miljoner kronor 1999), varav för remisser, årlig rapport m.m. 13,5 miljoner kronor (10,1 miljoner kronor 1999) och för regeringsuppdragen 11,7 miljoner kronor (20,5 miljoner kronor 1999).

Tabell 4.5 Remisser, antal och kostnader

	1997	1998	1999	2000
Antal	190	165	167	197
Kostnad (Mkr)	7,1	5,1	6,3	8,7
Styckkostnad (tkr)	37	31	38	44

Antalet inkomna remisser 2000 var 215. Antalet remissvar har ökat med 17 procent samtidigt som komplexitetsgraden har ökat. Cirka 20 pro-

cent av svaren utgörs av sådana där RRV anger att man avstår från uttalande.

I den internationella verksamheten ingår internationell samverkan och kontakter samt internationella uppdrag. Samverkan och kontakter anslagsfinansieras och där uppgick kostnaderna 2000 till 9 miljoner kronor (7,7 miljoner kronor 1999). De internationella uppdragen som avgiftsfinansieras uppgick till 29,5 miljoner kronor 2000 (18,9 miljoner kronor 1999). Intäkterna 2000 var 29,6 miljoner kronor (17,2 miljoner kronor 1999).

Analys och slutsatser

Regeringen bedömer utifrån bl.a. genomförda kvalitetskontroller och uppföljningsenkäter, att de prestationer som RRV utfört varit av hög kvalitet. Regeringen bedömer vidare att effekterna av granskningarna, såväl inom den årliga revisionen som inom effektivitetsrevisionen, har lett till åtgärder som främjar en effektiv statlig förvaltning.

Påpekanden inom den årliga revisionen föranleder myndigheter att t.ex. förbättra sin interna styrning och kontroll. Information och förslag från effektivitetsgranskningar används i förändrings- och utvecklingsarbete. Som exempel kan nämnas att granskning av försvarets avvecklingsarbete och omställning till anpassningsförsvaret har uppmärksammat inom Försvarmakten och FMV:s strategiarbete.

4.9 Delområde Ekonomisk styrning och utveckling av statsförvaltningen

4.9.1 Omfattning

Ekonomisk styrning och utveckling av statsförvaltningen omfattar förvaltning och utveckling av det ekonomiadministrativa regelverket samt utveckling av budgetprocessen och statsförvaltningen. Vidare ingår annan efterfrågestyrd stabsverksamhet och myndighetsservice. Stödverksamheterna omfattar bl.a. ekonomistyrnings- och systemfrågor, juridisk och administrativ service samt viss medelsförvaltning. Merparten av verksamheten är avgiftsfinansierad. Myndigheter som ingår är Ekonomistyrningsverket, Statskon-

toret, Kammarkollegiet, Nämnden för offentlig upphandling samt Statens kvalitets- och kompetensråd. I området ingår även ett anslag för utvecklingsarbete.

4.9.2 Mål

Verksamheten inom delområdet skall bidra till politikområdesmålet genom ett efterfrågestyrt, ändamålsenligt och kostnadseffektivt stöd till Regeringskansliet och statliga myndigheter.

4.9.3 Politikens inriktning

Inriktningen när det gäller förvaltningspolitiken är att uppfylla de mål som har lagts fast, nämligen att den svenska statsförvaltningen skall, med höga krav på rättssäkerhet, effektivitet och demokrati, vara tillgänglig och tillmötesgående och därigenom vinna medborgarnas fulla förtroende.

Statsförvaltningen skall ge näringslivet goda arbets- och tillväxtförutsättningar samt vara framgångsrik och respekterad i det internationella samarbetet. Regeringen vidtar inom ramen för det förvaltningspolitiska handlingsprogrammet en rad åtgärder för att uppfylla detta mål.

Ett annat prioriterat område för regeringen är att fortsätta arbetet med att utveckla den ekonomiska styrningen i staten. Det avser såväl den finansiella styrningen som resultatstyrningen. En väl fungerande ekonomisk styrning i staten skapar förutsättningar för att förverkliga regeringens politik inom området, dvs. att åstadkomma god kontroll av statens finanser, skapa förutsättningar för en resursfördelning i enlighet med politiska prioriteringar och att åstadkomma en effektiv resursanvändning. Det ekonomiska styrningen skall vidare skapa förutsättningar för förbättrad information och ökad kunskap om den statliga verksamhetens resultat och utvecklingsbehov och därmed bidra till ett bättre underlag inför beslut om den statliga verksamheten vad avser mål, inriktning och resursfördelning. Den ekonomiska styrningen fyller även en viktig funktion i förhållandet till förvaltningspolitikens övriga styrmedel genom att beslut som får ekonomiska konsekvenser ingår i den årliga budgetprocessen.

Nämnden för offentlig upphandling (NOU) är f.n. föremål för översyn. Med hänsyn till den offentliga upphandlingens omfattning och möj-

ligheterna till effektiviseringar är det viktigt att det finns en ändamålsenlig tillsynsfunktion för den offentliga upphandlingen. Regeringen anser att inriktningen och omfattningen av NOU:s verksamhet skall vara oförändrad i avvaktan på regeringens ställningstagande till tillsynens framtida organisation. Detta betyder bl.a. att NOU skall prioritera tillsynsverksamheten.

4.9.4 Insatser

Insatser inom politikområdet

För att få genomslag i förvaltningen för regeringens förvaltningspolitik genomförs det förvaltningspolitiska handlingsprogrammet.

Regeringen redovisade i propositionen Statlig förvaltning i medborgarnas tjänst (prop. 1997/98:136, bet. 1997/98:KU31, rskr. 1997/98:294) riktlinjer för och krav på den framtida statliga förvaltningen.

Utifrån de riktlinjer som angavs i propositionen genomför nu regeringen ett flerårigt förvaltningspolitiskt handlingsprogram – En förvaltning i demokratins tjänst. Kärnan i programmet är att medborgarna sätts i fokus i en demokratisk, rättssäker och effektiv förvaltning.

Omfattande informations- och utbildningsinsatser har genomförts för att presentera innehållet i programmet. Målgrupper har framför allt varit verksamheter, ledamöter i statliga styrelser och råd samt statsanställda. En särskild informationskanal har skapats för att ge bl.a. personaltidningarna på statliga myndigheter och fackföreningarnas tidningar information om hur genomförandet av programmet fortskrider. En opinionsundersökning har genomförts bland chefer och anställda inom statsförvaltningen i syfte att få en bild av vilken kännedom de har om programmet. Undersökningen visar bl.a. att de flesta myndighetschefer har god kännedom om programmet, att intresset för den egna myndighetens utveckling är stort bland de anställda och att en stor majoritet av de anställda känner delaktighet i de utvecklingsaktiviteter som pågår inom myndigheten. Bland utvecklingsaktiviteterna bedöms bl.a. service, öppenhet och kontakter med medborgarna som angelägna frågor. De flesta av regeringens åtgärder för en långsiktig utveckling av förvaltningen har inletts. I skrivelsen Regeringens förvaltningspolitik (skr. 2000/01:151) redogör regeringen för program-

ets genomförande. Till de åtgärder som pågår hör bl.a. följande frågor.

- Utgångspunkten för all myndighetsstyrning är att den måste verksamhetsanpassas. Med det menas att man måste välja ut och kombinera de styrmedel som sammantaget är bäst för styrningen av en specifik myndighet och dess speciella verksamhet. Inom Justitiedepartementet har en projektgrupp bedrivit ett utvecklingsarbete för att verksamhetsanpassa styrningen. Detta arbete skall under hösten 2001 och våren 2002 resultera i en seminarieserie mellan departementen och de myndigheter som sorterar under respektive departement. I dessa departementsvisa seminarier deltar den politiska ledningen för det aktuella departementet samt berörda verksamheter. Det primära syftet med allt utvecklingsarbete för en förbättrad styrning är riksdagens och regeringens behov av relevant underlag för prioriteringar, uppföljning och bedömning av värdet av insatta resurser. Seminariernas syfte är att starta en process för att skapa en bättre styrning genom en kontinuerlig dialog mellan regeringen och förvaltningen om de bäst lämpade styrmedlen för varje enskild verksamhet.
- En försöksverksamhet med servicedeklarationer och servicedialog har inletts. I försöksverksamheten, som skall pågå i två år, deltar ett antal myndigheter med bred kontaktyta mot allmänheten och några försäkringskassor.
- Arbetet med att stimulera myndigheterna att bedriva ett aktivt utvecklingsarbete för att förbättra sin tillgänglighet och service med hjälp av informationstekniken sker bl.a. genom åtgärder som att utforma konkreta mål och resultatmått för utvecklingsarbetet.
- Ett arbete pågår att med hjälp av resultatindikatorer följa upp förvaltningspolitiken. Genom resultatindikatorer och återrapporteringskrav kan myndigheternas anpassning till medborgarnas krav följas. Som ett led i utvecklingen av det kommande uppföljningssystemet har regeringen beslutat ge ett uppdrag till Statskontoret och Statistiska centralbyrån att genomföra en medborgarundersökning med ett förvaltningspolitiskt perspektiv.

Inom arbetet med att utveckla den ekonomiska styrningen i staten pågår ett kontinuerligt utvecklingsarbete. Det handlar bl.a. om ändamålsenliga budgeterings- och redovisningsprinciper, att formulera tydligare mål och utveckla strategier för uppföljning och utvärdering, men också att skapa former för att fortlöpande ompröva statliga åtaganden. Förutom dessa insatser av mera utvecklingskaraktär har förvaltningen även i praktiken ökat ambitionsnivån vad avser att mäta t.ex. kvalitet, service och produktivitet. Benchmarking är t.ex. en metod som används inom flera politikområden för att inom ett speciellt verksamhetsområde möjliggöra jämförelser av statlig verksamhet i ett antal olika dimensioner.

I rapporten Staten i omvandling 2000 (Statskontoret 2000:15) ges en samlad och översiktlig redovisning av utvecklingen i statsförvaltningen. Rapporten belyser bl.a. statens betydelse när det gäller sysselsättning, personalens sammansättning, utbildning och löner, konsumtion av statliga tjänster och produktivitetsutvecklingen.

Statskontoret har under 2000 tagit aktiv del i regeringens förvaltningspolitiska utvecklingsarbete samt med att skapa en mer effektiv offentlig förvaltning. Genom utredningar och utvärderingar bidrar Statskontoret till att underlätta regeringens omprövningar av offentliga åtaganden samt till att öka kunskaperna om effekterna av statliga åtgärder inom olika verksamhetsområden.

Statskontoret har en central roll i arbetet med utvecklingen av en elektronisk förvaltning och utvecklingen av infrastrukturen på IT-området. Som exempel kan nämnas Statskontorets arbete med 24-timmarsmyndigheter, dvs. myndigheter som medborgare och företag kan nå elektroniskt dygnet runt för informationsinhämtande och ärendehantering. Ett flertal myndigheter har lämnat synpunkter på Statskontorets rapport i frågan och av svaren kan man dra slutsatsen att regeringens mål med 24-timmars myndigheter fungerar som en drivkraft i myndigheternas IT-utveckling. Det kan också konstateras att de flesta myndigheter nu har etablerat sin närvaro på Internet och arbetar aktivt med att utveckla sin Internetservice. Statskontoret har fått förnyat uppdrag att ytterligare stödja myndigheternas IT-utveckling, för att möjliggöra bättre service och ökad tillgänglighet.

Statskontoret ansvarar också för inköpssamordning och tecknar ramavtal på IT-området.

Därigenom sänks kostnaderna för hela den offentliga sektorn samt främjas en önskvärd teknikutveckling. I den offentliga sektorn använder 92 procent de upphandlade enheterna ramavtalen, vilket bedöms motsvara en årlig besparing på mellan 400 och 800 miljoner kronor.

Under året har Statskontoret även deltagit i det internationella förvaltningspolitiska utvecklingsarbetet, t.ex. genom OECD:s kommitté för offentlig förvaltning (PUMA) och som svensk ledamot av generaldirektörssamarbetets styrgrupp.

Kammarkollegiet har kunnat tillgodose efterfrågan på administrativt stöd till statliga myndigheter och nämnder och har bedrivit statlig inköpssamordning.

I syfte att stödja och stimulera arbetet med kvalitetsutveckling och kompetensförsörjning inom den statliga förvaltningen ges ett antal seminarier, konferenser och utbildningsprogram. Dessa riktas till tjänstemän och chefer i statsförvaltningen och anordnas av Statens kvalitets- och kompetensråd.

Inom området systematiskt kvalitetsarbete har bl.a. kvalitetsarbetets omfattning i staten och behovet av insatser kartlagts och fyra kvalitetsutbildningar hållits. Ett s.k. Kvalitetsrådsslag genomfördes med syftet att bl.a. ge en bild av läget för kvalitetsarbetet i statsförvaltningen, ge ny kunskap om kvalitetsmodeller samt impulser till fortsatt utvecklingsarbete.

Inom området förvaltningskunskap och förvaltningsetik har tre parallella omgångar av introduktionsprogram för nyanställda handläggare och en interaktiv basutbildning i förvaltningskunskap startat, samt en handbok för nya utredare getts ut.

Inom området kompetensförsörjning och kompetensutveckling har bl.a. följande producerats: en kartläggning av förvaltningsutbildning och förvaltningsforskning på högskolenivå, en analys av kompetensförsörjningen i staten, en skrift med goda exempel på analysarbete för kompetensförsörjningsplaner samt ett s.k. Kompetensförsörjningsrådsslag med myndigheternas kompetensförsörjningsansvariga.

Härutöver har ett längre chefsutvecklingsprogram för chefer på direktionsnivå påbörjats, ett längre chefsutvecklingsprogram speciellt för kvinnor samt ett speciellt mentorsprogram för chefer på mellannivå inletts.

Tolv s.k. Arenor har också genomförts inom områdena:

- relationen massmedia, myndighet och medborgare,
- regeringens förvaltningspolitiska handlingsprogram,
- svenska myndigheter och EU,
- kvalitet,
- kompetensförsörjning,
- ledarskap.

Arenorna har haft formen av halvdagsseminarier med målsättningen att ge kunskaper och organisera diskussioner som kan berika deltagarnas arbete på myndigheterna. Sammanlagt har Arenorna haft 750 deltagare från i genomsnitt 35 myndigheter per Arena.

Kontrollen av hanteringen av statliga medel utgör ett prioriterat område för regeringen. I syfte att stärka denna kontroll anvisade riksdagen 305 miljoner kronor för perioden 1997 – 1999 på anslaget A14 *Kontrollfunktionen i staten*. För ändamålet har ett 50-tal projekt beviljats bidrag under 1997 - 2001. Flertalet av dessa projekt har avslutats och regeringen har uppdragit åt Statskontoret att genomföra en utvärdering av resultatet. I uppdraget ingår bl.a. att utvärdera resultatet i form av temporära och varaktiga förändringar för ett urval av projekten samt att utvärdera den samlade effekten av de granskade kontrollprojekten i förhållande till anslagets syfte och tilldelade medel.

Ett konkret resultat av kontrollanslaget som redan nu förtjänar att framhållas är propositionen Ökat informationsutbyte mellan arbetslöshetsförsäkringen, socialförsäkringen och studiestödet (prop. 2000/01:129).

Förslagen i propositionen avser system som berör alla medborgare och som årligen betalar ut cirka 300 miljarder kronor, vilket motsvarar nästan halva statsbudgeten.

Genom förslagen i propositionen blir det möjligt att ta till vara de möjligheter till elektroniskt informationsutbyte och en elektronisk ärendehantering som dagens teknik medger.

För den enskilde medborgaren innebär förslagen en förbättrad service. Med ett ökat informationsutbyte kan handläggningstiderna för ett ärende minskas och beslut fattas snabbare. Uppgifter som ligger till grund för beslut om enskilda förmåner kommer vid varje tidpunkt att kunna vara fullständiga, korrekta och aktuella. Den enskilde slipper också att rekvirera intyg från en myndighet för att ge in till en annan.

Förslagen innebär även att de allmänna försäkringskassorna, Riksförsäkringsverket, Centrala studiestödsnämnden, länsarbetsnämnderna och arbetslöshetskassorna kan effektivisera och kvalitetssäkra sin ärendehandläggning.

Det ökade informationsutbytet är också en förutsättning för en förbättrad kontroll av utbetalning av statliga medel och för att förhindra felaktiga beslut. Därmed minskar utrymmet för och incitamenten till missbruk, vilket ökar allmänhetens förtroende för förmånssystemen i fråga.

Insatser utanför politikområdet

Resultatet av insatserna inom området ekonomisk styrning och förvaltningsutveckling är i hög grad avhängiga av hur de efterfrågas och utnyttjas av avnämare i Regeringskansli och statliga myndigheter.

Verksamheten är i vissa avseenden också ett alternativ till insatser av Regeringskansliets egna resurser, kommittéväsande, sektors- och expertmyndigheter, forskare och privata konsulter m.fl.

4.9.5 Resultatbedömning

Resultat

Kammarkollegiet har bidragit till målet om effektivt stöd till statliga myndigheter. Kollegiet har genom kvalificerad och välanpassad administrativ service gett förutsättningar för de myndigheter som köper dessa tjänster att uppnå goda resultat inom sina respektive kärnverksamheter.

Kammarkollegiet svarar för det interna statliga försäkringssystemet. Antalet myndigheter som anslutit sig till systemet fortsatte att öka under året. Utöver viss volymtillväxt i befintliga försäkringsprodukter tillkom bl.a. en olycksfallsförsäkring för högskolestuderande. Skadefallet utvecklades i positiv riktning och driftskostnaderna sjönk något.

Kammarkollegiet har också bidragit till målet om kostnadseffektiv statlig kapitalförvaltning. Avkastningen i kollegiets kapitalförvaltning har överträffat jämförelseindex för sju år i rad.

Under 2000 har Statskontorets verksamhet finansierats till ca 60 procent med anslag och till ca 40 procent med avgifter, huvudsakligen från

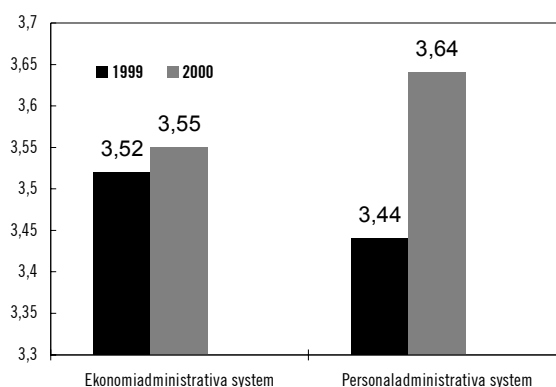
inköpssamordning. Statskontoret har under året genomfört ett 50-tal utredningar och utvärderingar till en genomsnittlig kostnad av ca 1 200 000 kronor. Den genomsnittliga utredningstiden uppgick till åtta månader. Statskontoret har också lämnat stabsbiträde till regeringen och under året har 11 procent av anslaget eller 8 800 000 kronor använts till denna verksamhet. Insatserna är fördelade på ett mycket stort antal utgiftsområden, dock har drygt hälften utgjort insatser till Justitie- och Finansdepartementet. Under året har Statskontoret också besvarat 170 remisser. Av anslaget har 6 procent eller 4 900 000 kronor använts till denna verksamhet. Under året har Statskontoret i medeltal haft 119 personer anställda i tjänst. Av dem var 45 procent kvinnor och 55 procent män.

Statskontoret har justerat sin årliga kvalitetsundersökning. Det kan konstateras att den nya undersökningen visar på ett gott resultat. Efterfrågan på Statskontorets tjänster har även i år varit mycket hög. Sammantaget kan konstateras att Statskontoret med ett gott resultat har uppnått målen för verksamheten.

De insatser som Kvalitets- och kompetensrådet gjort bedöms vara av en tillräcklig och relevant omfattning. För de insatser som betygsatts har betyget varit högt. Insatsernas spridning visar enligt regeringens bedömning att verksamheterna har uppnått en god täckning av statsförvaltningen. Den uppmätta kvaliteten i innehållet gör att resultatet av verksamheten bedöms ha haft en positiv effekt. Sammantaget är bedömningen att verksamheten inom ramen för tilldelade resurser väl bidragit till politikområdets måluppfyllelse.

En del av stödet till myndigheterna består i att tillhandahålla ekonomi- och personaladministrativa system. Diagrammet nedan visar vad myndigheterna anser om stödet från Ekonomistyrningsverket (ESV).

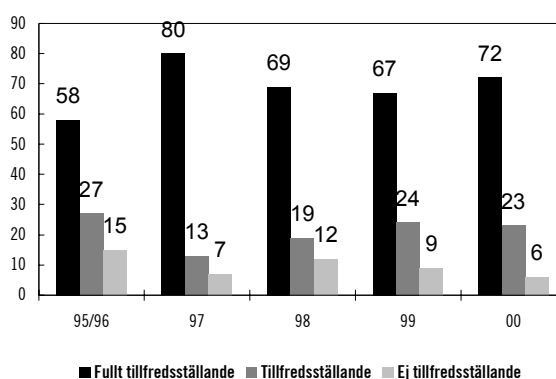
Diagram 4.1 Myndigheternas bedömning av de system och tjänster som ESV tillhandahåller inom EA/PA-området

Bedömningen har gjorts på en femgradig skala. En omständighet som visar att myndigheterna är nöjda är också det förhållande att en stor majoritet av myndigheterna valt system som tillhandahållits av ESV.

ESV gör årligen en, utifrån fastställda kriterier, bedömning av i stort sett samtliga myndigheters ekonomiadministrativa förmåga. Resultatet av värderingen kan ses som ett mått på dels hur väl stödet till myndigheterna fungerar, dels hur väl myndigheterna klarar av kraven.

Diagram 4.2 Ekonomiadministrativa värden (%)

Analys och slutsatser

Att döma av de kundenkäter m.m. som olika myndigheter redovisat, erbjuds kunderna uppskattade och efterfrågade inomstatliga tjänster avseende ekonomi- och personaladministration, kvalitets- och kompetensutveckling, annan myndighetsservice och stabsstöd. Omdömena är överlag tillfredsställande eller goda och utnyttjandet i några fall extremt gott, t.ex. avseende IT-avtal och inköpssamordning.

Till följd av att mätning av kundattityder av kostnadsskäl inte sker årligen eller att mätmotoderna förändrats över åren, är det inte helt enkelt att avgöra om avnämarna överlag blivit positivare inställda med tiden.

Även om det framgår att information om offentlig upphandling är efterfrågad är avnämarnas omdöme om tillsynen av upphandlingen oklar. Det finns också mindre delområden där marknadstäckningen kunnat vara bättre, t.ex. försäkringsverksamheten eller utvärderingsverksamheten, där kapaciteten inte räckt till för att tillgodose efterfrågan.

Samtidigt kan regeringen konstatera att flera av myndigheterna inom området bedrivit ett systematiskt kvalitetsarbete enligt olika metoder för att kvalitetssäkra sin verksamhet. Detta bör tala för allt mer nöjda avnämare med tiden.

Vad gäller enskilda delverksamheter inom området redovisar regeringen följande bedömning.

Statens kvalitets- och kompetensråd har bidragit till att stimulera systematiskt kvalitetsarbete inom statsförvaltningen dels genom en kartläggning, dels genom utbildnings- och informationsinsatser. Myndigheten har vidare arbetat med att säkerställa en långsiktig förvaltningskompetens och ledarskapsutveckling inom statsförvaltningen.

Effekterna av upphandlingsverksamheten är svåra att bedöma. Sannolikt har de samlade insatserna bidragit till att förbättra tillståndet inom upphandlingsområdet. Flera viktiga tillsynsprojekt har genomförts. Detta gäller bl.a. regeringens uppdrag till NOU avseende vilka företag med statligt ägande som omfattas av lagen om offentlig upphandling (LOU). Vissa svårigheter har dock funnits att prioritera tillsynsverksamheten.

4.10 Delområde Statliga arbetsgivarfrågor

4.10.1 Omfattning

Statliga arbetsgivarfrågor i utgiftsområde 2 motsvarar verksamhetsområdet Staten som arbetsgivare, tidigare redovisat under utgiftsområde 14 Arbetsliv.

Statliga arbetsgivarfrågor omfattar personal- och lönepolitiska frågor, såsom löneutveckling, pensionsvillkor, kompetensförsörjning, arbets-

organisation, jämställdhet inom staten m.m. samt myndigheterna Arbetsgivarverket, Statens pensionsverk och vissa nämnder inom det arbetsgivarpolitiska området.

4.10.2 Mål

Målet för området är en samordnad statlig arbetsgivarpolitik som säkerställer att relevant kompetens finns för att åstadkomma efterfrågat resultat.

Mål för 2001

Målen för 2001, mot vilka resultatbedömningen nedan görs, är följande:

- Arbetsgivarpolitiken skall vara väl utvecklad och samordnad. Myndigheterna skall bedriva arbetsgivarpolitiken så att relevant kompetens finns för att åstadkomma efterfrågat resultat.

4.10.3 Politikens inriktning

Prioritering m.m.

Väsentliga frågor under det närmaste året är:

- utvärderingen av den reformerade arbetsgivarpolitiken
- Statens pensionsverks (SPV) framtida verksamhetsform

Politikens inriktning och prioriteringar avseende Statliga arbetsgivarfrågor är följande:

Regeringen har tillsatt en särskild utredare för att göra en samlad utvärdering av den arbetsgivarpolitiska reformen. Uppdraget skall redovisas senast den 1 april 2002.

SPV har (i december förra året) till regeringen lämnat in en hemställan om utredning av en bolagisering av SPV. Regeringen har (den 22 mars 2001) gett Statskontoret i uppdrag att utreda SPV:s framtida verksamhetsform. Uppdraget skall redovisas till regeringen senast den 14 september 2001.

I år kommer regeringen i sin arbetsgivarpolitiska uppföljning utöver uppgifter om bl.a. varje myndighets löneutveckling, könsfördelning, ål-

dersstruktur och personalrörlighet, att begära in uppgifter om hur myndigheterna planerar att använda sig av de medel som frigjorts i RALS 2001 genom att avsättningen till Trygghetsstiftelsen minskats, se avsnittet 4.10.4.

4.10.4 Insatser

Statliga insatser inom politikområdet

Arbetsgivarverket finansieras av medlemsavgifter från myndigheterna m.fl. (91 procent), av vissa direkta avgifter samt från regeringens särskilda anslag Arbetsgivarpolitiska frågor. Medlemsavgifterna uppgår fr.o.m. den 1 januari 2000 till 0,1 procent av medlemmens (myndighetens) bruttolönesumma. En justering av medlemsavgiften gjordes under året genom en återbetalning (10 miljoner kronor) av tidigare inbetalda avgifter. Arbetsgivarverket har genom beslut vid Arbetsgivarverkets årsmöte i maj 2001 beslutat sänka medlemsavgiften till 0,09 procent för 2002.

Insatser utanför politikområdet

Genom att politikområdets mål och verksamheter avser hela statsförvaltningen är måloppfyllelsen i hög grad avhängig utfallet av insatser utanför politikområdet. Några exempel på relevanta insatser utanför politikområdet ges nedan.

Graden av måloppfyllelse av arbetsgivarfrågorna beror på hur varje enskild myndighet agerar som arbetsgivare samt hur dessa planerar sin kompetensförsörjning.

Enligt avtal på det statliga området betalar samtliga statliga myndigheter avgifter motsvarande ca 420 miljoner kronor per år till de partsammansatta organen Trygghetsstiftelsen, Utvecklingsrådet och Statshälsan. I det nu gällande ramavtalet för den statliga sektorn (RALS 2001) enades parterna om en temporär sänkning av avgiften till Trygghetsstiftelsen under perioden den 1 april 2001 – den 31 december 2004 från 0,7 procent till 0,05 procent av lönesumman. De temporära frigjorda medlen (ca 360 miljoner kronor per år) ska användas på sätt som lokala parter enas om och syftet är att åtgärderna ska vara ett led i ett aktivt omställningsarbete. Fr.o.m. den 1 januari 2004 höjs den till 0,4 procent. Hur återstående 0,3 procent skall användas

fr.o.m. den 1 januari 2004 skall parterna förhandla om.

En närmare redogörelse för Trygghetsstiftelsens verksamhet och resultat har lämnats i skrivelsen Regeringens förvaltningspolitik (skr. 2000/01:151).

4.10.5 Resultatbedömning

Resultat

Regeringen redogör i skrivelsen Regeringens förvaltningspolitik (Skr. 2000/01:151) bl.a. för myndigheternas arbetsgivarpolitik och regeringens bedömningar vad gäller *det arbetsgivarpolitiska målet*.

Nedan följer en genomgång av resultatet i enskilda delverksamheter inom området.

Avseende statliga arbetsgivarfrågor kan nämnas att Arbetsgivarverket årligen sedan 1993 efterfrågar medlemmarnas bedömning av sin verksamhet. Av resultaten i 2000 års Servicebarometer kan sammanfattningsvis utläsas att medlemmarna visar stor tillfredsställelse med det arbete Arbetsgivarverket utför. Regeringen noterar bl.a. att

- kontaktfrekvensen har minskat något
- andelen som är nöjda med den service de får har ökat markant
- ledamöterna i rådgivande organ är i mycket hög grad nöjda med hur förberedelserna för avtalsrörelsen 2001 fungerat. Av samtliga svarande medlemmar (95 procent) är det däremot bara hälften som anser att de haft möjlighet att påverka förberedelserna för avtalsrörelsen.
- satsningen på att lyfta fram och tydliggöra vikten av arbetsgivarverkan är viktig.

Med ensamrätt administrerar SPV tjänstepensioner för statstjänstemän och tillhandahåller pensionservice för 550 arbetsgivare med drygt 200 000 anställda.

SPV administrerar tjänstepensioner och närliggande uppdrag för kommuner och landsting, statliga och kommunala bolag i konkurrens och i samarbete med andra aktörer på marknaden.

När det gäller resultatområdet Pension Statlig understiger intäkterna den budgetram som angavs i regleringsbrevet med ca 3 miljoner kronor. Detta är bl.a. att hänföra till uteblivna kostnads-

ersättningar från Riksförsäkringsverket till följd av regeringsbeslut angående utbetalning av allmän pension. *Kostnadsavvikelsen* på ca 12 miljoner kronor grundar sig dels på lägre systemutvecklingskostnader, som är en konsekvens av ovan nämnda regeringsbeslut, dels på lägre personalkostnader. Det ekonomiska målet för Pension Statlig är full kostnadstäckning. År 2000 överstiger dock intäkterna kostnaderna med knappt 7 miljoner kronor. En relativt hög personalomsättning samt ett antal långtidssjukskrivningar är orsaker till detta.

Det ekonomiska målet inom Pension Försäkring är att generera ett verksamhetsutfall på lång sikt motsvarande minst 6 procent av verksamhetens intäkter. SPV skall redovisa utfallet av avkastningskravet under de senaste tre åren dels per år, dels ackumulerat.

Vinstmarginalen för 2000 uppgår till ca 3,9 procent och myndighetskapitalet till ca 42,1 miljoner kronor.

När det gäller resultatområdet Pension Försäkring har *intäkterna* för pensionsadministrationen ökat med ca 7 miljoner kronor, medan intäkter/kostnadsersättningar för systemutveckling m.m. minskat med motsvarande belopp. De förlorade *kostnadsersättningarna* avser främst beslutet angående utbetalning av allmän pension.

Personal som är anställd hos SPV utför enligt förordningen (1999:1170) med instruktion för Nämnden för statens avtalsförsäkringar (NSA) kansligöromål vid nämnden. Nämnden har det övergripande ansvaret för att försäkringstekniskt korrekta kostnader beräknas för de åtaganden myndigheter och andra arbetsgivare som är anslutna till de statliga avtalsförsäkringarna har gentemot de anställda och att det totala försäkringsmässiga värdet av sådana åtaganden beräknas. Det är viktigt med en hög precision i dessa beräkningar.

Analys och slutsatser

Regeringen bedömer utifrån Arbetsgivarverkets servicebarometer samt genomförda dialoger att de prestationer som genomförts av Arbetsgivarverket har – liksom förra året – lett till en vidareutvecklad och mer samordnad statlig arbetsgivarpolitik. Detta bidrar till ökad effektivitet i den statliga förvaltningen.

Regeringens sammanvägning av ett antal indikatorer pekar på att Statens Pensionsverk (SPV)

hanterar tillämpningen av den statliga tjänstepensioneringen och statens tjänstegrupplivförsäkring på ett effektivt och korrekt sätt. SPV:s verksamhet och de resultat som åstadkommit under 2000 är i linje med deras uppdrag.

Regeringen anser att det är av mycket stor vikt att SPV vidareutvecklar metoderna för de beräkningsunderlag som ligger till grund för NSA:s beslut om premier m.m.

Intresset för pensionsfrågor ökar och det är ett område där stora förändringar sker.

- Tjänstepensionssystemen omförhandlas.
- Det finns en inriktning att gå från förmånsbaserade pensionslösningar till avgiftsbaserade. På sikt kommer behovet av råd och information till arbetsgivare, arbetstagare och pensionärer att öka.
- Det allmänna pensionssystemet reformeras.
- SPV har hittills betalat ut allmän pension tillsammans med tjänstepensionen. Riksförsäkringsverket skall enligt beslut överta utbetalningen av den allmänna pensionen fr.o.m. januari 2003.

4.10.6 Bedömningar av framtida personalkonsekvenser inom staten

Staten (inklusive affärsverken) har för närvarande ca 215 500 anställda, vilket motsvarar cirka 5 procent av alla anställda i Sverige. Av dessa är 56 procent män och 44 procent kvinnor. Av kvinnorna arbetar drygt var 5:e (20,6 procent) deltid, av männen var 15:e (6,8 procent). Under åren 2001–2004 beräknas cirka 11 800 statsanställda avgå med ålderspension.

Enligt vad regeringen inhämtat från Trygghetsstiftelsen har 62 000 personer sagts upp sedan 1990. Antalet uppsagda per år uppgick som mest till drygt 13 400 under 1992. Under 2000 uppgick antalet uppsagda till närmare 3 700.

I skrivelsen Regeringens förvaltningspolitik (skr. 2000/01:151) aviserade regeringen att i budgetpropositionen för 2002 lämna en redovisning av respektive departements bedömningar av framtida personalkonsekvenser avseende aktuella förslag. Bedömningen framgår av nedanstående tabell.

Tabell 4.6 Personalkonsekvenser

Bedömningar inom resp. departements ansvarsområde för åren 2001 - 2004 (personer)

Dep	2001	2002	2003	2004
Ju	+ 326	+ 158	+ 219	+ 420
UD	- 10	0	0	0
Fö	- 1012	- 740	- 610	- 286
S	+ 530 ¹	+ 270 ²	0	0
Fi	+ 390	+665	- 460	- 260
U	+ 1 550	+ 1 650	+ 1 400	+ 150
Jo	-	-	-	-
Ku	-	-	-	-
N	0	0	0	0
M	0	+ 15	+ 20	+ 25
Summa	+ 1 774	+ 2 018	+ 569	+ 49

¹Varav 450 inom de allmänna försäkringskassorna.²Samtliga inom de allmänna försäkringskassorna.

Nedan följer *övergripande kommentarer* till de bedömningar som gjorts av de personalkonsekvenser som följer av förslagen i denna budgetproposition och andra särpropositioner som förelagts riksdagen under året. Siffrorna inom parentes avser bedömningar under perioden 2001–2004. Det bör särskilt noteras att bedömningarna avser nettoförändringar.

Bedömningarna är liksom tidigare år preliminära eftersom det finns många osäkra faktorer. Huruvida bedömda minskningar av personalen faktiskt leder till uppsägningar och arbetslöshet är något som inte kan förutses. I övrigt anges kommentarer under respektive utgiftsområde.

Justitiedepartementet: Förändringarna inträffar inom polisväsendet (+ 1 106) och Statistiska centralbyrån (+ 17).

Utrikesdepartementet: Förändringen äger rum vid Svenska Institutet.

Försvarsdepartementet: Försvarsmakten gör följande bedömning för åren 2000-2004:

Tabell 4.7 Personalkonsekvenser vid Försvarsmakten

Personer)

År	2001	2002	2003	2004
Minskning	1 700	1 400	1 550	1 400
Ökning	600	700	950	1 100
Summa	- 1 100	- 700	- 600	- 300

Försvarsmakten genomför för närvarande den omstrukturering som riksdagen beslutade under 1999/2000. Myndigheten bedömer att antalet årsarbetare (yrkesofficerare och civilanställd personal) kommer att minska från cirka 20 600 vid

utgången av 2000 till cirka 18 000 vid utgången av 2004. Personalminskningen beror på att mer än 50 förband, skolor och staber läggs ned, förändras och i några fall ersätts med nya enheter.

I propositionen inför det försvarsbeslut som riksdagen kommer att fatta vid årsskiftet 2001/2002 kommer regeringen att presentera sin syn på hur Försvarsmaktens personalförsörjningssystem bör utvecklas. I ett längre tidsperspektiv än ovan bedömer regeringen att förhållandet mellan antalet anställda inom olika kategorier kommer att förändras.

Härutöver sker större nettoförändringar vid Försvarshögskolan (- 40), Totalförsvarets forskningsinstitut (+ ca 50), Försvarets radioanstalt (- 25), Kustbevakningen (+ ca 40). Sprängämnesinspektionen med 20 personer läggs ner den 30 september 2001. Inspektionens uppgifter och personal överförs till Statens räddningsverk. Sårbarhets- och säkerhetsutredningen har föreslagit att Överstyrelsen för civil beredskap (ÖCB) och Styrelsen för psykologiskt försvar (SPF) läggs ner och att en ny planeringsmyndighet inrättas. Förslaget bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Socialdepartementet: Personalökningen sker framförallt inom de allmänna försäkringskassorna och vid Statens institutionsstyrelse.

Finansdepartementet: I jämförelse med föregående års bedömning har vissa personalförändringar skjutits framåt i tiden. Kontrollsatsningar i skatteförvaltningen utgör den största enskilda ökningen. Den förväntas dock förbytas till en minskning i motsvarande grad i slutet av perioden. Huvudmannaskapsförändringen för revisionen 2003 är den största enskilda minskningen av antalet statsanställda.

Utbildningsdepartementet: Fr.o.m. 1997 har en successiv utbyggnad av antalet platser inom den grundläggande högskoleutbildningen ägt rum. Satsningen på grundutbildningen fortsätter även under åren 2001-2003. För 2002 och 2003 föreslår regeringen en begränsad satsning på grundutbildningen. Fr.o.m. 2001 sker också en satsning på forskning och forskarutbildning bl.a. i enlighet med den forskningspolitiska propositionen (prop. 2000/01:3, UbU2000/01:6, rskr. 2000/01:98). För att klara de planerade förstärkningarna av högre utbildning och forskning krävs en fortsatt ökning av antalet anställda inom högskolesektorn de kommande åren. Vidare sker en viss nyrekrytering av anställda vid några nya myndigheter inom utbildningsområdet.

Miljödepartementet: Den största nettoökningen de närmaste åren bedöms äga rum hos främst Kemikalieinspektionen.

4.11 Delområde Statistik

4.11.1 Omfattning

Statistik omfattar officiell och annan statlig statistik samt folk- och bostadsstatistik. Området innefattar Statistiska centralbyråns (SCB) produktion, tillgängliggörande, spridning och samordning av statistik.

I verksamheten ingår också prognoser inom områdena arbetsmarknad, utbildning och demografi. Folk- och bostadsstatistik innefattar det förberedelsearbete som genomförs av SCB, Lantmäteriverket, Riksskatteverket och kommunerna för att möjliggöra registerbaserad folk- och bostadsstatistik. Nära hälften av området finansieras med avgifter, andra hälften är anslagsfinansierad.

4.11.2 Mål

Vissa villkor gäller för att nå målen på statistikens område (lättillgänglig statistik av god kvalitet). Målen skall uppnås samtidigt som uppgiftslämnandet hålls nere, produktiviteten i statistikproduktionen förbättras och lämnade uppgifter skyddas. Lämpliga resultatindikatorer för att mäta måluppfyllelsen är kvalitetsutvecklingen i statistikproduktionen, uppgiftslämnarnas kostnader, produktivetsutvecklingen, andelen statistikprodukter som kan nås genom Internet och allmänhetens förtroende för statistiken.

4.11.3 Politikens inriktning

Statistikens innehåll skall fortsatt anpassas till samhällsutvecklingen. Statistikproduktionen skall fortlöpande effektiviseras. Det kan möjliggöras bl.a. genom fortsatt utnyttjande av modern informationsteknik. De resurser som på detta sätt kan frigöras skall i första hand användas till utvecklingsinsatser för ökad tillgänglighet, underlättat uppgiftslämnande och förstärkt kvalitet för den statistik som är av grundläggande betydelse för samhällets informationsförsörjning.

Tillgängligheten till statistiken skall förbättras. Alla statistikansvariga myndigheters officiella statistik skall finnas elektroniskt och kostnadsfritt tillgänglig genom Internet. Den officiella statistik som SCB ansvarar för är sektorsövergripande och skall dessutom finnas tillgänglig i SCB:s statistiska databaser.

Uppgiftslämnandet för företagen skall underlättas. SCB skall successivt utveckla metoder för elektronisk insamling av data.

Utvecklingsinsatserna skall genomföras i den takt som det ekonomiska utrymmet medger.

För att påskynda en förstärkning av kvaliteten i välfärdsstatistiken, den ekonomiska statistiken och befolkningsstatistiken tillförs verksamheten sammanlagt 11,3 miljoner kronor.

Samordningen av den officiella statistiken skall förstärkas enligt vad regeringen redovisat i propositionen En ny statistiklagstiftning (prop. 2000/01:27, bet. 2000/01:FiU15. rskr. 2000/01:151). Det delegerade statistikansvaret till ett 25-tal myndigheter med ansvar för sammantaget ca 240 statistikprodukter har medfört ett ökat användarinflytande på många områden och varit positivt för spridningen av statistik-kunskaper inom statsförvaltningen. Det har emellertid också inneburit att överblicken över det statistiska systemet har minskat, vilket har ökat behovet av samordning. Användare utanför det statistiska systemet har fått sämre överblick över vilken statistik som finns och hur man får tillgång till den. Ökade krav från EU på jämförbar statistik inom fler och fler sektorer har också bidragit till behovet av förstärkt samordning. Vissa statistikansvariga myndigheters behov av statistik från andra myndigheter är ytterligare motiv för ökad samordning. Ett exempel är nationalräkenskaperna där SCB har statistikansvar och där statistik från andra myndigheter ingår som viktiga delar.

En förstärkt samordning förutsätter att samarbetet mellan de statistikansvariga myndigheterna ökar. Den officiella statistiken är till stora delar ett system som hänger ihop och där enskilda statistikprodukter ingår som viktiga delar inom andra statistikområden. Samordningen kan exempelvis gälla principer för avgränsning av officiell statistik, tillgänglighet, jämförbarhet och metodfrågor. Eftersom SCB ansvarar för ungefär hälften av de officiella statistikprodukterna gäller denna samordning även verksamheten inom SCB.

För att förstärka samordningen avser regeringen, enligt förslag från samtliga statistikansvariga myndigheter, besluta att det vid SCB skall inrättas ett råd för den officiella statistiken. Rådet skall behandla principiella frågor rörande den officiella statistiken samt verka för samarbete mellan de statistikansvariga myndigheterna, ökad tillgänglighet och god kvalitet. Rådet skall årligen utarbeta en rapport rörande den officiella statistiken, sammanställa en årlig publiceringsplan och föra en förteckning över statistikansvariga myndigheter och produkter. Rådet skall också ansvara för utveckling och förvaltning av Svenska statistiknätet, vilket är ett elektroniskt nätverk mellan de statistikansvariga myndigheternas hemsidor. Rådet skall bestå av representanter för de statistikansvariga myndigheterna.

4.11.4 Insatser

Insatser inom politikområdet

Riksdagen har beslutat en ny lagstiftning om den officiella statistiken. Beslutet innebär att antalet författningar på statistikens område har begränsats genom att gällande regler för den officiella statistiken sammanförts i en lag. Beslutet innebär också att en anpassning gjorts till bestämmelserna i EG:s dataskyddsdirektiv och personuppgiftslagen när det gäller behandlingen av personuppgifter för framställning av officiell statistik.

Regeringen har beslutat om en översyn av den ekonomiska statistiken, det gäller särskilt nationalräkenskaperna. En utredare har tillkallats med uppdrag att lämna förslag till förändringar och behov av fortsatta utvecklingsinsatser. Utredaren har i en delrapport redovisat en kartläggning av behovet av ekonomisk statistik. Uppdraget skall redovisas slutligt senast den 31 december 2002.

Regeringen har uppdragit åt Konjunkturinstitutet att utreda konsekvenserna av det förslag om beräkning av boendeposten i konsumentprisindex som tagits upp i betänkandet Konsumentprisindex (SOU 1999:124). Uppdraget har redovisats. I en bilaga till Finansplanen redovisas inriktningen av det fortsatta arbetet med konsumentprisindexets konstruktion m.m.

Förberedelserna för registerbaserad folk- och bostadsstatistik har fortsatt.

Under det svenska ordförandeskapet i EU har insatserna varit inriktade dels på att föra för-

handlingarna vidare för nya och ändrade rättsakter på dagordningen, dels på att stödja svenska prioriterade sakområden med statistisk information. Två rättsakter har antagits under perioden – en som gäller tekniskt stöd m.m. till EU:s statistik över handeln mellan medlemsstaterna samt en som avser vissa ändringar av EU:s system för nationalräkenskaper. När det gäller regeringens arbete på prioriterade områden har SCB bl.a. bidragit med expertstöd inom jämställdhetsområdet och varit medförfattare i rapporten Att synliggöra löneskillnader mellan kvinnor och män, framtagen av Näringsdepartementet, samt utarbetat rapporten Indikatorer för hållbar utveckling på uppdrag av Miljödepartementet. SCB har också presenterat statistik om EU- och kandidatländerna på sin webbplats som EU2001.se har länkat till sitt möteskalendarium.

Insatser utanför politikområdet

Det statistiska systemet kan sägas omfatta den officiella statistiken och de metoder, bakomliggande register m.m. som utgör underlag för statistiken samt de myndigheter som har ansvar för statistiken. Vad som är officiell statistik och vilka myndigheter som ansvarar för den förtecknas i bilagan till förordningen (2001:100) om den officiella statistiken. SCB är ansvarig för och producerar officiell statistik som är sektorsövergripande eller som saknar en entydig huvudanvändare. Det gäller i huvudsak arbetsmarknadsstatistik, befolkningsstatistik, ekonomisk statistik, välfärdsstatistik och viss övergripande utbildningsstatistik. Statistikansvaret omfattar drygt hälften av den officiella statistiken. SCB producerar på uppdrag även huvuddelen av övrig officiell statistik som ett 25-tal andra myndigheter ansvarar för. De sammantagna insatserna inom det statistiska systemet är således beroende av vilka insatser som görs av de statistikansvariga myndigheterna inom andra politikområden.

Förberedelserna för registerbaserad folk- och bostadsstatistik har fortsatt även inom andra politikområden.

4.11.5 Resultatbedömning

Resultat

Tabell 4.8 Nyckeltal för statistikverksamheten

	1997	1998	1999	2000
Innehåll ¹	+ 16	+ 10	+ 18	+ 14
Aktualitet ¹	+ 9	+ 5	0	+ 2
Tillförlitlighet ¹	+ 19	+ 16	+ 14	+ 17
Tillgänglighet ¹	+ 12	+ 14	+ 36	+ 36
* databasanvändare	400	480	450	10 600
* databasuttag	30 000	54 000	71 000	157 000
Jämförbarhet ¹	u.s.	u.s.	+ 1	+ 2
Punktlighet / tids-hållning	63%	64%	64%	65%
Almmänhetens in-ställning (Mycket eller ganska positivt, %)	u.s.	42	u.s.	46
Registerutdrag	2 500	3 750	6 500	13 000
Uppdragsresultat (milj. kr.)	- 6,4	22,4	0,7	- 10,0
Produktivitetsförändring (mål 2% per år)	u.s.	4,8%	-3,6%	4,6%
Uppgiftslämnarkostnader från företag, kommuner, organisationer (mkr) ²	u.s.	u.s.	200	365
Antal årsarbetskrafter vid SCB (varav kvinnor)	1 180 (666)	1 084 (615)	1 117 (640)	1 161 (673)

¹⁾ Produktansvarigas vid SCB bedömning av kvalitetsutvecklingen. Andelen produkter (%) med förbättrad kvalitet minus andelen produkter med försämrad kvalitet jämfört med föregående år.

²⁾ Olika beräkningsmetoder har använts 1999 och 2000

Statistikproduktionen har i stort fullföljts enligt plan. Statistiken har fortsatt anpassats till EU:s regelverk. Kvaliteten i den ekonomiska statistiken har förbättrats enligt planerna. Utvecklingen av arbetsmarknadsstatistiken har intensifierats. SCB genomför årligen undersökningar om kvalitetsutvecklingen rörande fem huvudkomponenter, nämligen innehåll, aktualitet, tillförlitlighet, tillgänglighet samt jämförbarhet. Särskilt har tillgängligheten till statistiken ökat väsentligt. Den 1 januari 2000 blev SCB:s statistiska databaser gratis tillgängliga och sedan årsskiftet finns även samtliga SCB:s statistiska meddelanden och mycket annan statistik gratis tillgänglig via Internet på SCB:s hemsida. Målsättningen för tillgängligheten har trots förbättringarna dock inte uppnåtts fullt ut.

Analys och slutsatser

Den officiella statistiken är en del av samhällets infrastruktur. Den utgör underlag för planering, utredning och utvärdering av olika verksamheter och används inom forskningen. Den är också ett hjälpmedel för massmediernas samhällsgranskning och således en betydelsefull del i vår demokrati.

Effekterna av de statliga insatserna på statistikens område är svårbedömda. Utöver SCB och andra statistikansvariga myndigheter bidrar kommuner, organisationer och privata aktörer till samhällets samlade utbud av statistik. Den officiella statistiken, som finansieras över statsbudgeten, är emellertid speciell så till vida att den ofta ligger till grund för framställning av annan statistik. De statliga insatserna torde därför otvetydigt bidra till exempelvis bättre planeringsföretagningar inom olika verksamheter och högre kvalitet inom forskningen.

De statliga insatserna på statistikens område bör i fortsättningen i större utsträckning än hittills inriktas på förbättrad tillgänglighet och förstärkt kvalitet i den statistik som är av grundläggande betydelse för samhällets informationsförsörjning. Dit hör exempelvis nationalräkenskaperna, som utgör ett grundläggande underlag för analys av samhällsekonomin på kort och lång sikt. Dit hör också befolkningsstatistiken. God kvalitet i uppgifter om befolkningens storlek, sammansättning och förändringar är av avgörande betydelse för planering och forskning. Befolkningsstatistiken utgör också ett viktigt underlag för annan statistik.

4.12 Delområde Prognos- och uppföljningsverksamhet

4.12.1 Omfattning

Prognos- och uppföljningsverksamheten omfattar uppföljning och analys av utfall samt utarbetande av kort- och medelfristiga prognoser och analyser avseende den samhällsekonomiska utvecklingen och de offentliga finanserna. Budgetprognoser och prognoser för svensk och internationell makroekonomi är viktiga verksamheter inom området. I området ingår också visst miljöekonomiskt utvecklingsarbete samt arbete med att ta tillvara resultat från den natio-

nalekonomiska forskningen som är relevanta för Regeringskansliets och Konjunkturinstitutets verksamheter. Verksamheten är i huvudsak anslagsfinansierad och bedrivs inom Ekonomistyrningsverket, Konjunkturinstitutet och Ekonomiska rådet.

4.12.2 Mål

Målet för området uppnås genom tillförlitliga och väldokumenterade prognoser och analyser över den samhällsekonomiska och statsfinansiella utvecklingen.

Lämpliga indikatorer för att bedöma måluppfyllelsen är dels mått på prognosernas tillförlitlighet, dels avnämarnas synpunkter på analyserna, prognoserna och utfallsredovisningarna.

Beträffande de samhällsekonomiska prognosernas tillförlitlighet redovisar och analyserar Konjunkturinstitutet regelbundet olika precisionsmått i sin publikation Konjunkturläget och i årsredovisningen. För BNP-prognoserna anses ett absolut medelfel på mellan 0,5 och 1,0 procentenheter godtagbart, men precisionsmålen är f.n. föremål för översyn.

Ekonomiska rådet skall bidra till målet för området genom att ta initiativ till och presentera forskning och utredningsarbete av särskilt intresse för den ekonomiska politikens utformning. Vidare skall rådet bistå Finansdepartementet och Konjunkturinstitutet med råd i vetenskapliga frågor. Genom sin verksamhet ska rådet fungera som en länk mellan Finansdepartementet respektive Konjunkturinstitutet och den nationalekonomiska forskningen.

4.12.3 Politikens inriktning

Inom den makroekonomiska prognosverksamheten prioriteras fortsatt utveckling och införande av nya metoder och modeller för prognoser och analyser, framför allt i ett medelfristigt perspektiv. Ökad vikt läggs vid tjänstesektorn i bl.a. konjunkturbarometrarna och god tillgänglighet till prognoser och dokumentationer. Ökad vikt har lagts vid att utfallsredovisning av statens ekonomi skall finnas tillgänglig tidigare.

4.12.4 Insatser

Insatser inom politikområdet

Utvecklingsinsatserna inom den makroekonomiska prognosverksamheten har framför allt inriktats på att höja den metodologiska kompetensen och att utveckla metoder och modeller för kort- och medelfristiga prognoser och analyser. Konjunkturinstitutets metodutvecklingsverksamhet har under våren 2001 organiserats om och knutits närmare det löpande prognosarbetet. Utvecklingen av konjunkturbarometrar för tjänstesektorn har fortsatt.

Ekonomistyrningsverket har gjort ett flertal budgetprognoser, prognoser för ålderspensionssystemet vid sidan av statbudgeten samt en prognos av statsbudgetens realekonomiska fördelning.

I samband med att förordnandena för en del av ledamöterna i Ekonomiska rådet löpte ut utsågs fyra nya ledamöter den 1 juli i år.

Insatser utanför politikområdet

Prognos- och uppföljningsverksamhet bedrivs även utanför detta delområde. Exempel på detta är Regeringskansliets och Riksgäldskontorets uppföljnings- och prognosverksamhet samt de budgetprognoser som tas fram av myndigheter med ansvar för större anslag och transfereringar.

Resultaten av verksamheten inom prognos- och uppföljningsområdet är beroende av de underlag som bl.a. företag och myndigheter utanför politikområdet lämnar. De prognoser och analyser som produceras inom politikområdet används i sin tur av många olika aktörer utanför området (se även avsnitt 4.12.5 Analys och slutsatser).

4.12.5 Resultatbedömning

Resultat

De prognoser som Konjunkturinstitutet gjorde på våren och hösten 1999 för de centrala variablerna BNP-tillväxt, arbetslöshet och inflation 2000 ligger nära det (delvis preliminära) utfall för 2000 som nu finns tillgängligt. De prognoser som gjordes senare, under 2000, överskattade främst hushållens och den offentliga sektorns

konsumtionsutgifter och därmed BNP. Felen i institutets BNP-prognoser för 2000 har därmed följt samma mönster som gällt för många andra prognosmakare, men Konjunkturinstitutets fel har varit bland de lägre. Detsamma gäller arbetslöshetsprognoserna.

En bedömning av ett prognosinstituts precision måste grundas på en längre tidsperiod. Prognosernas precision bör också sättas i relation till prognosvariabelns egenskaper. I Konjunkturinstitutets rapporter och årsredovisningar beskrivs och analyseras regelbundet prognosernas precision utförligt. I tabellen nedan redovisas några tidsserier för Konjunkturinstitutet och för ett medelvärde av prognostiker.

Tabell 4.9 Precision i prognoser för BNP, arbetslöshet och inflation gjorda våren och hösten året före prognosåret

Femåriga glidande medelvärden av absoluta prognosfel för Konjunkturinstitutet och för ett medelvärde av svenska prognosinstitut¹, procentenheter.

	1996	1997	1998	1999	2000
BNP, volymutveckling, procent					
Konjunkturinstitutet	1,3	0,9	0,7	0,7	0,7
Medelvärde	1,3	0,9	0,6	0,7	0,7
Arbetslöshet, nivå, procent					
Konjunkturinstitutet	1,3	1,1	0,8	0,9	1,0
Medelvärde	1,2	1,1	0,8	0,8	0,8
Inflation enligt KPI, årsmedelvärde, procent					
Konjunkturinstitutet	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0
Medelvärde	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2

¹Medelvärde för Konjunkturinstitutet, Riksbanken, Finansdepartementet samt ett antal affärsbanker och intresseorganisationer.

Som framgår av tabellen har felen i Konjunkturinstitutets prognoser för BNP-tillväxten blivit mindre över tiden. Felen i arbetslöshetsprognoserna har i stort sett minskat successivt efter 1996. När Konjunkturinstitutets prognosprecision jämförs med andra är det viktigt att lägga märke till att de flesta andra prognostiker i stor utsträckning utgår från Konjunkturinstitutets senaste prognos och gör vissa förändringar, t.ex. med ledning av nyinkommen statistik. Övriga aktörer har alltså normalt tillgång till minst lika mycket information och publicerar sina prognoser senare. (Under 2000 publicerades övriga prognoser i genomsnitt 2–3 veckor senare än Konjunkturinstitutets.) Konjunkturinstitutet beaktar vidare endast redan beslutade regeländringar i sina prognoser.

I avsnitt 14 i bilaga 1 till 2001 års ekonomiska vårproposition finns en mer omfattande redovisning och analys av konjunkturprognoser för

2000 och i budgetpropositionen för 2001 finns en översikt över en längre historisk tidsperiod.

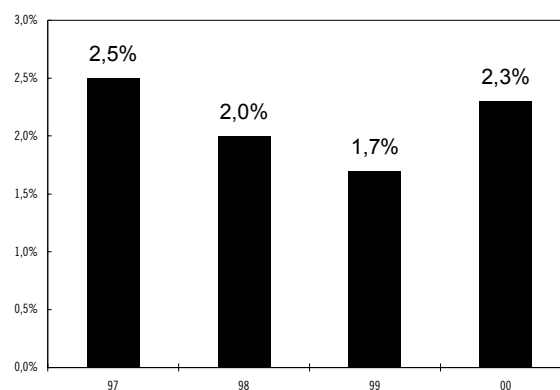
Innehållet i Konjunkturinstitutets publikationer har successivt utvecklats. Samtliga institutets analyser och prognoser, inklusive omfattande datamaterial, publiceras nu löpande på Internet vilket ökar tillgängligheten och användbarheten. Metodutvecklingsarbetet har fortsatt och bl.a. resulterat i en ny medelfristig analysmodell, MICMAC. Under hösten 2001 kommer Konjunkturinstitutet att påbörja försöken med att använda denna modell i prognosverksamheten.

På det miljöekonomiska området har Konjunkturinstitutet under året bl.a. arbetat med att uppdatera en av de centrala modellerna på området, EMEC, och använda denna i flera externa och interna utredningar. Institutets miljögrupp har vidare deltagit – och koordinerat visst arbete – i den s.k. Londongruppen samt utvecklat en modell för miljöjustering av nettonationalprodukten.

Inom ramen för sin utredningsverksamhet har Konjunkturinstitutet bl.a. publicerat en rapport om makroekonomiska effekter av arbetstidsförkortning och en utredning om behandlingen av egna hem i konsumentprisindex. Som ett underlag för avtalsförhandlingarna publiceras sedan 2000 varje år en rapport om de samhällsekonomiska förutsättningarna för lönebildningen.

Träffsäkerheten i Ekonomistyrningsverkets budgetprognoser framgår av nedanstående diagram.

Diagram 4.3 ESV:s prognoser – avvikelser från faktiskt utfall

Orsakerna till avvikelserna kan delas in i orsaker utanför respektive inom ESV:s kontroll. Orsaker utanför ESV:s kontroll är t.ex. ej förutsedda ändringar i skatte- och bidragsregler. Om hänsyn tas till orsaker utanför ESV:s kontroll blir avvikelserna 2,0 procent 2000.

Liksom tidigare år har Ekonomiska rådet publicerat den engelskspråkiga tidskriften *Swedish Economic Policy Review* (SEPR). En av rådet arrangerad konferens handlade om ekonomiska konsekvenser av immigration samt skillnader i inkomster och sysselsättning mellan invandrare och infödda svenskar. Konferensen syftade till att bättre förstå vad dessa skillnader beror på och vad som kan göras för att minska dem.

Under 2000 har rådgivning skett framförallt med chefstjänstemännen på Finansdepartementet i samband med rådets sammanträden. Rådgivningen har avsett aktuella ekonomisk-politiska ämnen, kortsiktiga ekonomisk-politiska problem och översikter av nya nationalekonomiska forskningsområden.

Rådet hade under 2000 även enskilda möten med finansministern. Bland de ämnen som diskuterades var vilka samhällsekonomiska förutsättningar som bör vara uppfyllda före ett svenskt inträde i EMU, effekter av arbetsmarknadspolitik och av skatteväxling.

Liksom tidigare år har Ekonomiska rådet också gett OECD:s Sverigedelegation synpunkter på det ekonomiska läget och den ekonomiska politiken.

Analys och slutsatser

De statliga insatserna inom prognos- och uppföljningsområdet har effekter av flera olika slag. För det första tillgodoser verksamheten regeringens och riksdagens behov av ekonomiska uppföljningar och bedömningar till stöd för politikens inriktning och politiska beslut. För det andra utgör analyserna och prognoserna ett objektiva och trovärdigt underlag för den allmänna diskussionen om den makroekonomiska och offentliga finansiella utvecklingen. För det tredje genererar verksamheten data som används av andra. Det finns i dag många enskilda och offentliga aktörer som framställer och publicerar samhällsekonomiska bedömningar och prognoser. Dessa är dock beroende av att underlag i form av utfalls- och prognosdata som är lättillgängliga, objektiva och håller hög kvalitet skapas genom de statliga insatserna på området. Vid sidan av det löpande prognosarbetet görs också effektsimuleringar och andra utredningar. Dessutom utförs metodutveckling av ett slag som inte bedrivs vare sig av privata aktörer eller inom den akademiska forskningen.

Sammantaget anser regeringen att Konjunkturinstitutet och ESV uppnått målet om träffsäkra och väldokumenterade prognoser och analyser.

Ekonomiska rådet har under 2000 enligt regeringens bedömning bidragit till målet för området. Regeringen anser att Ekonomiska rådets roll som initiativtagare till forskning är mycket betydelsefull, liksom de lunchmöten, seminarier och konferenser som anordnats. Tillsammans bidrar aktiviteterna till att förbättra underlaget för den ekonomiska politikens utformning. Rådet har också en viktig uppgift som rådgivare till Konjunkturinstitutet i vetenskapliga frågor, särskilt inom områdena makroekonomi, modellbyggande och miljöekonomi.

4.13 Delområde Fastighetsförvaltning

4.13.1 Omfattning

Fastighetsförvaltning omfattar endast förvaltning av de fastigheter som av försvarspolitiska, kulturhistoriska eller andra skäl inte ansetts lämpliga att förvalta i bolagsform (regeringsbyggnader, länsresidens, ambassader, de kungliga slotten, museer, teatrar, monument, försvarsfastigheter, markområden samt vissa fastigheter som donerats till staten).

Kulturarvs- och ändamålsfastigheter förvaltas av Statens fastighetsverk. Fortifikationsverket förvaltar fastigheter för försvarsändamål. Verksamheten finansieras uteslutande genom avgifter.

Regeringens stabsstöd i lokalförsörjningsfrågor, dvs. beräkningsunderlag, andra analyser samt förvaltning och avveckling av lokaler, tillhandahålls av Statskontoret.

I området ingår även anslaget för täckande av merkostnader för lokaler.

4.13.2 Mål

Målet för politikområdet uppnås genom en kostnadseffektiv statlig kapital- och fastighetsförvaltning. Det skall ske med rimligt risktagande samt med likvärdig avkastning och service i jämförelse med andra alternativ. Målen för de fastighetsförvaltande verken är varianter av detta:

Målet för Statens fastighetsverk är att hyresgästerna skall ges ändamålsenliga och konkur-

renskraftiga lokaler samt att verket skall uppfattas som en serviceinriktad hyresvärd.

Målet för Fortifikationsverket är att fastigheterna skall förvaltas så att god hushållning och hög ekonomisk effektivitet uppnås, att ändamålsenliga mark-, anläggnings- och lokalresurser kan tillhandahållas på för brukarna konkurrenskraftiga villkor samt att fastigheternas värden bevaras på en för ägaren och brukaren långsiktigt lämplig nivå.

Fortifikationsverket skall inom ramen för målen anpassa sin verksamhet till förändrade förutsättningar under försvarsbeslutsperioden. Hänsyn till miljö och kulturmiljövärden skall i tillämpliga delar motsvara vad som gäller för andra stora fastighetsförvaltare.

4.13.3 Politikens inriktning

De av regeringen redan fastställda målen för statens fastighetsförvaltning skall ligga fast. De av riksdagen 1991 beslutade riktlinjerna som låg till grund för omorganisationen av statens fastighetsförvaltning 1993 är alltjämt giltiga.

För en effektivare fastighets- och förmögensförvaltning skall bl.a. varje fastighet förvaltas på ett för staten ekonomiskt effektivt sätt så att tillgångarnas värde bibehålls. God resurshushållning och hög ekonomisk effektivitet skall eftersträvas. Förvaltningen skall bidra till att fastigheternas värden bevaras på en långsiktigt lämplig nivå för ägaren och brukaren samt att ändamålsenliga mark-, anläggnings- och lokalresurser kan erbjudas brukarna på konkurrenskraftiga villkor.

4.13.4 Insatser

Insatser inom politikområdet

Under föregående år förvaltades ett betydande statligt fastighetsinnehav bestående av ett stort antal försvarsanläggningar med tillhörande byggnader samt olika kulturhistoriskt värdefulla byggnader.

Förändringar i fastighetsbeståndet har främst skett genom att ett större antal försvarsfastigheter avyttrats.

Investeringar, vars omfattning är svåra att i förväg fastställa för enskilda år, har i princip genomförts enligt investeringsplanerna. Dock har ett antal investeringar förskjutits i tiden, vilket i

likhet med tidigare år innebär att investeringarnas utfall avviker betydligt från prognoserna. Investeringarnas tyngdpunkt har också allt mer lagts på ombyggnad i stället för på nyinvestering.

4.13.5 Resultatbedömning

Resultat

Av regeringens skrivelse Årsredovisning för staten (skr. 2000/01:101, bil. 3) framgår att det bokförda värdet av byggnader, mark och annan fast egendom som Statens fastighetsverk och Fortifikationsverket förvaltar utgör ca 60 procent av det samlade bokförda värdet för staten 2000 (21 049 miljoner kronor). Motsvarande andel var 1999 ca 65 procent (21 555 miljoner kronor) och 1998 ca 68 procent (21 975 miljoner kronor).

Regeringens riktvärde vad gäller avkastning på det genomsnittliga myndighetskapitalet för Statens fastighetsverks fastighetsbestånd (bl.a. kultur- och bidragsfastigheter) är 2,8 procent, vilket har uppnåtts. Det gäller även det av regeringen fastställda riktvärdet för föregående år.

Förvaltningen av fastigheter för försvarsändamål genererade en avkastning på det avkastningspliktiga kapitalet på 8 procent, vilket översteg det av regeringen fastställda riktvärdet. Avkastningen var lika hög föregående år.

En viktig aspekt av den statliga fastighetsförvaltningen är att de lokaler som erbjuds är ändamålsenliga och konkurrenskraftiga, men även att staten som hyresvärd uppfattas som en god och serviceinriktad hyresvärd. När det avser förvaltningen av kultur- och bidragsfastigheter framgår det av en s.k. hyresgästenkät, som genomfördes vid årsskiftet 1999/2000, att fyra av fem tillfrågade hyresgäster uppfattar staten som en god- och serviceinriktad hyresvärd.

På motsvarande sätt har kundundersökningar genomförts för förvaltning av fastigheter för försvarsändamål. Företrädare för brukarna har bedömt såväl enskilda investeringsprojekt som förvaltning och service.

Tabell 4.10 Resultat av kvalitetsmätningar, förvaltning av fastigheter för försvarsändamål*Bedömning (skala 1–5)*

	1998	1999	2000
Investeringar (lokaler)			
Helhet	3,9	4,4	4,4
Funktionalitet	4,3	4,6	4,2
Driftsäkerhet	4,2	3,7	3,9
Process	3,8	3,8	3,8
Prisvärd hyresnivå	4,1	3,6	3,3
Miljöhänsyn	3,8	3,8	3,7
Förvaltning och service			
Helhetsintryck förvaltning	3,3	3,6	3,3
Helhetsintryck service	3,1	3,4	3,1
Tillgänglighet, bemötande	3,1	3,6	3,7
Miljöanpassning	3,2	3,4	3,2
Service i fastighetsdriften	3,1	3,6	3,2
Service i lokalvården	-	3,6	3,4
Hyresnivå i lokaler	2,4	2,3	2,5

Sammantaget förefaller det som om brukarna är mer nöjda med hur staten agerar som fastighetsförvaltare i samband med enskilda investeringsprojekt än med hur staten sköter sin fortlöpande förvaltning och service. Det framgår inte minst vid en jämförelse av hur förvaltningen sker i sin helhet (jämför 3,3 och 3,1 med 4,4 för 2000). Det bör även noteras att hyresnivån i nya lokaler uppfattas som rimligare än vad som gäller för befintliga lokaler.

Vid en jämförelse över tiden framgår att brukarna i ökad omfattning uppskattar staten i egenskap av förvaltare. Däremot kan vissa försämringar konstateras, t.ex. vad avser funktionalitet, vid en jämförelse med föregående år.

Som framgått av den tidigare redovisningen förvaltar staten fast egendom av ett betydande värde, inte minst inom detta politikområde. Det är därför angeläget att förvaltningen sker kostnadseffektivt.

Vad avser kulturarvs- och bidragsfastigheter har den förvaltade lokalarean varit i princip oförändrad under perioden 1998–2000. Däremot har lokalarean vad avser försvarsfastigheter minskat under motsvarande period. Verksamhetskostnaderna har i princip förändrats på motsvarande sätt.

Statens fastighetsverk

Statens fastighetsverk skall i sin verksamhet uppnå ett resultat efter finansiella poster (före

extraordinära poster inkl. eventuella reavinster vid fastighetsförsäljningar) som motsvarar en avkastning på genomsnittligt myndighetskapital på 2,8 procent. Avkastningskravet bygger på ett antagande om hyresintäkter under året på ca 1,5 miljarder kronor. Fastighetsverket har uppnått det uppställda avkastningskravet.

Fastighetsverket har också uppnått det av regeringen ställda målet att verket skall sträva efter att bibehålla en relation mellan det totala myndighetskapitalet och verkets totala omslutning för de fyra verksamhetsområdena på 50 procent, dvs. en soliditet på 50 procent.

Fastighetsverket skall bidra till att fastigheternas värde bevaras på en långsiktigt lämplig nivå för ägaren och brukarna. Verket skall också bidra till att de statliga målen för arkitektur, formgivning och design uppnås.

Fortifikationsverket

Intäkterna för verksamheten uthyrning (underhåll och drift) blev cirka 65 miljoner kronor högre än beräknat, vilket beror främst på en ökad uppdragsverksamhet. Kostnaderna för uthyrning har under 2000 minskat. Kostnadsminskningen främst beror på lägre kostnader för media och minskade kostnader för administration. Resultat efter finansnetto för 2000 är 776 miljoner kronor jämfört med 778 miljoner kronor för 1999. Kundundersökningen för 2000 visar att kunderna är ungefär lika nöjda med Fortifikationsverkets förvaltning och service som under 1999.

Investeringsplanen i regleringsbrevet var på 561 miljoner kronor. Investeringsutgifterna blev slutligen 545 miljoner kronor vilket är 16 miljoner kronor lägre. Detta beror till stor del på att tidsplanen för genomförandet av ett antal investeringar har förskjutits framåt i tiden med anledning av försvarsbeslut 2000. Produktionen har uppfyllt avtalade krav på funktion och ekonomi. Enligt Fortifikationsverkets kundundersökning är flertalet intervjuade nöjda med investeringarna. Undersökningen för 2000 visar dock på en liten försämring i medelvärdet jämfört med 1999. Framför allt är det en försämring när det gäller funktion och hyresnivå.

Verksamhetsområdet avyttring skall arbeta efter målet att uppnå bästa möjliga nettoeffekt för staten vid avyttring. Detta skall uppnås genom god affärsmässighet. Avvecklingen med anledning av försvarsbeslut 1996 har lett till att mark, anläggningar och lokaler har sagts upp och till

största delen sålts. Under 2000 har fastigheter till ett bokfört värde av 10 812 000 kronor sålts. Resultatet för verksamhetsgrenen avyttring blev ca 71 miljoner kronor högre än beräknat och kostnaderna blev cirka 11 miljoner kronor lägre än beräknat. Förklaringen till resultatförbättringen är framförallt att försäljningar med anledning av försvarsbeslut 2000 har kunnat genomföras under 2000 istället för under 2001 som var planerat. Dessa försäljningar har skett med de särskilda villkor som beslutades i samband med försvarsbeslutet 2000.

Det invärderade fastighetsbeståndets värde utgör ett avkastningspliktigt statskapital, som 2000 uppgick till 7,5 miljarder kronor. Fortifikationsverket har idag ett avkastningskrav på 7,7 procent på statskapitalet och har 2000 inbetalat 644 431 000 kronor till Riksgäldskontoret.

Analys och slutsatser

Den samlade fastighetsförvaltningen har presterat ett ekonomiskt resultat på 1,42 miljarder kronor, vilket ligger inom det grova intervall (1,38 – 1,54 miljarder) som resultatet varierat mellan de senaste åren.

Fastighetsförvaltningen har uppfyllt de krav på avkastning som regeringen ställt. Underhåll och drift har också genomförts i den omfattning som överenskommit med brukarna för att bevara fastigheternas funktionella och ekonomiska värde.

Av ovanstående framgår dock att det finns anledning för regeringen att noga följa hur kundattityder och kostnader utvecklas för olika delar av fastighetsförvaltningen. Inte minst mot bakgrund av att förvaltningen av kulturarvs-, bidrags- och försvarsfastigheter med tiden kommit att svara för en allt större andel av statens lokal-kostnader, en andel som successivt har ökat från 36 procent 1998 till 45 procent 2000.

Regeringen bedömer vidare att de nettointäkter som uppnåtts vid försäljningar av försvarsfastigheter varit godtagbara och att försäljningarna genomförts affärsmässigt.

Statens fastighetsverk har genomfört sina instruktionsenliga uppgifter väl och uppfyllt målen. Statens fastighetsverks årsredovisning visar att myndigheten uppfyllt de krav regeringen ställt.

Regeringen bedömer att Fortifikationsverket uppfyllt de krav regeringen ställt. Fortifikations-

verket har även 2000 lyckats att minska kostnaderna för underhåll och drift av försvarsfastigheter. Underhåll och drift har också genomförts i den omfattning som överenskommit med brukarna för att bevara fastigheternas funktionella och ekonomiska värde. Investeringar har i princip genomförts enligt investeringsplanen, dock har ett mindre antal investeringar förskjutits framåt i tiden med anledning av försvarsbeslut 2000. Regeringen bedömer att de nettointäkter som uppnåtts vid försäljningar varit godtagbara och att försäljningarna genomförts affärsmässigt. Ytterligare nedsättning av statskapitalet kommer att ske som en följd av avyttringarna enligt försvarsbeslut 2000. Detta kommer att leda till att en fortsatt minskning av soliditeten.

4.14 Budgetförslag

4.14.1 1:1 Konjunkturinstitutet

Tabell 4.11 Anslagsutveckling för Konjunkturinstitutet

Tusental kronor

År	Utfall	Antal	Anslags-sparande	Resultat
2000	Utfall	40 294		-613
2001	Anslag	44 024 ¹	Utgifts-prognos	42 764
2002	Förslag	45 683		
2003	Beräknat	46 804 ²		
2004	Beräknat	47 701 ³		

¹ Inklusive en minskning med 12 tkr på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen 2002.

² Motsvarar 45 683 tkr i 2002 års prisnivå.

³ Motsvarar 45 683 tkr i 2002 års prisnivå.

Konjunkturinstitutet skall utarbeta tillförlitliga analyser och prognoser över den ekonomiska utvecklingen samt bidra till att den ekonomiska statistiken håller god kvalitet.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.12 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat
Utfall 2000	2 255	2 592	-337
Prognos 2001	1 500	1 500	0
Budget 2002	1 500	1 500	0

Den avgiftsfinansierade verksamheten omfattar bland annat statistiktjänster, kurser och utredningsuppdrag. Till och med 2000 har också

viss EU-stödd barometerverksamhet ingått. Den största delen av underskottet 2000 (221 000 kronor) hänförs sig till denna verksamhet och beror på att kontraktsvillkoren ändrats under året och på att personalkostnaderna blivit högre än väntat. Från och med 2001 har den EU-stödda barometerverksamheten överförs från den avgiftsfinansierade till den anslagsfinansierade verksamheten. Konjunkturinstitutet får disponera intäkterna från den avgiftsbelagda verksamheten.

Regeringens överväganden

Tabell 4.13 Härledning av nivån 2002–2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001 ¹	44 024	44 024	44 024
Förändring till följd av:			
Beslut	1 000	1 000	1 000
Pris- och löneomräkning	748	1 869	2 766
Slutjustering av avtalsförsäkringar ²	-89	-89	-89
Summa förändring	1 659	2 780	3 677
Förslag/beräknat anslag	45 683	46 804	47 701

¹ Inklusivt förslag till tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2002.

² En närmare beskrivning av detta finns i tilläggsbudgeten i samband med budgetpropositionen, avsnitt 9.2.

Konjunkturinstitutet tillförs 500 000 kronor till täckande av ökade kostnader för enkätundersökningar. Vidare tillförs myndigheten 500 000 kronor som skall användas för lönenivåjusteringar och för att säkerställa kvaliteten på den årliga rapporten om de samhällsekonomiska förutsättningarna för lönebildningen. För 2003 och 2004 har anslaget beräknats till 46 804 000 kronor respektive 47 701 000 kronor.

4.14.2 1:2 Riksrevisionsverket

Tabell 4.14 Anslagsutveckling för Riksrevisionsverket

Tusental kronor

År	Utfall	154 421 ¹	Anslags-sparande	3 704
2000	Utfall	154 421 ¹	Anslags-sparande	3 704
2001	Anslag	156 644 ²	Utgifts-prognos	155 844
2002	Förslag	157 268		
2003	Beräknat	161 082 ³		
2004	Beräknat	164 207 ³		

¹ Utfallet 2000 består av 144 860 tkr från anslaget 2000 och 9 561 tkr från anslag från 1998

² Varav 4 504 tkr på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen 2002.

³ Under första halvåret 2003 bildas en ny revisionsmyndighet (bet. 2000/01:KU8, rskr. 116-119).

Riksrevisionsverket (RRV) är central myndighet för statlig revision. RRV har under 2000 fortsatt att minska sitt anslagssparande.

Tabell 4.15 Anslagssparandets utveckling

Miljoner kronor

	1999	1999	2000
	15,1	9,6	3,7

Anslagssparandet beräknas förbrukas under 2001.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.16 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt – kostnad)
Utfall 2000	66 164	65 634	530
(varav tjänsteexport)	29 318	29 192	126
Prognos 2001	79 402	79 026	376
(varav tjänsteexport)	35 000	35 709	-709
Budget 2002	74 000	74 000	0
(varav tjänsteexport)	35 000	35 000	0

RRV disponerar intäkterna. Det balanserade nettoutfallet för avgiftsfinansierad verksamhet var -6 409 000 kronor vid utgången av 2000. Under 2000 redovisades totalt ett överskott på 530 000 kronor. Även 2001 prognostiseras ett visst överskott.

Regeringens överväganden

Tabell 4.17 Härledning av nivån 2002–2004
Tusental kronor

	2002	2003 ³	2004 ³
Anslagsnivå 2001 ¹	156 644	156 644	156 644
Förändring till följd av:			
Beslut	-	-	-
Pris- och löneomräkning	2 876	6 690	9 815
Slutjustering avtalsförsäkringar ²	-2 252	-2 252	-2 252
Summa förändring	624	4 438	7 563
Förslag/beräknat anslag	157 268	161 082	164 207

¹ Inklusivt förslag till tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2002.

² En närmare beskrivning av detta finns i tilläggsbudgeten i samband med budgetpropositionen, avsnitt 9.2.

³ Under första halvåret 2003 bildas en ny revisionsmyndighet (bet. 2000/01:KU8, rskr. 116–119).

4.14.3 1:3 Ekonomistyrningsverket

Tabell 4.18 Anslagsutveckling för Ekonomistyrningsverket
Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utfall
2000	52 488		12 649
2001	Anslag	59 269 ¹	Utgifts-prognos
			57 000
2002	Förslag	60 006	
2003	Beräknat	61 464 ²	
2004	Beräknat	62 660 ³	

¹ Varav 794 tkr på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen 2002.

² Motsvarar 60 006 tkr i 2002 års prisnivå.

³ Motsvarar 60 006 tkr i 2002 års prisnivå.

Anslaget avser Ekonomistyrningsverkets (ESV) förvaltningsutgifter. ESV är central förvaltningsmyndighet för ekonomisk styrning av statlig verksamhet samt för statliga myndigheters ekonomi- och personaladministrativa system. ESV är en stabsmyndighet som stödjer såväl regeringen som myndigheterna.

Att utfallet 2000 var lägre än utgiftsprognosen för 2001 beror på att de vakanser som fanns 2000 minskar i år.

Under året har 5 149 000 kronor av det totala anslagssparandet vid ingången av 2001 förts bort som en indragning.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.19 Uppdragsverksamhet
Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt – kostnad)
Utfall 2000	216 318	218 437	-2 119
(varav tjänsteexport)	(22 031)	(22 877)	(- 846)
Prognos 2001	142 766	143 034	- 268
(varav tjänsteexport)	(15 876)	(16 324)	(-448)
Budget 2002	140 265	146 265	- 6 000
(varav tjänsteexport)	(16 000)	(15 700)	(300)

Det balanserade resultatet beräknas motsvara ett överskott med 33 miljoner kronor vid ingången av 2002. Ambitionen är dock att det balanserade resultatet på några års sikt skall hamna kring noll.

Av beräknade totala intäkter 2002 (ca 200 miljoner kronor) står avgiftsintäkterna för ca 70 procent.

Regeringens överväganden

Tabell 4.20 Härledning av nivån 2002–2004
Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001 ¹	59 269	59 269	59 269
Förändring till följd av:			
Beslut	-	-	-
Pris- och löneomräkning	1 134	2 592	3 788
Slutjustering avtalspremier ²	-397	-397	-397
Summa förändring	737	2 195	3 391
Förslag/beräknat anslag	60 006	61 464	62 660

¹ Inklusivt förslag till tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2002.

² En närmare beskrivning av detta finns i tilläggsbudgeten i samband med budgetpropositionen, avsnitt 9.2.

ESV har under året fortsatt anpassningen av verksamheten till Regeringskansliets och myndigheternas behov av informationsstöd, rådgivning och system.

Utvecklingen av den ekonomiska styrningen inom staten kommer att påverka ESV:s uppgifter och resursbehov fr.o.m. 2002. Verket beräknas vid ingången av nästa år ha ett anslagssparande motsvarande ca 8 miljoner kronor. Regeringens bedömning är att anslaget 2002 bör vara oförändrat.

4.14.4 1:4 Statskontoret

Tabell 4.21 Anslagsutveckling för Statskontoret
Tusental kronor

År	Utfall		Anslags- sparande	
2000	Utfall	69 205		8 788
2001	Anslag	68 380 ¹	Utgifts- prognos	75 843
2002	Förslag	71 470		
2003	Beräknat	73 216 ²		
2004	Beräknat	74 633 ³		

¹ Inklusive en minskning med 3 674 tkr på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen 2002.

² Motsvarar 71 470 tkr i 2002 års prisnivå.

³ Motsvarar 71 470 tkr i 2002 års prisnivå.

Statskontoret är en central förvaltningsmyndighet för utrednings- och utvärderingsverksamhet samt en stabsmyndighet. Vid utgången av 2000 redovisades 8 788 000 kronor i anslags-sparande. Under 2001 har 1 500 000 kronor av anslags-sparandet förts bort genom regeringsbeslut.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.22 Offentligrättslig verksamhet
Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader ¹	Resultat (intäkt – kostnad)
SPAR-avgifter				
Utfall 2000	7 970	0	0	7 970
Prognos 2001	8 800	0	0	8 800
Budget 2002	9 300	0	0	9 300
Utfall 2000		384 ²	384	0
Prognos 2001		500	500	0
Budget 2002		500	500	0
Landstingsavtalen				
Utfall 2000	10 366	0	0	10 366
Prognos 2001	7 266	0	0	7 266
Budget 2002	7 340	0	0	7 340

¹ Kostnaderna för SPAR belastar anslaget 1:4. Kostnaderna för landstingsavtalen belastar anslaget 1:5.

² Efter en ändring av regleringsbrevet under 2000 får Statskontoret till viss del disponera SPAR-avgifter för att ersätta Riksskatteverket (RSV) för de uppgifter RSV tillför SPAR.

Statskontoret svarar för kanslifunktionen för Statens personadressregisternämnd (SPAR) liksom för administrationen av vissa avtal som slutits mellan Statens förhandlingsnämnd och vissa landsting ("landstingsavtalen").

Tabell 4.23 Uppdragsverksamhet
Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt – kostnad)
Utfall 2000	30 482	36 486	- 6 004
Prognos 2001	31 250	37 591	- 6 341
Budget 2002	31 250	37 590	- 6 340

Statskontorets kostnader för inköps-samordningen finansieras genom avgifter som tas ut av de leverantörer som myndigheten träffar avtal med. Den avgiftsfinansierade inköps-samordningen redovisar ett underskott på 6 004 000 kronor för 2000. Underskottet täcks f.n. med ett ackumulerat överskott men en avgiftshöjning är beräknad fr.o.m. 2002.

Regeringens överväganden

Tabell 4.24 Härledning av nivån 2002-2004
Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001¹	68 380	68 380	68 380
Förändring till följd av:			
Nya beslut	-	-	-
Pris- och löneomräkning	1 253	2 999	4 416
Slutjustering avtalspremier ²	1 837	1 837	1 837
Summa förändring	3 090	4 836	6 253
Förslag/beräknat anslag	71 470	73 216	74 633

¹ Inklusive förslag till tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2002.

² En närmare beskrivning av detta finns i tilläggsbudgeten i samband med budgetpropositionen, avsnitt 9.2.

Regeringen föreslår att anslaget för 2002 uppgår till 71 470 000 kronor. För 2003 och 2004 har anslaget beräknats till 73 216 000 kronor respektive 74 633 000 kronor.

4.14.5 1:5 Täckning av merkostnader för lokaler

Tabell 4.25 Anslagsutveckling för Täckning av merkostnader för lokaler

Tusental kronor

2000	Utfall	11 392	Anslags-sparande	12 951
2001	Anslag	1 800 ¹	Utgifts-prognos	6 123
2002	Förslag	420		
2003	Beräknat	425		
2004	Beräknat	425		

¹ Inklusive en minskning med 7 000 tkr på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen 2002.

Statskontoret svarar för vissa lokalförsörjningsfrågor. De utgifter som belastar anslaget är hyror för vissa tomma lokaler som staten har betalningsansvaret för till dess avtalen går att avveckla. De huvudsakliga faktorer som styr utgifterna på området är avtalskonstruktionerna samt möjligheterna att upplåta lokalerna i andra hand. Statskontoret disponerar anslaget.

Regeringens överväganden

Tabell 4.26 Härledning av nivån 2002-2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001 ¹	1 800	1 800	1 800
Förändring till följd av:			
Beslut	-1 380	-1 375	-1 375
Överföring andra anslag m.m.	-	-	-
Summa förändring	-1 380	-1 375	-1 375
Förslag/beräknat anslag	420	425	425

¹ Inklusive förslag till tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2002.

Det besparingsmål för anslaget om 5 procent som regeringen fastställde i regleringsbrevet för 2000 har uppfyllts.

För budgetåret 2002 föreslår regeringen ett anslag på 420 000 kronor. För 2003 och 2004 har anslaget beräknats till 425 000 kronor.

4.14.6 1:6 Statistiska centralbyrån

Tabell 4.27 Anslagsutveckling för Statistiska centralbyrån

Tusental kronor

2000	Utfall	369 304	Anslags-sparande	5 211 ¹
2001	Anslag	372 029 ²	Utgifts-prognos	377 692
2002	Förslag	394 439		
2003	Beräknat	405 144 ³		
2004	Beräknat	405 826 ⁴		

¹ Varav 1 356 tkr till regeringens disposition.

² Inklusive en nettominusning med 4 274 tkr på tilläggsbudget i samband med den ekonomiska vårpropositionen 2001 och i samband med budgetpropositionen 2002.

³ Motsvarar 395 439 tkr i 2002 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 388 639 tkr i 2002 års prisnivå.

Statistiska centralbyrån (SCB) ansvarar för den sektorövergripande officiella statistiken och samordnar det statistiska systemet. Målet med verksamheten är lättillgänglig statistik som är opartisk, relevant tillförlitlig, aktuell och jämförbar. Verksamheten omsluter närmare 790 000 000 kronor varav drygt hälften finansieras med avgifter. Under 2001 har 700 000 kronor av anslaget ställts till regeringens disposition.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.28 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverk-Samhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt-kostnad)
Utfall 2000	368 100	378 100	-10 000
(varav tjänsteexport)	(49 500)	(51 000)	(-1 500)
Prognos 2001	406 000	406 000	0
(varav tjänsteexport)	(50 000)	(50 000)	(0)
Budget 2002	410 000	410 000	0
(varav tjänsteexport)	(50 000)	(50 000)	(0)

Verksamheten omfattar bl.a. produktion av officiell statistik och annan statistik för andra statistikansvariga myndigheter och andra beställare samt tjänsteexport.

Regeringens överväganden

Tabell 4.29 Härledning av nivån 2002-2004
Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001¹	372 029	372 029	372 029
Förändring till följd av:			
Beslut	11 610	12 610	5 810
Pris- och löneomräkning	6 718	16 423	23 905
Överföring andra anslag m.m. ²	4 082	4 082	4 082
Summa förändring	22 410	33 115	33 797
Förslag/beräknat anslag	394 439	405 144	405 826

¹ Inklusive förslag till tilläggsbudget i samband med 2001 års ekonomiska vårproposition och i samband med budgetpropositionen för 2002.

² Inklusive slutjustering med anledning av de statliga avtalsförsäkringarna. En närmare beskrivning av detta finns i tilläggsbudgeten i samband med budgetpropositionen, avsnitt 9.2.

För att påskynda en förstärkning av kvaliteten av välfärdsstatistiken, den ekonomiska statistiken och befolkningsstatistiken tillförs verksamheten sammanlagt 11 300 000 kronor.

Finansiering av välfärdsstatistiken sker genom att anslag inom utgiftsområde 9 minskas med 5 000 000 kronor. Finansiering av den ekonomiska statistiken sker genom att anslaget 2:3 *Riksgäldskontoret* minskas med 5 300 000 kronor. Finansiering av befolkningsstatistiken sker genom att anslaget 1:8 *Kammarkollegiet* minskas med 1 000 000 kronor.

Vid beräkningen av anslagsnivån har hänsyn tagits till att 700 000 kronor tillförs från anslaget 12:1 *Migrationsverket* under utgiftsområde 8 för statistik över invandring och asylsökande. Vidare har hänsyn tagits till att 660 000 kronor tillförs från anslaget 3:1 *Riksskatteverket* under utgiftsområde 3 som kompensation för att SCB från 2002 skall finansiera hittills kostnadsfria uttag från folkbokföringsregistret.

Vid beräkningen av anslagsnivån har hänsyn också tagits till att 7 000 000 kronor per år under 2001–2003 tillförts anslaget för ekonomisk statistik. Vidare har hänsyn tagits till att 1 050 000 kronor förs till anslaget 1:7 *Folk- och bostadsstatistik* för 2002, att 1 000 000 kronor återförs till anslaget 2003 och att ytterligare 200 000 kronor återförs 2004.

Regeringen föreslår ett anslag för 2002 på 394 439 000 kronor. För 2003 har anslaget beräknats till 405 144 000 kronor och för 2004 till 405 826 000 kronor.

4.14.7 1:7 Folk- och bostadsstatistik

Tabell 4.30 Anslagsutveckling för Folk- och bostadsstatistik
Tusental kronor

2000	Utfall	9 663	Reserva- tion	184 285
2001	Anslag	10 000 ¹	Utgifts- prognos	25 000
2002	Förslag	78 000		
2003	Beräknat	12 000		
2004	Beräknat	-		

¹ Anslaget Folk- och bostadsräkning

Målet med verksamheten är att genomföra registerbaserad folk- och bostadsstatistik av god kvalitet, inom givna ekonomiska ramar och med liten börda för uppgiftslämnarna. Vid utgången av 2000 uppgick reservationen på anslaget till drygt 184 miljoner kronor. Den stora reservationen har uppkommit på grund av att förberedelserna för registerbaserad folk- och bostadsstatistik har senarelagts.

Regeringens överväganden

Tabell 4.31 Härledning av nivån 2002-2004
Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001	10 000	10 000	10 000
Förändring till följd av:			
Beslut	68 000	2 000	- 10 000
Summa förändring	68 000	2 000	- 10 000
Förslag/beräknat anslag	78 000	12 000	-

Utgifterna under 2002 och 2003 finansieras inom ramarna för berörda utgiftsområden (utgiftsområdena 2, 3, 4, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 16, 18, 19, 22). Regeringen avser att uppdra åt Statistiska centralbyrån, Lantmäteriverket och Riksskatteverket att ytterligare utreda vissa delar i förberedelsearbetet. Regeringen avser att senare återkomma till riksdagen med den lagstiftning som krävs för att genomföra registerbaserad folk- och bostadsstatistik.

Regeringen föreslår ett anslag för 2002 på 78 000 000 kronor. För 2003 har anslaget beräknats till 12 000 000 kronor. För 2004 finns inga medel budgeterade för verksamheten.

4.14.8 1:8 Kammarkollegiet

Tabell 4.32 Anslagsutveckling för Kammarkollegiet

Tusental kronor

2000	Utfall	27 815	Anslags- sparande	5 973
2001	Anslag	29 779 ¹	Utgifts- prognos	28 000
2002	Förslag	26 914		
2003	Beräknat	29 632 ²		
2004	Beräknat	30 185 ³		

¹ Inklusive en minskning med 1 270 tkr på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2002.

² Motsvarar 28 914 tkr i 2002 års prisnivå.

³ Motsvarar 28 914 tkr i 2002 års prisnivå.

Kammarkollegiet är en central förvaltningsmyndighet med uppgifter som tillståndsgivning, registrering och tillsyn samt bevakning av statens rätt och allmänna intressen. Kammarkollegiet skall också utgöra ett statligt egenregialternativ vad gäller administrativ service, kapitalförvaltning, försäkringsverksamhet och fordringsbevakning.

Kammarkollegiets verksamhet finansieras till drygt 80 procent med avgifter. För den anslagsfinansierade verksamheten redovisades ett anslagssparande på nära 6 miljoner kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.33 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverk- samhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt-kostnad)
Utfall 2000	171 120	138 651	32 469
Prognos 2001	206 050	302 300	-96 250
Budget 2002	205 750	207 100	-1 350

Den avgiftsbelagda verksamheten omfattar administrativ service, försäkringsverksamhet, kapitalförvaltning, fordringsbevakning, statlig inköpssamordning samt registrering av trossamfund.

Regeringens överväganden

Tabell 4.34 Härledning av nivån 2002-2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001¹	29 779	29 779	29 779
Förändring till följd av:			
Beslut	-4 000	-2 000	-2 000
Pris- och löneomräkning	500	1 218	1 771
Överföring anslag m.m. ²	635	635	635
Summa förändring	-2 865	-147	406
Förslag/beräknat anslag	26 914	29 632	30 185

¹ Inklusive förslag till tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2002.

² Inklusive slutjustering med anledning av de statliga avtalsförsäkringarna. En närmare beskrivning av detta finns i tilläggsbudgeten i samband med budgetpropositionen, avsnitt 9.2.

För att delfinansiera verksamheten vid den nybildade Valmyndigheten skall 3 000 000 kronor föras till anslaget 46:5 *Valmyndigheten* under utgiftsområde 1 under 2002. Från och med 2003 skall 2 000 000 kronor återföras till anslaget.

För att finansiera en förstärkning av kvaliteten i befolkningsstatistiken skall 1 000 000 kronor föras till anslaget 1:6 *Statistiska centralbyrån*.

Regeringen föreslår ett anslag för 2002 på 26 914 000 kronor. För 2003 har anslaget beräknats till 29 632 000 kronor och för 2004 till 30 185 000 kronor.

4.14.9 1:9 Nämnden för offentlig upphandling

Tabell 4.35 Anslagsutveckling för Nämnden för offentlig upphandling

Tusental kronor

2000	Utfall	7 655	Anslags- sparande	355
2001	Anslag	7 389 ¹	Utgifts- prognos	7 590
2002	Förslag	7 443		
2003	Beräknat	7 625 ²		
2004	Beräknat	7 772 ³		

¹ Varav 154 tkr på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen 2002.

² Motsvarar 7 443 tkr i 2002 års prisnivå

³ Motsvarar 7 443 tkr i 2002 års prisnivå

Nämnden för offentlig upphandling (NOU) skall verka för att offentlig upphandling sker affärsmässigt, effektivt och lagenligt. NOU hade vid utgången av 2000 ett anslagssparande på 355 000 kronor.

Anslagssparandet har använts på det sätt som regeringen angav i budgetpropositionen för 1995, nämligen för bl.a. finansiering av extra anställd personal och viss statistikinsamling.

Anslagssparandet beräknas komma att förbrukas under 2001.

Regeringens överväganden

Tabell 4.36 Härlledning av nivån 2002–2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001 ¹	7 389	7 389	7 389
Förändring till följd av:			
Beslut	-	-	-
Pris- och löneomräkning	131	313	460
Slutjustering avtalsförsäkringar ²	-77	-77	-77
Summa förändring	54	236	383
Förslag/beräknat anslag	7 443	7 625	7 772

¹ Inklusive förslag till tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2002.

² En närmare beskrivning av detta finns i tilläggsbudgeten i samband med budgetpropositionen, avsnitt 9.2.

Regeringen föreslår att anslaget för 2002 uppgår till 7 443 000 kronor. För 2003 har anslaget beräknats till 7 625 000 kronor och för 2004 till 7 772 000 kronor.

4.14.10 1:10 Statens kvalitets- och kompetensråd

Tabell 4.37 Anslagsutveckling för Statens kvalitets- och kompetensråd

Tusental kronor

År	Typ	Belopp	Notering	Belopp
2000	Utfall	10 212	¹	Anslags-sparande 2 684
2001	Anslag	11 090	¹	Utgifts-prognos 12 000
2002	Förslag	12 057		
2003	Beräknat	12 353	²	
2004	Beräknat	12 588	³	

¹ Varar 136 tkr på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen 2002.

² Motsvarar 12 057 tkr i 2002 års prisnivå.

³ Motsvarar 12 057 tkr i 2002 års prisnivå.

Statens kvalitets- och kompetensråd skall stödja och stimulera arbetet med kvalitetsutveckling och kompetensförsörjning inom den statliga förvaltningen. Verksamheten finansieras huvudsakligen med anslag, och till viss del med avgiftsintäkter. Vid utgången av budgetåret 2000 hade myndigheten ett ackumulerat anslagssparande på 2 684 000 kronor. Enligt myndighetens

prognos kommer 2 miljoner kronor av det ackumulerade anslagssparandet att förbrukas under innevarande budgetår. Myndigheten disponerar utöver ramanslaget ett äldreanlag: D 3 *Bidrag till förnyelsefonder* på det statligt reglerade området under utgiftsområde 14. Vid utgången av innevarande budgetår beräknar myndigheten att det skall finnas 30 471 000 kronor oförbrukade på detta anslag.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Regeringens överväganden

Tabell 4.38 Härlledning av nivån 2002-2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001 ¹	11 090	11 090	11 090
Förändring till följd av:			
Beslut	-	-	-
Pris- och löneomräkning	1 035	1 331	1 566
Slutjustering avtalsförsäkringar ²	-68	-68	-68
Summa förändring	967	1 263	1 498
Förslag/beräknat anslag	12 057	12 353	12 588

¹ Inklusive förslag till tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2002.

² En närmare beskrivning av detta finns i tilläggsbudgeten i samband med budgetpropositionen, avsnitt 9.2.

4.14.11 1:11 Ekonomiska rådet

Tabell 4.39 Anslagsutveckling för Ekonomiska rådet

Tusental kronor

År	Typ	Belopp	Notering	Belopp
2000	Utfall	1 778		Anslags-sparande 316
2001	Anslag	2 052		Utgifts-prognos 2 350
2002	Förslag	2 285		
2003	Beräknat	2 341	¹	
2004	Beräknat	2 386	²	

¹ Motsvarar 2 285 tkr i 2002 års prisnivå.

² Motsvarar 2 285 tkr i 2002 års prisnivå.

Ekonomiska rådet är ett organ knutet till Finansdepartementet. Rådet består av sex national-ekonomiska forskare förordnade av regeringen. Utöver rådets sex ledamöter är Konjunkturinstitutets generaldirektör adjungerad medlem.

Kostnaderna för Ekonomiska rådet avser främst arvoden för Ekonomiska rådets ledamöter, arvoden för beställda forskningsuppsatser samt kostnader i samband med publicering och övrig presentation av forskningsresultaten.

Vid utgången av 2000 hade Ekonomiska rådet ett anslagssparande på 316 000 kronor bl.a. på grund av att det andra numret år 2000 av rådets tidskrift inte hade kunnat presenteras före årsskiftet. Enligt Ekonomiska rådets budgetprognos kommer hela anslagssparandet att tas i anspråk under innevarande budgetår. Anslagssparandet förväntas förbrukas under 2001.

Regeringens överväganden

Tabell 4.40 Härlledning av nivån 2002-2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001	2 052	2 052	2 052
Förändring till följd av:			
Beslut	200	200	200
Pris- och löneomräkning	33	89	134
Överföring till/från anslag m.m.	-	-	-
Summa förändring	233	289	334
Förslag/beräknat anslag	2 285	2 341	2 386

Regeringen föreslår att anslaget för 2002 uppgår till 2 285 000 kronor. De beräknade anslagen för 2003 och 2004 är i fasta priser oförändrade från 2002, vilket i löpande priser innebär 2 341 000 respektive 2 386 000 kronor.

4.14.12 1:12 Utvecklingsarbete

Tabell 4.41 Anslagsutveckling för Utvecklingsarbete

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2000	50 137 ¹		19 027
2001	Anslag	19 720	35 734
2002	Förslag	17 370	
2003	Beräknat	19 670	
2004	Beräknat	19 670	

Anslaget för utvecklingsarbete (och föregångare med liknande syfte, dvs. viss rationaliserings- och utvecklingsverksamhet) har funnits ett femtontal år.

Från att som mest ha omfattat ca 46 miljoner kronor per år i början av 90-talet, har anslaget successivt minskat och uppgår numera till knappt hälften. Denna halvering av utvecklingsarbetet är dock skenbar.

Svårigheter att beräkna utvecklingsverksamhetens omfattning och förseningar i stora utveck-

lingsprojekt, ledde till tidvis mycket betydande ackumulerade anslagssparanden under 90-talets senare hälft. Som mest uppgick anslagssparandet till drygt 50 miljoner kronor. Det faktiska utfallet i utvecklingsarbetet har därför varierat kraftigt i omfattning från år till år och tidvis varit betydligt större än anslaget.

Anslaget för utvecklingsarbete finansierar insatser som avser budget- och verksamhetsutveckling samt utvecklingsinsatser för myndigheternas ledning.

Huvuddelen av insatserna under senare år har avsett fleråriga utvecklingsprojekt, främst avseende budget- och verksamhetsutveckling samt myndighetsstyrning inom ramen för den ekonomiska styrningen och utvecklingen av statsförvaltningen.

Insatserna 2000-2001 har därför varit relativt oförändrade och i huvudsak avsett fyra områden:

- VESTA-projektet med utveckling av tillhörande tekniska system och tvåårsöversynen
- Genomförandet av det förvaltningspolitiska handlingsprogrammet
- Regeringskansliets interna ekonomiska kompetensutveckling
- Utveckling av statistik- och prognosystem avseende skatter, demografi, pensioner m.m.

Regeringens överväganden

Tabell 4.42 Härlledning av nivån 2002-2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001	19 720	19 720	19 720
Förändring till följd av:			
Beslut	-2 350	-50	-50
Överföring andra anslag m.m.	-	-	-
Summa förändring	-2 350	-50	-50
Förslag/beräknat anslag	17 370	19 670	19 670

Stora utvecklingsbehov samt skärpta rutiner för budgetering och uppföljning av utvecklingsarbetet, har snabbt minskat anslagssparandet för utvecklingsanslaget. Vid utgången av 2001 beräknas det ackumulerade anslagssparandet uppgå till endast 3 miljoner kronor.

Regeringen föreslår att anslaget för 2002 uppgår till 17 370 000 kronor. För 2003 och 2004 har anslaget beräknats till 19 670 000 kronor.

4.14.13 1:13 Arbetsgivarpolitiska frågor

Tabell 4.43 Anslagsutveckling för Arbetsgivarpolitiska frågor

Tusental kronor

2000	Utfall	1 312	Anslags- sparande	4 389
2001	Anslag	2 158	Utgifts- prognos	4 175
2002	Förslag	2 458		
2003	Beräknat	2 458		
2004	Beräknat	2 458		

De utgifter som belastar anslaget är bl.a. medlemsavgifter för de samnordiska institutionerna, utgivning av författningssamling (AgVFS), uppgifter enligt förordningen (1974:225) om utmärkelsen "För nit och redlighet i rikets tjänst" och Arbetsgivarverkets funktion enligt beredskapsförordningen (1993:242). Under anslaget har också medel beräknats för sådana stabsuppgifter som regeringen kan komma att efterfråga hos Arbetsgivarverket och som inte ingår i verkets ordinarie arbete.

Under budgetåret 2000 har anslaget huvudsakligen belastats för ersättningar för förhandlings- och utredningsuppdrag från regeringen och uppgifter enligt förordningen om nit och redlighet.

Ingående balans på anslaget 2001 var 4 389 000 kronor.

Regeringens överväganden

Tabell 4.44 Härledning av nivån 2002–2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001	2 458	2 458	2 458
Förändring till följd av:			
Beslut	-	-	-
Överföring andra anslag m.m.	-	-	-
Summa förändring	-	-	-
Förslag/beräknat anslag	2 458	2 458	2 458

Anslaget är svårt att prognostisera, beroende bl.a. av hur mycket regeringen efterfrågar från Arbetsgivarverket. Osäkerhetsfaktorer är bl.a. grad av medverkan i EU-arbetet och den pågående utvärderingen av den arbetsgivarpolitiska reformen.

Fr.o.m. 2000 har anslaget tillförts medel för vissa nämnder inom det arbetsgivarpolitiska om-

rådet. Dessa nämnder kan ha att pröva frågor om ersättningar som regleras i kollektivavtal, pröva tvistefrågor som rör tillämpningen av avtal, pröva frågor om disciplinansvar och avskedande beträffande innehavare av högre statliga anställningar etc.

Till nämnderna betalas utgifter – i regel arvoden till ledamöter och ersättare m.m. – för Statens trygghetsnämnd, Skiljenämnden i vissa trygghetsfrågor (i den mån Kammarkollegiet, som sedan 1999 utför kansligöromål åt nämnden har behov av ytterligare medel för detta ändamål), Statens ansvarsnämnd, Offentliga sektorns särskilda nämnd, Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd och Statens utlandslönenämnd.

Den huvudsakliga faktorn som styr utgifterna på området är hur arbetsbelastningen påverkar antalet sammanträden vid nämnderna eftersom de flesta arvoden utgår per sammanträde.

Som en konsekvens av ändrad hantering avseende de författningsreglerade personskadorna bedömde regeringen i förra årets budgetproposition att Statens trygghetsnämnd skulle upphöra fr.o.m. den 1 januari 2001. Regeringen gör nu den bedömningen att Statens trygghetsnämnd kommer att upphöra under 2002.

Statens ansvarsnämnds funktion och kompetensområde har nyligen setts över. Regeringen förbereder en remiss under hösten.

Regeringen kan komma att efterfråga uppgifter inom det arbetsgivarpolitiska området från annat håll än från Arbetsgivarverket. Anslaget benämning anpassas till detta.

Med utgångspunkt i nuvarande anslagsnivå, ökat med de 300 000 kronor som var en engångsminskning 2000 föreslår regeringen att anslaget 1:1 rubriceras *Arbetsgivarpolitiska frågor* och förs upp med 2 458 000 kronor.

4.14.14 1:14 Statliga tjänstepensioner m.m.

Tabell 4.45 Anslagsutveckling för Statliga tjänstepensioner

Tusental kronor

2000	Utfall	7 408 969	Anslags- sparande	581 948
2001	Anslag	7 481 000 ¹	Utgifts- prognos	7 500 000
2002	Förslag	7 381 000		
2003	Beräknat	7 331 000		
2004	Beräknat	7 331 000		

¹ Anslag efter en minskning med 19 000 tkr på tilläggsbudget i samband med den ekonomiska vårpropositionen 2001.

Anslaget avser utgifter för personalpensionsförmåner, särskild löneskatt på pensionskostnader m.m. Personalpensionsförmånerna styrs av kollektivavtal. Inkomsterna utgörs främst av de försäkringsmässigt beräknade premier som statliga arbetsgivare fr.o.m. den 1 januari 1998 skall betala (prop. 1996/97:1, bet. 1996/97:FiU1, rskr. 1996/97:53) och som redovisas under inkomsttiteln Statliga pensionsavgifter. Inkomsterna på inkomsttiteln stämmer inte överens med utgifterna på anslaget beroende på att de försäkringsmässigt beräknade premier som redovisas på inkomsttiteln avser beräknade pensionskostnader för aktiv personal för ett visst år medan anslaget belastas med de pensioner som utbetalas samma år.

Tabell 4.46 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt – kostnad)
Utfall 2000 (varav tjänsteexport)	218 491	204 445	14 046
Prognos 2001 (varav tjänsteexport)	213 713	202 917	10 796
Budget 2002 (varav tjänsteexport)	227 000	220 000	7 000

Regeringens överväganden

Tabell 4.47 Härledning av nivån 2002–2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001 ¹	7 481 000	7 481 000	7 481 000
Förändring till följd av:			
Beslut	-	-	-
Övr. makroekonomiska förutsättningar	-100 000	-150 000	-150 000
Volymer	-	-	-
Överföring andra anslag m.m.	-	-	-
Summa förändring	-100 000	-150 000	-150 000
Förslag/beräknat anslag	7 381 000	7 331 000	7 331 000

¹ Inklusive förslag till tilläggsbudget i samband med 2001 års ekonomiska vårproposition.

Medelsbehovet för anslaget styrs främst av antalet förmånstagare, medelvärdet av den statliga kompletteringspensionen samt av basbeloppsförändringar. Löneutvecklingen har betydelse för nytillkomna förmånens storlek. Beräknat ut-

fall för 2001 överensstämmer i stort med anvisat anslag.

SPV har under det senaste året utvecklat sitt prognosverktyg och har i sitt budgetunderlag redogjort för vilka underlag som ligger till grund för prognoserna.

Prognoserna på utbetalning till pensionärerna är förhållandevis säkra. En stor osäkerhetsfaktor är dock att de förmåner som är utformade enligt bruttosystem fr.o.m. 2002 kommer att vara beroende inte bara av prisbasbeloppets utvecklingen utan även av det s.k. följsamhetsindexet, som styr den allmänna pensionen. Om följsamhetsindexet ett år höjs med mer än prisbasbeloppet kommer de samordnade förmånerna – betydligt mer än hälften av hela beståndet – att höjas mindre än prisbasbeloppet och vice versa.

Även prognosen på nya särskilda pensionsersättningar är osäkra. Det beror bl.a. på att effekterna av den ändrade finansiering som infördes 1999 ännu inte kan utläsas.

Beräkningarna är gjorda enligt nuvarande pensionsavtal, utan hänsyn till att pågående förhandlingar om ett nytt statligt pensionsavtal kan leda till att ett sådant börjar gälla 2003.

Årets anslag 7 500 000 000 kronor har minskats med 19 000 000 kronor till 7 481 000 000 kronor (prop. 2000/01:100, bet. 2000/01:FiU27, rskr. 2000/01:279). För innevarande år visar prognosen att anslaget kommer att belastas med 7 500 000 000 kronor, vilket innebär att av disponibla 8 062 948 000 beräknas cirka 560 miljoner kronor komma att överföras till 2002.

Med ledning av ovanstående antaganden föreslår regeringen att anslaget för 2002 blir 7 381 000 000 kronor. Anslaget för 2003 har beräknats till 7 331 000 000 kronor och för 2004 till 7 331 000 000 kronor.

4.14.15 Statens fastighetsverk

Statens fastighetsverk en central förvaltningsmyndighet och förvaltar det fastighetsbestånd som regeringen bestämmer. Det övergripande målet för verket är att förvaltningen skall ske på det sätt som innebär god resurshushållning och hög ekonomisk effektivitet samtidigt som fastigheternas värden i vid mening bevaras.

Redovisning av uppgifter om det ekonomiska läget

Tabell 4.48 Uppgifter om det ekonomiska läget för Statens fastighetsverk

Miljoner kronor

	1997	1998	1999	2000
Utnyttjad låneram	4 800	4 850	4 850	4 900
Utnyttjad andel av låneram (%)	68,6	69,2	69,3	70,0
Totala intäkter	1 758	1 824	1 738	1 709
Totala kostnader	1 525	1 126	1 182	1 068
Resultat	233	698	556	641

Investeringsplan 2001 – 2004

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner den nedanstående investeringsplanen för Statens fastighetsverk.

Pågående och planerade större investeringar

Pågående projekt

I *Rosenbanska palatset* i Stockholm, som Svea hovrätt förhyr, pågår en byggnadsanpassning för myndighetens verksamhet.

Flera delprojekt under en femårsperiod är planerade för *Naturhistoriska Riksmuseet* i Stockholm.

Om- och tillbyggnad har gjorts under åren 2000 – 2001 av *Haga tingshus* i Solna.

Ombyggnad av militärrestaurang i *Karlsborgs fästning* har gjorts under åren 2000 – 2001.

Fastighetsverket genomför en ombyggnad av gamla *Marinmuseum* i *Karlskrona*.

Föreslagna projekt

Ombyggnad av *Wrangelska palatset* på Riddarholmen i Stockholm planeras där en anpassning av byggnaden för Svea hovrätts verksamhet måste lösas.

Om- och tillbyggnad av fastigheten i *kvarteret Björnen* i Stockholm planeras för att förbättra arbetsmiljön och öka antalet arbetsplatser i Regeringskansliet.

En första utredningsskiss har upprättats för tillbyggnad av *kvarteret Loen* i Stockholm på den breda delen av Jakobsgatan i Stockholm. Regeringskansliet utvärderar och prioriterar för närvarande förslaget från verket som förordad en turordning som innebär att projektet Loen utförs före projekten Björnen och Rosenbad.

Utredning pågår om om- och tillbyggnad av *Vasamuseet* i Stockholm.

Ett projekt om förbättringar i *Nationalmuseum* i Stockholm planeras.

En utredning pågår om ombyggnad av *Sjöhistoriska museet* i Stockholm.

Ett stort ombyggnadsbehov finns av *Östra stallet* i *kvarteret Krubban* i Stockholm.

Efter genomförandet av en internationell arkitekttävling har projektet med genomförandet av ett *Världskulturmuseum* i *Göteborg* påbörjats.

Brandskyddsåtgärder planeras för *Lunds Universitetsbus*.

En ombyggnad av *flygmuseum* i *Karlskrona* projekteras. I samband med utbyggnaden av Arlanda flygplats måste Stockholmspolisen flytta sin *desarmeringsanläggning till Rosersberg*, varför ett uppförande av bombvärn måste genomföras.

Tabell 4.49 Investeringsplan för Statens fastighetsverk

Miljoner kronor

	Total kostnad	Anskaffat t.o.m. 2000	Prognos 2001	Budget 2002	Beräknat 2003	Beräknat 2004
Inrikes		259,4	218,2	357,9	357,5	199,9
Utrikes		20,9	20,1	18,1	15,0	10,0
Mark		8,7	23,1	12,4	6,8	3,5
Summa investeringar		559,0	261,4	388,4	379,3	213,4

Låneram

Under förutsättning att soliditeten inte understiger 50 procent kommer Fastighetsverket årligen att ta upp nya lån i Riksgäldskontoret för att finansiera de löpande investeringarna. Den ökade belåningen beräknas med oförändrad räntesats innebära en ränteökning med 15 miljoner kronor eller 5 procent under 2001 jämfört med utfallet 2000.

Regeringen föreslår att Statens fastighetsverk får en låneram om 7 miljarder kronor i Riksgäldskontoret för 2002.

4.14.16 Fortifikationsverket

Fortifikationsverket är en central förvaltningsmyndighet med huvuduppgift att förvalta statens fastigheter avsedda för försvarsändamål, s.k. försvarsfastigheter. Fortifikationsverkets verksamhet finansieras fullt ut med avgiftsintäkter.

Tabell 4.50 Uppgifter om det ekonomiska läget för Fortifikationsverket

Miljoner kronor

	1997	1998	1999	2000
Utnyttjad låneram	1 892	2 319	2 774	2 950
Utnyttjad andel av låneram (%)	64,4	56,2	75,4	72,0
Totala kostnader	1 808	2 483	2 484	2 992
Totala intäkter	2 985	3 281	3 310	3 778
Resultat	1 177	798	826	786

Låneram

Fortifikationsverket disponerar en låneram i Riksgäldskontoret för 2000 om 3 900 miljoner kronor för investeringar i mark, anläggningar och lokaler samt en låneram på 200 miljoner kronor för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten. Redovisad plan för investeringar bygger på det investeringsbehov som angetts av brukarna. Osäkerheten är stor för såväl totalnivån som fördelningen mellan lånefinansierade investeringar och investeringar finansierade enligt betalplan. Osäkerheten gäller framför allt för senare delen av perioden.

Regeringen föreslår att låneramen för Fortifikationsverket i Riksgäldskontoret höjs till totalt 5 085 miljoner kronor för 2002, varav 4 910 miljoner kronor för investeringar i mark, anläggningar och lokaler samt 175 miljoner kronor för investeringar i anläggningstillgångar för förvaltningsändamål.

Investeringsplan

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner nedanstående investeringsplan för Fortifikationsverket.

Tabell 4:51 Investeringsplan för Fortifikationsverket*Miljoner kronor*

	Total kostnad	Anskaffat t.o.m. 2000	Prognos 2001	Budget 2002	Beräknat 2003	Beräknat 2004
Investeringar, betalplan						
- Nybyggnad	35	241	9	60	60	40
- Ombyggnad	24	74	21	50	50	40
Investeringar, lån						
- Nybyggnad	142	376	295	400	350	225
- Ombyggnad	315	348	463	485	285	240
- Markanskaffning	8	7	3	5	5	5
Investeringar, förskottshyra						
- Nybyggnad	21	9	27	-	-	-
Summa investeringar	545	1 055	818	1 000	750	550

5 Politikområde Finansiella system och tillsyn

5.1 Omfattning

Politikområdet finansiella system och tillsyn omfattar frågor om reglering och tillsyn av finansmarknader, internationellt finansiellt samarbete, tillsyn och kontroll av spelmarknaden samt särskilda finansierings- och garantiåtaganden m.m.

Reglering och tillsyn av det finansiella systemet omfattar reglering och tillsyn av kredit-, försäkrings- och värdepappersmarknaderna och avser den verksamhet som bedrivs inom ramen för Finansinspektionen. Därtill ingår Bokföringsnämndens normgivning i redovisningsfrågor.

Statsskuldförvaltningen omfattar den verksamhet som Riksgäldskontoret bedriver för upplåning och förvaltning av statsskulden.

Statliga garantier omfattar utfärdande och förvaltning av garantier och lån med kreditrisk. Verksamheten bedrivs av Riksgäldskontoret.

Övrig finansiell förvaltning omfattar verksamhet som syftar till en effektiv finans- och kapitalförvaltning inom staten. Verksamheten bedrivs av Riksgäldskontoret (verksamheterna in- och utlåning samt kassahållning, hädanefter refererad till som statens internbanksfunktion), Insättningsgarantinämnden (IGN), samt av Premiepensionsmyndigheten (PPM).

Internationella finansiella organisationer omfattar för närvarande anslag för tre internationella finansiella institutioner: Nordiska investeringsbanken (NIB), Europeiska utvecklingsbanken (EBRD) och Europarådets utvecklingsbank (CEB). I och med årets utbetalning till kapitalhöjningen i NIB föreslås detta anslag avvecklas fr.o.m. 2002. Till området kan även åta-

ganden gentemot institutioner såsom Världsbanken (IBRD) och Europeiska investeringsbanken (EIB) räknas. Avsättningar för äldre garantier till Nordiska investeringsbankens projektinvesteringslån kan även räknas hit.

Tillsyn av spelmarknaden omfattar Lotteriinspektionens tillståndsgivning och typgodkännande samt övergripande kontroll och tillsyn av spelmarknaden vilket även innefattar åtgärder för att motverka illegalt spel, utfärdande av förelägganden och yttranden. Lotteriinspektionen ansvarar vidare för utbildning samt information bl.a. till regeringen om utvecklingen på spelmarknaden, såväl nationellt som internationellt.

Särskilda garantiåtaganden omfattar avgiften för Stadshypotekskassans grundfond och garantier för vissa statliga bolag som Venantius AB och A/O Dom Shvetsii.

5.2 Utgiftsutveckling

Tabell 5.1 Utgiftsutvecklingen inom politikområde Finansiella system och tillsyn

Miljoner kronor

	Utfall 2000	Anslag 2001 ¹	Utgifts- prognos 2001	Förslag anslag 2002	Beräknat anslag 2003	Beräknat anslag 2004
2:1 Finansinspektionen	129,9	138,9	136,0	141,9	145,3	148,1
2:2 Insättningsgarantinämnden	5,5	8,1	8,8	8,2	8,4	8,6
2:3 Riksgäldskontoret: Förvaltningskostnader	75,0	250,9	260,1	252,9	262,2	267,0
2:4 Bokföringsnämnden	7,4	7,4	6,8	7,5	7,7	7,8
2:5 Avgift för stadshypotekskassan	12,6	3,4	6,4	0	2,0	1,0
2:6 Insatser i internationella finansieringsinstitutio- ner ²	53,1	60,0	59,0	60,0	60,0	60,0
2:7 Avsättning för garantiverksamhet	–	501,4	500,0	0	501,4	501,4
2001 0208 Insatser i Nordiska investeringsbanken	17,3	333,7	329,0	-	-	-
2000 02B4 Riksgäldskontoret: Vissa kostnader för upplåning och låneförvaltning	285,3	-	-	-	-	-
1997 02B3 Statliga ägarinsatser i Nordbanken	-	-	47,4	-	-	-
1997 02B7 Investeringar i infrastrukturen på den svenska finansmarknaden	49,0	-	-	-	-	-
Totalt för utgiftsområde 2	635,1	1 303,8	1 353,5	470,5	987,0	993,9
Anslag inom utgiftsområde 17						
2:1 Lotteriinspektionen	24,0	31,7	35,5	33,8	30,5	31,1
Totalt för politikområde Finansiella system och tillsyn	659,1	1 335,5	1 389,0	504,3	1 017,5	1 025,0

¹ Inklusive förslag till tilläggsbudget i samband med 2001 års ekonomiska vårproposition och budgetpropositionen för 2002.

² Tidigare benämning Bidrag till kapitalet i Europeiska utvecklingsbanken

³ Tidigare benämning Kapitalhöjning i Nordiska investeringsbanken

5.3 Mål

Mål för 2002

Målet för politikområdet fastställdes i samband med beslut om budgetproposition för 2001. Målet är

- att det finansiella systemet skall vara effektivt och tillgodose såväl samhällets krav på stabilitet som konsumenternas intresse av ett gott skydd,
- att tillsynen skall bedrivas effektivt, samt
- att kostnaderna för statsskulden långsiktigt minimeras samtidigt som risken beaktas, samt
- att statens finansförvaltning bedrivs effektivt.

I budgetpropositionen för 2001 redogjorde regeringen för motiven till de föreslagna målen.

5.4 Politikens inriktning

Reglering och tillsyn av det finansiella systemet

Inriktningen på arbetet med regleringen av den finansiella sektorn är att fortlöpande modernisera den finansiella regleringen i syfte att säkerställa ett effektivt finansiellt system. Samhällets krav på stabilitet och konsumenternas intresse av ett gott konsumentskydd skall tillgodoses. Förutsättningar skapas för produktutveckling, nyetablering och konkurrens.

Särreglering och tillsyn på det finansiella området bör framför allt motiveras med behovet av att minska risken för systemstörningar och bör inte förhindra utvecklingen av nya produkter, produktionstekniker eller branschglidning. Positiva stabilitetseffekter av en reglering måste alltid vägas mot kostnaderna.

Inom bankområdet planeras en proposition med nya rörelseregler och förändringar av till-

synen av banker och kreditmarknadsföretag. Syftet är att modernisera banklagstiftningen genom att i högre grad dels reglera olika funktioner inom verksamheten, dels tillämpa ramlagstiftning. Detta bör leda till en reglering som ger bättre utrymme för t.ex. nya tekniska lösningar och nyetableringar inom den finansiella sektorn. Initiativ kommer också tas för att fortsätta förbättringen av försäkringslagstiftningen i syfte att förbättra konsumentskydd och effektivitet i branschen. En proposition planeras om ny associationsrätt för försäkringsbolagen och en utredare ser över försäkringsbolagens placeringsregler m.m. (Dir. 2000:15). Även reglerna för värdepappersfonderna ses över av en särskild utredare i syfte att ta fram förslag till en anpassning av lagstiftningen i ljuset av de senaste årens utveckling av fondmarknaden (Dir.1999:108).

Inom Finansdepartementet förbereds även en proposition som syftar till att ge de svenska bostadsfinansieringsföretagen möjlighet att emittera säkerställda obligationer. Säkerställda obligationer är i EU alltmer ett standardinstrument för upplåning och endast ett fåtal länder i unionen saknar lagregler om sådana obligationer. Förslagen bygger på ett betänkande av Utredningen om särskilda regler för vissa kreditmarknadsbolag, Säkrare obligationer (SOU 1997:110). Regeringen har med ledning av utredningens förslag utarbetat en promemoria – Säkerställda obligationer (Ds 2001:38). Avsikten är att de nya reglerna skall kunna träda i kraft den 1 juli 2002.

Nya regler för kapitaltäckning

Inom Baselkommittén, ett internationellt samarbetsorgan för centralbanker och tillsynsmyndigheter, pågår sedan ett par år ett arbete med att ta fram nya regler för kapitaltäckning i internationellt verksamma banker. Dessa regler kommer att ligga till grund för nya kapitaltäckningsregler som blir tillämpliga på samtliga europeiska kreditinstitut och värdepappersbolag. De europeiska finansministrarna har ställt sig bakom prioriteringen att EU inför det nya regelverket under 2005. Tillsyn och reglering av risker och kapitalstyrka i finanssektorn är en strategiskt viktig fråga för att kunna säkerställa stabiliteten i det finansiella systemet. Förslaget kommer att utgöra en stor förändring i fråga om hur de finansiella instituten skall beräkna minimikravet på kapital, samt betydande förändringar av hur tillsynen kommer att bedrivas. Reformeringen kommer att vidga tillsynsmyndighetens befo-

genheter och ställer ökade krav på myndigheten. Tidigare minimiregler för kapitaltäckning bredas genom att dessa delas upp i de s.k. tre pelarna, vilka omfattar: generella minimikrav på kapital, regler för en aktiv, individualiserad risktillsyn, samt regler för genomlysning av risker och kapital. Finansinspektionen har den 14 februari 2001 ingående redovisat de nya reglerna i rapporten – Riskmätning och kapitalkrav. Inspektionen har också överlämnat sin bedömning av vilka konsekvenser reglerna har för resurssituationen inom myndigheten (Fi2001/1032). Av redovisningen framgår att ramen för myndigheten bör förstärkas med ca 30 miljoner kronor under en treårsperiod om de nya reglerna skall kunna införas på föreskrivet sätt. Reglerna kommer inte som hittills att enbart omfatta harmoniserade minimikrav på kapital utan omspänner ett bredare fält. Kapitaltäckningen har hittills enbart varit fokuserad på kredit- och marknadsrisker. De operativa riskerna i verksamheten föreslås också i de nya reglerna åsättas ett särskilt kapitalkrav. Förslaget öppnar vidare möjligheter för banker att beräkna kapitalkrav för kreditrisker på grundval av information ur de egna kreditbedömningssystemen. Detta ställer stora krav på tillsynsmyndighetens förmåga att verifiera att bankernas interna system lever upp till gällande kvalitetskrav. Vidare skall tillsynsmyndigheten, där man anser det befogat, bestämma ett lägsta kapitalkrav för ett enskilt institut. Detta kommer att ställa högre krav på tillsynsmyndighetens förmåga att bedöma riskerna i ett enskilt institut.

Finansutskottets arbete

Finansutskottet har redogjort för den genomförda fallstudien under hösten 2000 om Finansinspektionens verksamhet, avseende mål- och resultatfrågor som rör relationerna mellan riksdag och regering (bet. 2000/01:FiU2, rskr. 2000/01:123). I en särskild rapport från riksdagen redogörs för hela studien och exempel ges bl.a. på hur uppföljningen av Finansinspektionens arbete kan förbättras med hjälp av olika resultatindikatorer (2000/01:UDR2).

Målet för Finansinspektionen är att bidra till stabilitet, effektivitet och ett gott konsumentskydd i den finansiella sektorn. I rapporten konstateras att det är svårt att mäta i vilken utsträckning Finansinspektionens verksamhet bidrar till de uppsatta målet. Stabiliteten, effektiviteten och gott konsumentskydd på de finansiella markna-

derna kan även påverkas av t.ex. konjunkturen, strukturförändringar och politiska beslut. I rapporten anges ett antal delmål som har härletts ur målet om stabilitet, effektivitet och konsument-skydd.

Ett framgångsrikt arbete med uppföljning av statliga myndigheter förutsätter bl.a. en aktiv dialog mellan regeringen och myndigheten. Som ett led i denna dialog har Finansinspektionen bl.a. haft regeringens uppdrag att bedöma och kommentera utskottets studie.

Finansinspektionen anför i sin redovisning att de förslag som presenteras är ambitiösa. Detta gäller såväl förslaget på utveckling av flera indikatorer för den egna verksamheten som indikatorerna för att kunna spegla den allmänna utvecklingen i den finansiella sektorn (Fi2001/1300). På något års sikt räknar Finansinspektionen med att få till stånd effektivare mätningar och uppföljningar av:

- Standarden vad gäller riskhantering och riskkontroll i de större finansiella företagen och koncernerna,
- ett antal nyckelvariabler på mikro- och makronivå som kan spegla förändringar i stabilitetsläget i den finansiella sektorn, samt
- resultatindikatorer som kan spegla utvecklingen av volym och kvalitet i inspektionens egen tillsynsverksamhet.

Regeringen avser att på olika sätt med ledning av utskottets arbete och ställningstaganden arbeta med att utveckla uppföljningen av mål och resultat. Syftet är att övergripande mål skall brytas ner i mätbara och uppföljningsbara delmål för att resultatstyrningen skall bli meningsfull och kunna relateras till kostnaderna.

Bokföringsnämnden

Bokföringsnämndens arbete skall även fortsättningsvis inriktas på att främja utvecklingen av god redovisningssed i företagets bokföring och offentliga redovisning. Arbetet med kompletterande normgivning med anledning av den nya bokföringslagen liksom arbetet med förenklade regler för små och medelstora företag är prioriterat.

Statsskuldskörelningen

Riksdagen beslutade 1998 om en ny modell för statsskuldskörelningen. Genom beslutet har ansvarsfördelningen mellan riksdagen, regeringen och Riksgäldskontoret förtydligats, målet för statsskuldskörelningen preciserats och utvärderingen av skörelningen av statsskulden lyfts fram. Målet för statsskuldspolitikerna är att kostnaden för skulden långsiktigt skall minimeras samtidigt som risken i skörelningen beaktas.

Den nya ansvarsfördelningen innebär att regeringen senast den 15 november varje år fattar beslut om riktlinjer för statsskuldskörelningen för kommande år. Ansvaret för de övergripande övervägandena om statsskuldens sammansättning och löptid ligger därmed på politisk nivå. Riksgäldskontoret svarar sedan för att operationalisera regeringens beslut och för den löpande upplåningen och skörelningen av statsskulden. Regeringen lämnar senast den 25 april varje år en utvärdering av statsskuldskörelningen till riksdagen.

Riktlinjebeslutet för år 2001 anlägger i allt väsentligt ett flerårigt tidsperspektiv där riktlinjerna för 2002 och 2003 är preliminära. I riktlinjerna anges en långsiktig ambition att reducera andelen valutaskuld i statsskulden och öka andelen kronskuld. Skulden i utländsk valuta skall amorteras med 35 miljarder kronor år 2001 och med motsvarande inriktning för åren 2002 och 2003. Riktlinjerna anger även en ambition att öka andelen reallån i statsskulden. Genomsnittlig löptid i nominell kron- och valutaskuld skall uppgå till 2,7 år för åren 2001-2003.

Regeringen har därefter i beslut den 12 juli 2001 sänkt riktmärket för valutaamorteringen till 25 miljarder kronor för 2001. Avsikten var att säkerställa Riksgäldskontorets möjligheter att inte i onödan fördyra skörelningen av statsskulden i ett läge då den svenska kronans värde påtagligt bedöms avvika från vad som kan anses vara en långsiktigt motiverad nivå. Ambitionen att långsiktigt minska valutaskuldens andel av statsskulden ligger fast.

Utformningen och uppföljningen av statsskuldskörelningen följer en process som är reglerad i lag och som i olika avseenden skiljer sig från budgetprocessen. Regeringens ställningstagande till statsskuldspolitikerna närmare utformning för 2002 och åren 2003-04 sker därför i regeringens riktlinjebeslut i november 2001.

Statliga garantier

Den 1 januari 1998 infördes en ny garantimodell för staten (prop. 1996/97:1, bet. 1996/97:FiU1, rskr. 1996/97:53) i avsikt dels att synliggöra kostnaderna för statens garantigivning, dels att göra verksamheten långsiktigt finansiellt självbärande. En närmare redovisning av den nya garantimodellen och av statens totala garantigivning återfinns i regeringens skrivelse Årsredovisning för staten 2000 (skr. 2000/2001:101, avsnitt 6).

Regeringen har tidigare aviserat att arbetet med att invärdera de garantier som utfärdats före införandet av den nya modellen (s.k. äldre garantier) skall vara avslutat senast den 31 december 2001 (prop. 1999/2000:1, vol. 1, sid 181). I årets budgetproposition lämnas därför förslag till åtgärder som innebär att de äldre garantierna invärderas i enlighet med principerna i den nya garantimodellen. En samlad översikt över invärderingen redovisas i föreliggande budgetproposition volym 1, kapitel 7, avsnitt 7.2.

Regeringen anser det viktigt att intentionerna i den nya garantimodellen fullföljs så att den statliga garantigivningen baseras på ekonomiskt sunda principer. Regeringen har bl.a. därför givit Riksgäldskontoret i uppdrag att utreda förutsättningarna för en effektivare hantering av statens risktagande genom garantier och även lämna förslag till hur garantimodellen kan fortsätta att utvecklas.

Övrig finansiell förvaltning

Insättningsgaranti och investerarskydd

Insättningsgarantinämnden (IGN) hanterar frågor om insättningsgaranti sedan den 1 januari 1996 och investerarskydd sedan den 1 maj 1999. Insättningsgarantin innebär att kunders insättningar i banker och värdepappersbolag skyddas till maximalt 250 000 kronor per kund och institut vid konkurs. Syftet med insättningsgarantin är att stärka konsumentskyddet för allmänhetens insättningar. Investerarskyddet omfattar finansiella instrument och medel som svenska banker och värdepappersbolag hanterar för sina kunders räkning i samband med att en investeringstjänst utförs. Investerarskyddet ger ersättning för förlorade värdepapper och medel upp till ett värde av 250 000 kronor per kund och institut i samband med konkurs.

Premiepensionssystemet

Genom lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension, som trädde i kraft den 1 januari 1999, infördes ett reformerat system för ålderspensionering i Sverige. Tidigare gällande regler för folkpension, ATP, delpension och pensions-tillskott ersätts successivt av det nya systemet. Det nya systemet består av två delar, inkomst- och premiepension. Dessutom kan det utgå garantipension. Systemet administreras av Riksförsäkringsverket (RFV), de allmänna försäkringskassorna och Premiepensionsmyndigheten (PPM). PPM:s huvudsakliga uppgifter är att hantera individuella konton för pensionsmedel i olika värdepappersfonder, att besluta om att medverka vid utbetalning av pensioner, samt att informera om premiepensionssystemet. PPM ansvarar också för den tillfälliga förvaltningen av avgiftsmedel hos Riksgäldskontoret⁵. Målet för PPM:s verksamhet är att administration och förvaltning av premiepensionerna skall bedrivas kostnadseffektivt och till nytta för pensionsspararna.

Internationella finansiella organisationer

Den multilaterala finansiering som möjliggörs genom de internationella finansiella institutionernas verksamhet syftar bl.a. till stabilisering av det finansiella systemet och till utveckling av de nationella ekonomierna. Utöver sina direkta finansiella åtaganden bidrar institutionerna bl.a. med rådgivning och analys på olika beslutsnivåer. Institutionernas roll i den globala utvecklingen har successivt ökat under senare år. Det ligger i Sveriges intresse att en god arbetsfördelning uppnås mellan institutionerna och i förhållande till de insatser som görs på nationell nivå. Sverige bör också verka för att samma effektivitetskrav och budgetrestriktivitet som tillämpas på nationell nivå även gäller i institutionernas verksamhet.

⁵ Se även avsnitt 5.8 om tillgångshantering inom Riksgäldskontoret

Tillsyn av spelmarknaden

Lotteriinspektionens kontroll av spelmarknaden skall vara effektiv och tillgodose såväl samhällets krav på stabilitet som konsumenternas krav på säkerhet.

Lotteriinspektionens uppgift är att kontrollera och utöva tillsyn över spelmarknaden i Sverige, typgodkända och lämna tillstånd till vissa spelformer samt utbilda och informera. Regeringen skall löpande informeras om utvecklingen på marknaden såväl nationellt som internationellt. Målet för verksamheten har varit att i enlighet med lotterilagen och lotteriförordningen verka för en säker spelverksamhet i Sverige samt att marknads aktörer följer gällande regelverk. Spelmarknaden är under ständig förändring vilket ställer allt högre krav på myndigheten. Till exempel har Internet öppnat vägen till en ny distributionskanal för spel av olika slag. Internets intåg på spelmarknaden ställer också nya krav på internationellt samarbete på området.

Lotteriinspektionens verksamhet och organisation har utökats de senaste åren bl.a. genom tillkomsten av nya spel på marknaden, såsom internationella kasinon och hundkapploppningar.

Etableringen av internationella kasinon har fördröjts. Denna fördröjning har medfört att de extra medel som inspektionen tillfördes i budgetpropositionen för 2000 inte har behövt utnyttjas fullt ut för kasinokontroll. Ett arbete har dock pågått för att förbereda kontrollen inför öppnandet av det första internationella kasinot i Sundsvall, vilket skedde den 1 juli 2001. Detta har tagit betydande resurser i anspråk, både finansiellt och personalmässigt.

Lotteriinspektionens verksamhet, liksom spelmarknaden i övrigt, har under de senaste åren varit under utredning. Under 2000 har två utredningar, Föreningslivet på spel- och lotteri-marknaden (SOU 2000:9) och Från tombola till Internet (SOU 2000:50), överlämnats till regeringen. Regeringen avser att återkomma med vissa förslag till riksdagen under våren 2002.

Regeringen avser också att inleda en översyn av inspektionens finansiering och organisation under 2002. I översynen kommer också de förslag till förändringar av inspektionens verksamhet och organisation som föreslås i nämnda betänkanden att övervägas. Regeringen avser att under 2002 återkomma till riksdagen med förslag kring den framtida myndighetens uppgifter.

5.5 Insatser

5.5.1 Insatser inom politikområdet

Reglering och tillsyn av det finansiella systemet

Regleringen av den finansiella sektorn i Sverige bygger till stor del på det gemensamma regelverket inom EU samt andra internationella överenskommelser. Det svenska EU-arbetet har under våren 2001 präglats av det svenska ordförandeskapet. EU har som mål att en integrerad finansmarknad skall nås till 2005. I detta syfte har kommissionen presenterat en aktionsplan där en rad lagstiftningsprojekt presenteras som skall vara genomförda före 2005. Genomförandet av aktionsplanen dominerade det svenska ordförandeskapet inom det finansiella området. I samband med toppmötet i Stockholm i mars 2001 enades medlemsländerna om en ny och snabbare process för att reglera värdepappersmarknaden. I framtiden skall ramlagstiftning i ökad utsträckning användas vid reglering av värdepappersmarknaden. Detta innebär att nya europeiska regler kan införas tidigare och att regleringen fortare kan anpassas till utvecklingen på marknaden.

Under 2000 överlämnade regeringen en rad förslag till förändrad lagstiftning inom det finansiella området. Bland annat genomfördes under året en reform av AP-fonderna som innebar nya placeringsregler, en förändring av antalet fonder samt en annan fördelning av tillgångar mellan fonderna (prop. 1999/2000:46, bet. 1999/2000:FiU19, rskr. 1999/2000:181). AP-fondernas resultat redovisas årligen till riksdagen. Senast skedde detta i skrivelsen Redovisning av Allmänna pensionsfondens verksamhet år 2000 (skr. 2000/01:131).

Nya regler gäller från den 1 juni 2001 som ger bättre förutsättningar för den finansieringsteknik som innebär att relativt homogena tillgångar med betalningsflöden kan omvandlas till värdepapper, värdepapperisering (prop. 2000/01:19, bet. 2000/01:FiU17, rskr. 2000/01:152). Vidare presenterades förslag om en ny insiderstrafflag och nya regler för anmälningsskyldighet vid värdepappersaffärer (prop. 1999/2000:109, bet. 2000/01:JuU4, rskr. 2000/01:48).

Nya regler har också införts i bankrörelselagen och i lagen om finansieringsverksamhet om viss sparkasseverksamhet. De nya reglerna inne-

bär att vissa undantag slopades som kunde missbrukas vid ekonomisk brottslighet (prop. 1999/2000:101, bet. 1999/2000:FiU28, rskr. 1999/2000:234).

Penningtvättslagen har utvidgats till att omfatta alla företag som yrkesmässigt ägnar sig åt betalningsöverföring (prop. 1999/2000:145, bet. 2000/01:JuU3, rskr. 2000/01:17).

Nya bestämmelser införs 2002 som innebär att registeransvaret för banker och försäkringsbolag förs över från Finansinspektionen till Patent- och registreringsverket (prop. 1999/2000:131, bet. 1999/2000:FiU47, rskr. 1999/2000:8).

Förslag om införlivande av nya EG-direktiv inom kapitaltäckningsområdet har beaktats, vilka har trätt i kraft under 2000 (prop. 1999/2000:94, bet. 1999/2000:FiU26, rskr. 1999/2000:206).

Nya gruppbaseade rörelseregler för försäkringsbolag och understödsföreningar har införts. Reglerna bygger på EG-direktivet om extra tillsyn över försäkringsbolag som ingår i en försäkringsgrupp (prop. 1999/2000:99, bet. 1999/2000:FiU25, rskr. 1999/2000:205).

Konsumenterna har ställts inför nya val och kommit att agera på delvis nya marknader. Den ökade internationaliseringen och avregleringen har skapat möjligheter till förbättrad konkurrens som kommer konsumenterna till del. Teknikutvecklingen skapar dessutom nya valmöjligheter, t.ex. genom att erbjuda nya distributionskanaler för redan befintliga tjänster från banker och försäkringsbolag. I såväl den nya allmänna pensionen och i en del av tjänstepensionssystemet ställs nya krav på konsumenterna, t.ex. vad gäller val av fonder.

Regeringen har nyligen föreslagit en handlingsplan för konsumentpolitiken 2001-2005, samt lämnat förslag till mål för konsumentpolitiken (prop. 2000/01:135). Ett av målen är att hushållen skall ha goda möjligheter att utnyttja sina ekonomiska och andra resurser effektivt. Konsumentskyddet bör kunna förstärkas på det finansiella området. I detta syfte har regeringen bl.a. tillsatt en utredning som skall analysera frågor om finansiell rådgivning till konsumenter (Dir. 2001:41).

Bokföringsnämnden

Bokföringsnämnden har under 2000 utfärdat kompletterande normgivning, biträtt Regerings-

kansliet i redovisningsfrågor, deltagit i utredningar inom kommittéväsendet, samt yttrat sig över författningsförslag och avgett yttranden till domstolar om vad god redovisningssed innebär.

Inom ramen för den löpande verksamheten under 2000 utfärdade Bokföringsnämnden sex allmänna råd och avgav sjutton remissyttranden till Regeringskansliet, domstolar m.m.

Övrig finansiell förvaltning

Insättningsgaranti och investerarskydd

En ändring av reglerna för avgifter inom insättningsgarantin och investerarskyddet har beslutats (prop. 1999/2000:107, bet. 1999/2000:FiU14, rskr. 1999/2000:140). Ändringarna syftar huvudsakligen till en mer flexibel och kostnadseffektiv avgiftsättning.

Premiepensionssystemet

PPM:s främsta uppgift under 2000 var att genomföra det första fondvalet för 4,4 miljoner pensionssparare. 3 miljoner pensionssparare valde att aktivt placera sina medel i olika fonder. För dem som inte valt, har medlen placerats i den statliga premiesparfonden. Valet föregicks av en massiv informationskampanj. Under våren 2001 genomfördes det andra fondvalet, ca 490 000 pensionssparare fick då för första gången möjlighet till ett aktivt val av fonder.

Internationella finansiella organisationer

Riksdagen har beslutat att Sverige skall delta i fleråriga ökningar av grundkapitalet i NIB och EBRD. Inbetalningar i enlighet med dessa beslut har skett 1999-2001. Årets utbetalning till kapitalhöjningen i NIB avslutar denna insats från svensk sida. Inbetalningar till kapitalhöjningen i EBRD pågår till och med 2005.

Regeringens förslag: Regeringen föreslår att riksdagen godkänner att Sverige medverkar i en kapitalhöjning i Europarådets utvecklingsbank.

Europarådets utvecklingsbanks (CEB) styrelse beslutade i november 1999 om en kapitalhöjning uppgående till 1 847 miljoner euro i syfte att stärka bankens kapitalbas. Kapitalhöjningen ökar bankens kapital till sammanlagt 3 248 miljoner euro. Det inbetalade kapitalet skall efter kapitalhöjningen, liksom tidigare, motsvara 11,04 procent av det totala kapitalet. Det belopp som därmed skall inbetalas skall överföras från bankens reservfond. Från medlemsländerna skall sålunda inga inbetalningar göras.

Kapitalhöjningen innebär för Sveriges del en möjlighet att teckna kapital för 47,5 miljoner euro, vilket innebär att den svenska kapitalandelen på 2,57 procent bibehålls. Av beloppet skall 5,2 miljoner euro inbetalas. Resterande del, dvs. 42,3 miljoner euro, utgör ökning av det garanterade kapitalet. Eftersom allt kapital som skall inbetalas skall överföras från bankens reservfond, medför kapitalhöjningen inga direkta betalningsförpliktelser för Sverige. Efter kapitalhöjningen uppgår det samlade svenska garantiåtagandet i CEB till 74,3 miljoner euro, motsvarande ca 686 miljoner kronor.

Hantering av garantier till vissa internationella finansieringsinstitut

Regeringens utvecklingsarbete inom området statliga garantier har visat att vissa garantier till internationella finansiella organisationer behöver undantas från hantering enligt garantimodellen. De åtgärder som föreslås med anledning av detta redovisas i volym 1, kapitel 7, avsnitt 7.2 samt i utgiftsområde 2, avsnitt 5.8.6.

Invärdering av Nordiska investeringsbankens låneprogram

Riksgäldskontoret har beräknat garantiavgifter för Nordiska investeringsbankens (NIB) tre särskilda låneprogram - Projektinvesteringsslån (PIL), Baltiska investeringslån (BIL) och Miljöinvesteringsslån (MIL). MIL och BIL redovisas under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, avsnitt 4.7.2.

NIB:s internationella långivning utgörs i första hand av projektinvesteringsslån. Dessa lån är långfristiga med amorteringstider på upp till 20 år. Lånen beviljas för projekt i tillväxtregionerna i Asien, Central- och Östeuropa, Mellanöstern,

Afrika och Latinamerika. PIL-lånen, som omfattar ca 150 projekt, har företrädesvis getts till låntagarens regering eller annan offentlig finansinstitution. Utlåningsprofilen håller dock på att förändras mot lån till privata projekt, företrädesvis i infrastruktur. NIB beviljar även investeringslån till företags investeringar inom OECD-området.

Svenska staten garanterar som ett av flera medlemsländer varje PIL-projekt direkt. Vid försummelse av låntagaren kan NIB vända sig till svenska staten för betalning. Detta har hittills aldrig inträffat. PIL har f.n. helt avgiftsbefriade kreditgarantier med en varaktighet tills vidare.

Svenska statens garantiåtagande för PIL uppgår till 694,5 miljoner euro. För detta garantiåtagande har Riksgäldskontoret beräknat en riskbaserad garantiavgift motsvarande ca 5 procent av det garanterade beloppet.

Garantiavgiften har fastställts med nuvarande fördelning mellan statlig och kommersiell risk. För lån med statlig risk beräknas garantiavgiften med utgångspunkt från Exportkreditnämndens (EKN) riskklassificering av länder med beaktande av den lägre risk som NIB:s status som privilegierad långivare leder till. För lån med kommersiell risk beräknas en avgift med beaktande av land och bransch.

För att dessa garantier skall kunna hanteras i enlighet med garantimodellen har regeringen på tilläggsbudget i denna proposition föreslagit att riksdagen för innevarande budgetår skall anvisa anslagsmedel för den avgift (subvention) på 315 000 000 kronor som engångsvis skall tillföras Riksgäldskontorets garantiåtagande.

Denna reserv kommer att belastas vid eventuella garantiinfrianden i NIB:s PIL-låneprogram (se vidare volym 1, avsnitt 7.2 samt tilläggsbudget till statsbudget för budgetåret 2001).

Tillsyn av spelmarknaden

Inspektionen har av regeringen fått i uppdrag att förbereda kontrollsystem för en framtida ökning av spel över Internet. Regeringen föreslår i tilläggsbudgeten i denna proposition att inspektionen tillförs särskilda medel för uppdraget.

I tillsynsarbetet för att motverka illegalt spel, har Lotteriinspektionen fortsatt att prioritera bekämpandet av spel som vänder sig till speciellt sårbara samhällsgrupper. Inspektionen har under 2001 prioriterat arbetet med att kontrollera ef-

terlevnaden av lotterilagens bestämmelser avseende automatspel.

Under våren 2001 har inspektionen också genomfört två stora kontroller för att undersöka efterlevnaden av förbudet mot varuspelsautomater, som trädde i kraft den 1 januari 2001.

5.5.2 Insatser utanför politikområdet

Det finansiella systemet har beröringspunkter med flera andra politikområden, t.ex. näringspolitikens strävan att förbättra företagens riskkapitalförsörjning. Konsumentpolitiken är sektorsövergripande, där de finansiella marknaderna ingår som en av flera olika marknader.

Reglering och tillsyn av det finansiella systemet

I Sverige är ansvaret för det finansiella systemets stabilitet uppdelat mellan två myndigheter. Förutom Finansinspektionen följer även Riksbanken utvecklingen på de finansiella marknaderna. Riksbankens uppgift i detta avseende är att främja ett säkert och effektivt betalningsväsende.

Tillsyn av spelmarknaden

Länsstyrelserna och kommunerna ansvarar i dag för en del av den tillståndsgivning och tillsyn som förekommer på spelmarknaden.

Spelmarknaden är en lagreglerad marknad med många aktörer och intressenter. De medel som genereras på denna marknad kommer inte bara staten till del, utan många folkrörelser finansierar i dag en stor del av sin verksamhet med spel och lotterier. Folkrörelsernas verksamhet och finansiering presenteras mer utförligt under utgiftsområde 17, politikområde Folkrörelsepolitik.

5.6 Resultatbedömning

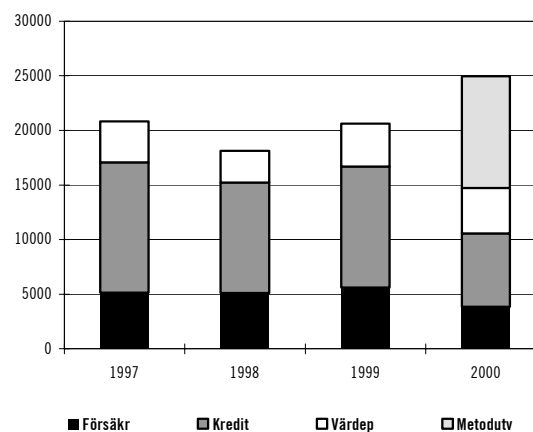
5.6.1 Resultat

Reglering och tillsyn av det finansiella systemet

Verksamheten inom Finansinspektionen redovisas inom tre marknadsområden (försäkringsmarknad, kreditmarknad och värdepappersmarknad), vilka i sin tur är uppdelade på olika verksamhetsgrenar.

Tillsyn av enskilda institut är Finansinspektionens viktigaste instrument för att främja stabilitet på de finansiella marknaderna.

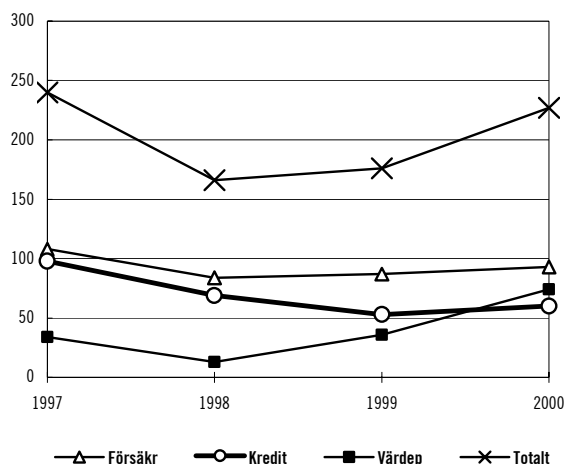
Diagram 5.1 Nationell tillsyn 1997-2000 (tim)

Målet för tillsynen utgörs bl.a. av att platsundersökningar och metodutveckling skall prioriteras för att övervaka regel efterlevnad hos aktörerna på de finansiella marknaderna. Verksamheten förbrukade knappt 30 procent av inspektionens resurser under år 2000. Samtidigt satsade Finansinspektionen stora resurser på metodutveckling inom tillsynsområdet.

Inspektionen har särskilt prioriterat platsundersökningar och tillsyn av institut som har stor betydelse för stabiliteten i det finansiella systemet. Finansinspektionen konstaterar att platsundersökningarna överlag skärper institutens medvetenhet inom olika områden. När brister påtalas medför detta att förbättringsinsatser oftast vidtas.

Diagram 5.2 Antalet platsundersökningar 1997-2000 (st)

Av diagram 5.2 framgår att det totala antalet platsundersökningar har ökat sedan 1998. Största ökningen gäller värdepappersmarknaden.

Verksamheten inom området regelgivning skall bidra till stabilitet, genomlysning och ett gott konsumentskydd. Inom försäkringsmarknadsområdet har flera nya föreskrifter och allmänna råd beslutats. Flertalet av de nya föreskrifterna främjar både stabiliteten och konsumentskyddet. Inom kreditmarknadsområdet har en översyn gjorts av föreskrifter m.m. för att tillse att dessa är relevanta och utformade på ett enkelt och lättbegripligt sätt.

Inom området tillstånd och anmälningar skall Finansinspektionen snabbt, effektivt och med hög kvalitet handlägga tillstånds- och anmälningsärenden. Totalt sett har handläggningstiderna minskat, men av de enskilda ärendetyperna har i vissa fall kraftigt ökade handläggningstider kunnat noteras. T.ex. avseende koncessioner har handläggningstiden ökat från i genomsnitt 99 dagar till 201. Orsaken är att de nya försäkringsrörelserreglerna ställer ökade krav i samband med prövningen. Inom värdepappersområdet ökade handläggningstiden för vissa tillståndsärenden jämfört med tidigare.

Inom området marknadsövervakning skall Finansinspektionen utreda och upptäcka fall av otillåten insiderhandel eller otillåten kurspåverkan. Det kan konstateras att antalet överlämnade ärenden till åklagare har ökat jämfört med föregående år.

Behovet av internationell samordning har ökat mellan de europeiska och nordiska tillsynsmyndigheterna och flera avtal har träffats inom området. Inom ramen för Baselkommittén för banktillsyn och inom ramen för EU har inspektionen lagt ner stor kraft i utvecklingsarbetet

som rör regelgivningen. Den internationella samverkan medför också att eventuella stabilitetsproblem bättre kan förhindras.

I syfte att bidra till ökad stabilitet har Finansinspektionen särskilt följt kreditgivningen.

Finansinspektionen har vidare identifierat de operativa riskerna som ett viktigt område för stabiliteten, bl.a. mot bakgrund till den ökade omsättningen på aktiemarknaden och det ökade beroendet av IT inom värdepappersbolagen.

På försäkringsområdet har tillsynen av skadeförsäkringsbolagens solvens och reservsättning prioriterats. Livbolagens återbäringspolitik gentemot försäkringstagarna har granskats för att säkerställa att bolagens interna mål och riktlinjer följs.

Inom området för värdepappersmarknaden har Finansinspektionen formulerat en särskild aktionsplan för att stärka förtroendet på marknaden. Denna har följts upp av inspektionen genom bl.a. undersökning av värdepappersbolagens etiska regler och rutiner för intern kontroll och för att säkerställa en standard på godtagbar nivå.

För att stärka konsumentskyddet har Finansinspektionen fortlöpande tagit upp frågor om affärsmoral, internkontroll och regelefterlevnad med instituten.

Mot bakgrund av den ökande användningen av Internet i den finansiella sektorn har inspektionen genomfört en specialstudie för att belysa och diskutera problemställningar ur såväl företagens som kundernas perspektiv.

Det löpande samarbetet för Finansinspektionen på kundområdet utgår från ett särskilt samarbetsavtal med Konsumentverket. Därutöver ges ett kontinuerligt stöd till Konsumenternas bankbyrå och Konsumenternas Försäkringsbyrå. Initiativ för att utvidga verksamheten vid Konsumenternas Bankbyrå till att även omfatta placeringar vid fonder och värdepappersbolag har tagits.

I samband med granskningen av Finansinspektionens insatser inom olika prioriterade områden bedömer regeringen att Finansinspektionen huvudsakligen nått de ställda målen.

Inför 2000 fick Finansinspektionen ett visst resurstillskott. Medlen har använts till förstärkt operativ tillsyn samt till ökade insatser inom metodutveckling och utredningsverksamhet.

Statsskuldsförvaltningen

Regeringen har i skrivelsen Utvärdering av statens upplåning och skuldförvaltning 1995/96-2000 (skr. 2000/2001:104) redovisat sin bedömning av statsskuldsförvaltningen. Riksgäldskontorets förvaltning bedömdes ha bedrivits i enlighet med det övergripande målet för statsskuldspolitiken om att långsiktigt minimera kostnaderna för skulden med beaktande av risken i förvaltningen.

Riksgäldskontoret skall genom tillförlitliga prognoser över statens lånebehov bidra till att statens lånekostnader minimeras. Prognoserna syftar dels till att utgöra ett underlag för kontorets upplåning och likviditetshandling, dels till att underlätta marknadsaktörernas förståelse för Riksgäldskontorets agerande. I tabellen nedan jämförs olika årsprognoser med utfallen för lånebehovet åren 1997–2000.

Tabell 5.2 Årsprognos och utfall för lånebehovet 1997-2000

Miljarder kronor

	1997	1998	1999	2000
Utfall	6	-10	-82	-102
Riksgäldskontoret	33	0	-31	-92
Budgetproposition	29	15	-16	-82
Konjunkturinstitutet	11	5	-16	-39
Ekonomistyrningsverket	39	20	14	-7

¹ Årsprognoser lämnade under halvåret före aktuellt budgetår

Resultaten pekar på att Riksgäldskontorets mer långsiktiga prognoser uppvisar minst samma grad av tillförlitlighet som för andra prognosmakare. Riksgäldskontoret bedöms, med hänsyn till de faktorer som ligger inom kontorets möjligheter att påverka, ha uppfyllt verksamhetsmålet.

Riksgäldskontoret skall i riskhanteringen sträva efter att uppnå bästa marknadspraxis ("best practice"). Riskkontrollen har under en följd av år varit ett prioriterat område inom Riksgäldskontoret och har, bl.a. med anledning av en rapport om riskhanteringen inom statsskuldsförvaltningen (RRV 2000:15), vidtagit en rad åtgärder. Detta beskrivs närmare i Årsredovisning för staten 2000 (skr. 2000/2001:101), avsnitt 10.

Regeringen kan konstatera att riskkontrollen i Riksgäldskontoret utvecklats i positiv riktning, bl.a. har riskkontrollens oberoende stärks, personal- och kompetensfrågor prioriterats och hanteringen av strategiska risker förbättrats.

Inom området operationella risker återstår dock en del arbete främst den sista delen i implementeringen av systemet för riskkontroll av den institutionella upplåningen och skuldförvaltningen samt dokumentation och analys av arbetsprocesserna på kontoret. Regeringen bedömer att Riksgäldskontoret ännu inte fullt ut uppnått målet för riskhanteringen och anser det angeläget att utvecklingsarbete avseende kontorets riskkontroll snarast möjligt kan slutföras.

Statliga garantier

Riksgäldskontorets totala garantiåtaganden uppgick till 201,7 miljarder kronor per 31 december 2000, varav ca 200 miljarder kronor hänförde sig till äldre garantier. Bland de äldre garantierna återfinns bl.a. stora infrastrukturprojekt, statliga fastighetsbolag och internationella åtaganden. Sammantaget beräknas subventionsvärdet, dvs. framtida förväntade budgetbelastningar efter återvinningar i infriade garantiprojekt, uppgå till ca 10 miljarder kronor.

Riksgäldskontoret skall bl.a. se till att statens risk i hanteringen av garantier begränsas samt att kostnaderna för verksamheten med nya garantier över en längre tidsperiod motsvaras av dess intäkter. Prissättningen av nya garantier skall ske enligt försäkringsmässiga principer så att statens ekonomiska resurser utnyttjas effektivt.

Det finansiella resultatet i garantiverksamheten redovisas i tabellen nedan. För de nya garantierna uppgick intäkterna till 61 miljoner kronor och kostnaderna före avsättning till garantireserv till 8 miljoner kronor. Inga nya garantier har infriats under 2000. Resultatet på 53 miljoner kronor har avsatts till garantireserven som uppgick till 487 miljoner kronor per den 31 december 2000. Resultatminskningen jämfört med 1999 beror dels på att ett antal stora garantiengagemang har upphört, dels på att få nya garantier har utfärdats under 2000.

För de äldre garantierna uppgick intäkterna till 40 miljoner kronor varav garantiavgifter utgjorde 30 miljoner kronor och regressfordringar 10 miljoner kronor. Kostnaderna på 21 miljoner kronor utgjordes bl.a. av infriande garantiåtaganden på 10 miljoner kronor och administrativa kostnader på 9 miljoner kronor. Resultatet för de äldre garantierna uppgick därmed till 19 miljoner kronor.

Tabell 5.3 Resultatet av Riksgäldskontorets garantiverksamhet 1995/96-2000

Miljoner kronor

	1995/96	1997	1998	1999	2000
Intäkter	366	294	155	198	101
<i>Varav</i>					
Nya garantier	-	113	127	150	61
Äldre garantier	366	181	28	48	40
Kostnader	51	9	16	45	29
<i>Varav</i>					
Nya garantier	-	0	6	7	8
Äldre garantier	51	9	10	38	21
Resultat	315	285	139	153	72
Ack garantireserv, nya garantier	-	-	329	434	487

Det årliga resultatet för garantier som utfärdats inom ramen för den nya garantimodellen ger en begränsad information om i vilken grad verksamhetsmålet har uppfyllts. Riksgäldskontorets garantiportfölj kommer även framdeles att domineras av ett fåtal stora enskilda engagemang som vid infrianden kan medföra avsevärda kostnader. Resultatet för varje enskilt år kan därför inte förväntas vara noll. För att bättre kunna bedöma måluppfyllelsen bör fokus ligga på principer och metoder för riskvärdering och prissättning. Riksgäldskontoret bedriver här ett kontinuerligt utvecklingsarbete.

Regeringen har i juni 2001 givit Riksgäldskontoret i uppdrag att utreda hur hanteringen av statens risktagande genom garantier kan effektiviseras och hur den nya garantimodellen kan preciseras i olika avseenden. En djupare utvärdering av Riksgäldskontorets garantiverksamhet bör därför anstå intill dess utvecklingsarbetet har slutförts och ytterligare erfarenheter vunnits.

Övrig finansiell förvaltning

Statens internbank

Statens internbank består av verksamheterna för in- och utlåning samt betalnings- och kassahållning vid Riksgäldskontoret.

In- och utlåningsverksamheten skall bidra till en effektiv finansförvaltning i staten genom att sätta rätt pris på lån och placeringar till statliga myndigheter och vissa bolag. Dessa skall även

erbjudas en god service. Verksamheten skall avgiftsfinansieras fullt ut.

Överskottet från verksamheten uppgick till 2,2 miljoner kronor för 2000 vilket främst förklaras av en senareläggning av en system-uppgradering och lägre kostnader för administrativt stöd. Perioden 1997-1999 uppgick överskotten till 8,8, 2,9 respektive 2,4 miljoner kronor.

Tabell 5.4 Budget för Statens internbank (exklusive kostnader för statens betalningssystem)

Tusental kronor

	Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (Som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2000	-	-	21 659	19 420	2 239
Prognos 2001	-	-	20 200	13 438	6 762
Budget 2002	-	-	12 000	13 000	-1 000

Det totala flödet i det statliga betalningssystemet (inklusive internstatliga betalningar) är mycket omfattande och uppgick 2000 till ca 4 300 miljarder kronor. Även små förändringar i betalningsflödena kan få stora effekter på statens räntekostnader. En viktig uppgift för Riksgäldskontoret är att tillse att statens betalningar sker på ett effektivt sätt. Målet för kontorets betalnings- och kassahållning är att bidra till en effektiv finansförvaltning i staten genom att verka för en god likviditetsstyrning.

Regeringen gav den 1 januari 2000 Riksgäldskontoret i uppdrag att fortsätta en stegvis utveckling av statens betalningssystem. Som ett första steg har det särskilda täckningsförfarandet vid betalning genom annan bank än Postgirot Bank AB (den s.k. RRV-modellen) slopats. Det har dels inneburit administrativa förenklingar för myndigheterna, dels ökad konkurrensneutralitet mellan de banker som staten ingått ramavtal med. Den ersättning som utgått till Postgirot Bank AB för denna bankkoppling har därmed bortfallit. Riksgäldskontorets arbete med de nya ramavtalen bedöms ha givit lägre avgifter och minskade ledtider (float) i betalningssystemet vilket pressat kostnaderna i de statliga betalningsflödena.

Den årliga enkäten, som täcker hela internbankens verksamhet, visar att kunderna är fortsatt nöjda med kvaliteten i verksamheten och att hög tillgänglighet och korta handläggningstider kännetecknar verksamheten.

Regeringen bedömer att målen för verksamheterna inom Statens internbank har uppfyllts. Regeringen konstaterar att precisionen i avgifts-sättningen inom in- och utlåningsverksamheten blivit bättre men vill betona vikten av att avgifterna sätts på en sådan nivå att verksamhetens intäkter och kostnader balanseras.

Insättningsgaranti och investerarskydd

Insättningsgarantin och investerarskyddet är avgiftsfinansierade system. Insättningsgarantinämnden (IGN) avgiftsmedel placeras på räntebärande konto i Riksgäldskontoret⁶. IGN har trots detta möjlighet att förvalta medlen aktivt och anlitar ett antal externa förvaltare. Avkastningen under 2000 var för totalportföljen 8,45 procent medan jämförelseindex steg med 8,53 procent. Sedan den aktiva förvaltningen påbörjades i juli 1997 har den totala avkastningen varit 23,80 procent medan avkastningen för nämndens jämförelseindex avkastning har varit 23,12 procent.

I kronor räknat har portföljens avkastning sedan juli 1997 varit ca 1 284 miljoner kronor. Om portföljen hade förvaltats passivt, dvs. haft samma avkastning som index, hade avkastningen blivit ca 1 255 miljoner kronor. Förvaltningsarvodena för den aktiva förvaltningen uppgår under perioden till 10 miljoner kronor. Den aktiva förvaltningen har således bidragit med ca 19 miljoner kronor.

För insättningsgarantin tog IGN under 2000 ut en avgift av de 117 institut som omfattades av garantin. Avgiften avsåg såväl IGN:s administration som de garanterade ersättningarna. Beloppet utgjorde 0,5 procent av de totala garanterade insättningarna i banksystemet per den sista december 1999. Avgiften fick under år 2000 variera mellan 0,4 och 0,6 procent beroende på institutens kapitaltäckningsgrad. Det totala inbetalade beloppet 2000 uppgick till nästan 2 miljarder kronor.

Marknadsvärdet på avgiftsmedlen per den 31 december 2000 för insättningsgarantin var nästan 10,3 miljarder kronor. Därmed har nämnden uppnått den i lag målsatta nivån om att avgiftsmedlen skall uppgå till ett belopp som motsvarar

minst 2,5 procent av insättningarna (ca 400 miljarder kronor). Bestämmelserna om avgiften för insättningsgaranti har därför ändrats fr.o.m. 2001 och skall i fortsättningen uppgå till ett belopp som motsvarar 0,1 procent av insättningarna, om de behållna avgiftsmedlen uppgår till 2,5 procent av insättningarna.

Investerarskyddet skall också finansieras med avgifter från de institut som omfattas av skyddet. Avgiften fonderas däremot inte utan ytterligare avgifter kommer att tas ut när det kan förutses att ersättningar kommer att behöva betalas ut. För investerarskyddet tas därför enbart ut en avgift för administrationen av de institut som tillhör skyddet.

Tabell 5.5 Resultat för kapitalförvaltningen

<i>procent</i>			
Tidsperiod	Årsavkastning	Index	Differens
2000	8,45	8,53	-0,08
1999	0,99	0,58	+0,41
1998	9,55	9,34	-0,21
1997 (6 mån.)	6,29	6,12	+0,17

IGN skall skapa rutiner för att klara ersättningsfall inom givna ramar. Rutinerna skall dokumenteras. Varken insättningsgarantin eller investerarskyddet har emellertid ännu behövts tas i anspråk.

IGN har under 2000 genomfört en undersökning om allmänhetens kännedom om ersättningssystemen. Resultatet pekade på att allmänhetens kunskaper om ersättningssystemen inte är särskilt utbredda eller djupa. Resultatet kan eventuellt förklaras av det relativt stabila finansiella läge som präglade finansmarknaden under 2000 och att instituten därför inte i högre omfattning tagit upp dessa frågor med sina kunder. Regeringen bedömer att IGN i huvudsak uppnått de ställda målen.

Premiepensionssystemet

I slutet av 2000 fanns det inom fondsparandet ca 460 fonder fördelade på ca 70 förvaltare registrerade hos PPM. Under 2000 valde 67 procent av 4,4 miljoner pensionssparare att aktivt placera sina medel i olika fonder. Under 2000 avsåg fondvalet premiepensionsrätter som intjänats under år 1995-1998 till ett värde på 55,8 miljarder kronor. Under april och maj i år genomfördes det andra fondvalet då 490 000 pensionsspa-

⁶ Se även avsnitt 5.8 om tillgångshantering inom Riksgäldskontoret

rare som tillkommit fick möjlighet att välja fonder. Av dessa gjorde 18 procent ett aktivt val.

Tabell 5.6 Värдемässig fördelning på olika slag av fonder

Miljarder kronor

	Totalt placerat belopp per den 30 juni 2001
Aktiefonder	35,7
Blandfonder	2,8
Generationsfonder	9,6
Räntefonder	1,1
Premiesparfonden	20,5
Totalt	69,7

PPM ansvarar för den tillfälliga förvaltningen av de preliminära avgiftsmedel som månatligen överförs till Riksgäldskontoret. PPM har uppdragit åt Kammarkollegiet att sköta den löpande förvaltningen av dessa avgiftsmedel. Värdet av tillgångarna uppgick per den 30 juni 2001 till 31,1 miljarder kronor. Avkastningen på de av Kammarkollegiet förvaltade tillgångarna uppgick för perioden januari-juni till 4,16 procent räknat på årstakt. För samma period var avkastningen för jämförelseindex 4,01 procent räknat på årstakt.

SIFO har under hösten 2000 på uppdrag av PPM undersökt pensionsspararnas uppfattning av PPM. Då framkom bl.a. att ca hälften läste PPM:s informationspaket och att en majoritet av dessa uppfattade informationen i paketet som ganska eller mycket lättläst. PPM och RFV har kontinuerligt samordnat informationsinsatserna samt gemensamt bedrivit utbildning om det nya allmänna pensionssystemet.

Verksamheten inom PPM har dominerats av arbetet med uppbyggnaden av myndighetens tekniska system och organisatoriska struktur. En del av uppbyggnadsarbetet återstår och först 2002 kommer alla delar av PPM:s verksamhet att ha tagits i drift. Regeringen bedömer att PPM, trots intensivt uppbyggnadsarbete, uppfyllt de ställda kraven.

5.6.2 Analys och slutsatser

Reglering och tillsyn av det finansiella systemet

Finansinspektionens kärnverksamhet, inriktningen på tillsyn av finansiella institut, skall ligga fast, likaså de övergripande målen om stabilitet,

effektivitet och konsumentskydd. Arbetet bör utvecklas med den inriktning som Finansutskottet angett genom att stärka sambandet mellan mål, resultat och budget (bet. 2000/01:FiU2, rskr. 2000/01:123). Avgiftssystemet avseende olika ansökningar m.m. inom Finansinspektionen reformeras. Förutsättningar skapas för att nya åtaganden skall kunna genomföras.

Kapitaltäckningsreglerna

Nya regler för kapitaltäckning väntas bli införda under 2005 utifrån de förslag som presenterats av den s.k. Baselkommittén. Reglerna ställer, som tidigare beskrivits, betydligt större krav på tillsynsmyndigheterna. Tillsyn och reglering av risker och kapitalstyrka inom banksektorn är en viktig fråga för såväl staten som allmänheten. Det är därför av central betydelse att regelgivningen och tillsynen ges tillräckliga resurser för anpassningen till de nya reglerna. Inför ikraftträdandet måste en rad förberedelser vidtas från Finansinspektionens sida. För att kunna klara detta åtagande bör resurser tillföras i etapper. Finansinspektionen tillförs 8,2 miljoner kronor 2002 för att påbörja förberedelserna av de nya kapitaltäckningsreglerna.

Inför budgetåren 2003 och 2004 avser regeringen att noga följa utvecklingen inom området och Finansinspektionens arbete med förberedelserna. I samband med detta avser regeringen att ta ställning till ytterligare eventuella resursfrågor.

Avgiftssystemet inom Finansinspektionen

Finansinspektionen tilldelas årligen ett ramanlag över statsbudgeten. Baserat på anslaget storlek och inbetalade ansökningsavgifter tar inspektionen ut en obligatorisk tillsynsavgift enligt förordningen (1995:1116) om finansiering av Finansinspektionens verksamhet. Ansökningsavgifterna tas ut i enlighet med avgiftsförordningen (1992:191) som gäller för ett stort antal statliga myndigheter. Avgiften för marknadsövervakning tas ut enligt bestämmelserna i lagen (2000:1087) om anmälningsskyldighet för vissa innehav av finansiella instrument.

Finansinspektionens kostnad för prövningen av vissa ärenden överstiger väsentligt de avgifter som inspektionen tar ut enligt avgiftsförordningen. Inspektionens avgifter bör därför anpassas till aktuell kostnadsnivå och vara skilda från avgiftsförordningens bestämmelser. Finansinspektionen har därför haft regeringens uppdrag att inkomma med ett förslag om reformering av

ansökningsavgifterna. Förslaget redovisas i rapporten Förslag till en ny avgiftsreglering på Finansinspektionens ansvarsområde (Fi2001/1136). Förslaget innebär att en ny förordning utfärdas som reglerar Finansinspektionens avgifter vid prövning av olika ärenden samt att aktuella bestämmelser i anslutning till avgiftsförordningen upphävs.

Förslaget har remissbehandlats. Av de som besvarat remissen har samtliga tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran. Mot denna bakgrund avser regeringen besluta nya avgiftsregler för Finansinspektionen, som skall träda i kraft från och med 2002.

Övrig finansiell förvaltning

Premiepensionssystemet

Regeringen följer noga uppbyggnaden av verksamheten inom PPM. Myndigheten har i uppdrag att regelbundet rapportera till regeringen om hur uppbyggnadsarbetet fortskrider (Fi 2001/3221).

Statskontoret har på regeringens uppdrag fortlöpande granskat uppbyggnadsarbetet inom PPM. I sin senaste granskning bedömer Statskontoret att PPM har en bra kontroll över uppbyggnadsarbetet och att det för närvarande saknas tecken på störningar av mer allvarligt slag. Det finns dock skäl att poängtera att PPM:s uppbyggnadsarbete ännu inte är avslutat, att tidsplanerna är pressade och att den kommande tiden kräver ett fortsatt högt tempo och stort engagemang. Regeringen avser därför att även fortsättningsvis noga följa uppbyggnadsarbetet inom PPM.

Internationella finansiella institutioner

Staten skall agera för att de internationella finansiella institutionerna fungerar som ett värdefullt komplement till andra finansieringskällor genom utlåning till angelägna projekt. De internationella finansiella institutionerna skall också främja en ekologiskt och socialt hållbar ekonomisk utveckling, medverka till att det finansiella systemet stabiliseras och handla inom sina givna mandat. Sveriges positioner i institutionerna skall hävdas.

Den ökade efterfrågan på finansiering från Nordiska Investeringsbanken (NIB) för såväl

projekt inom Norden som internationellt visar att banken har en viktig funktion att fylla. Detta motiverar, enligt regeringens mening, att NIB:s ordinarie verksamhet ges möjlighet att expandera. NIB:s utlåning har bidragit till integrering över landgränserna och har därmed främjat samsättning och tillväxt i Norden. I många fall har NIB:s medverkan inte bara bidragit till att angelägna projekt kunnat genomföras, utan t.o.m. varit en förutsättning för att det överhuvudtaget kommit till stånd. Samtidigt har banken kunnat uppvisa en god och stabil avkastning på det insatta kapitalet. Detta har möjliggjort årliga utdelningar till ägarna.

Europeiska utvecklingsbanken (EBRD) stöder omvandling och utveckling i de före detta planekonomierna i Öst- och Centraleuropa. Banken är regionens största enskilda investerare och dess katalytiska effekt är väsentlig. Förra årets EBRD-finansieringsåtagande medförde åtaganden från övriga finansiärer på nära 5,2 miljarder euro. Banken fortsatte förra året sin tradition av nolltillväxt i budgeten och uppnådde ökad produktivitet med endast en liten stabsökning. Den svenska andelen av EBRD:s kapital uppgår till 2,3 procent av det totala kapitalet på 19,85 miljarder euro. Sveriges samlade garantiåtagande till EBRD uppgår till 336,3 miljoner euro. Förra året godkändes 95 nya projekt omfattandes totalt 2,7 miljarder euro, vilket motsvarar en ökning med 24 procent jämfört med 1999. Fördelningen av bankens nya åtaganden på regioner var förra året 39 procent till de länder i regionen som nått längst i reformprocessen⁷, 22 procent till Ryssland och 39 procent till övriga länder i regionen⁸.

EBRD är det enda internationella finansieringsorgan som i sin stadga har ett uttalat miljömandat. Förra året fördjupade EBRD samarbetet med EU, särskilt för att förbättra miljöskydd inom området vatten och avfallsvatten i kandidatländerna. Banken har också ett särskilt politiskt mandat som innebär att stöd endast lämnas till länder som förbinder sig till flerpartisystem, pluralism och marknadsekonomi. För att främja övergången till marknadsekonomi betonar

⁷ Estland, Kroatien, Lettland, Litauen, Polen, Slovakien, Slovenien, Tjeckien och Ungern

⁸ Albanien, Armenien, Azerbajdzjan, Bosnien-Hercegovina, Bulgarien, FYR Makedonien, Georgien, Kazakstan, Kirgizistan, Moldavien, Rumänien, Tadzjikistan, Turkmenistan, Ukraina, Uzbekistan och Vitryssland

EBRD utvecklingen av privat sektor. Förra året uppgick privat sektors andel av Bankens nya åtaganden till 78 procent. Ett av EBRD:s huvudmål är att stärka utvecklingen av finansiella sektorer baserat på sunda bankprinciper och transparens. Av förra årets finansieringstaganden uppgick den finansiella sektorns andel till 29 procent. Det är regeringens uppfattning att EBRD på ett effektivt sätt stöder en hållbar omvandlingsprocess i regionen.

Europarådets utvecklingsbank (CEB), som bildades 1956 och fram till 1999 benämndes Europarådets sociala utvecklingsfond, ger lån och garantier till sociala projekt inom särskilda områden. Prioritet har sålunda givits projekt för att hjälpa flyktingar och migranter samt för att bistå länder som drabbats av naturkatastrofer o.d. Efterhand har banken vidgat sitt aktivitetsområde till att omfatta även miljöskydd, sjukvård och uppbyggnad av boendemiljöer m.m. Banken har f.n. 35 medlemsländer. Sverige blev medlem 1977. Under 1990-talet har många central- och östeuropeiska länder blivit medlemmar i banken. Efter en krisperiod under mitten av 1990-talet åtnjuter banken numera högsta rating.

Tillsyn av spelmarknaden

Regeringen anser att Lotteriinspektionen målmedvetet har verkat för att effektivisera och höja kvaliteten på kontrollen och tillsynen av spelmarknadens aktörer.

Regeringen gör bedömningen att Lotteriinspektionens kontroll och tillsyn av spel- och lotterimarknaden är effektiv och teknikanpassad. Inspektionens tillsynsuppgifter ökar successivt. För att möjliggöra en effektiv kontroll och tillsyn i framtiden har regeringen föreslagit att Lotteriinspektionen tillförs mer medel.

5.7 Revisionens iakttagelser

RRV har inte haft några synpunkter på Finansinspektionens, Bokföringsnämndens, Insättningsgarantinämndens, Premiepensionsmyndighetens, Riksgäldskontorets och Lotteriinspektionens årsredovisning utan bedömer dem i allt väsentligt som rättvisande. Finansinspektionen, Insättningsgarantinämnden, Premiepensionsmyndigheten och Lotteriinspektionen fick betyget fullt

tillfredsställande i Ekonomistyrningsverkets EA-värdering. Riksgäldskontoret fick EA-omdömet tillfredsställande.

NIB:s verksamhet revideras i enlighet med stadgan av den av NIB upprättade kontrollkommittén, med deltagare från samtliga medlemsländer. Kontrollkommittén avger årligen sin revisionsberättelse till Nordiska ministerrådet.

EBRD:s årsredovisning granskas årligen av externt revisionsbolag. Löpande granskning av bankens verksamhet utförs av bankens arbetande styrelse i vilken Sverige såsom delägare har en företrädare. Under styrelsen finns en budget- och revisionskommitté som särskilt bevakar de finansiella aspekterna av verksamheten.

De styrande organen i CEB utgörs av styrelsen och det administrativa rådet, i vilka medlemsländerna företräds av varsin representant. Förutom de interna och externa revisorerna övervakas CEB:s verksamhet av en revisionsstyrelse, i vilken tre medlemsländer turas om att delta. Sverige är f.n. representerat i detta organ.

De reviderande organen har bedömt NIB:s, EBRD:s och CEB:s årsredovisningar för 2000 vara rättvisande.

5.8 Övrigt

Tillgångshantering inom Riksgäldskontoret

Regeringens förslag: Regeringen föreslår att myndigheter som bedriver en omfattande tillgångsförvaltning av medel avsedda för särskilda ändamål vid sidan av statsbudgeten och idag är hänvisade till kontoplacering i Riksgäldskontoret skall ges rätt att placera på marknaderna för svenska statspapper.

Riksgäldskontoret skall bidra till en effektiv likviditetsstyrning och finansförvaltning i staten. Detta innebär bl.a. att de räntor som erbjuds statliga myndigheter skall vara marknadsmässiga och motsvara de villkor som kontoret möter i sin egen externa upplåning. Myndigheterna å sin sida är hänvisade till Riksgäldskontoret när det gäller placering och lån av medel.

Riksgäldskontorets internbanksfunktion i den statliga förvaltningen är uppbyggd för att hantera internprissättningen inom staten och för en

löpande kassahållning av myndigheters likviditetsöverskott. Förvaltningen innebär i huvudsak hantering av tillgodohavanden av begränsad omfattning och där myndigheterna inte aktivt förvaltar sin likviditet i syfte att öka avkastningen på kapitalet.

Några myndigheter har placeringar i Riksgäldskontoret som dock kan anses vara av en annan karaktär, nämligen Insättningsgarantinämnden (IGN), Premiépensionsmyndigheten (PPM) och Kärnavfallsfondens styrelse (KAF). Gemensamt för dessa myndigheter är dels att de hanterar medel som samlats in i särskild ordning och som är avsatta för särskilda ändamål vid sidan av statsbudgeten, dels att de hanterar stora belopp. Förvaltningsansvaret av medlen ligger antingen hos myndigheten eller hos anlitate externa förvaltare. Myndigheterna kan i det här avseendet anses bedriva en långsiktig tillgångsförvaltning. För närvarande är myndigheternas medel placerade långsiktigt i "fiktiva" obligationer i Riksgäldskontoret. KAF och PPM har enligt avtal med kontoret placering med real avkastning enligt en viss modell. IGN har uttryckt önskemål om sådana placeringar. Tillsammans förvaltar myndigheterna drygt 60 miljarder kronor i Riksgäldskontoret.

Regeringen kan konstatera att omfattande eller aktiv tillgångshantering i Riksgäldskontoret är förknippat med problem. Kontorets internbanksfunktion är uppbyggd för att hantera internprissättning inom staten. De räntenoteringar som hämtas från återförsäljarna i syfte att avspeglar rådande marknadsräntor är approximationer av de räntor som köpare och säljare möter på statspappersmarknaderna. Orsaken är bl.a. att de observerbara räntorna är indikativa och att Riksgäldskontoret tvingas approximera sambandet mellan placerad volym och räntesättning som utgör en naturlig marknadsmekanism på värdepappersmarknaden. I de flesta fall är dock approximerade räntor tillfyllest eftersom det huvudsakligen handlar om en relativt enkel förvaltning av myndigheters begränsade tillgodohavanden.

Vid omfattande tillgångsförvaltning finns det emellertid risk för att fel prissättningar uppstår som i sin tur leder till över- eller underavkastning på de tillgångar som förvaltas. Problemen ökar vid större belopp eftersom även mindre avvikelser från rådande marknadsräntor kan ge stora effekter på avkastningen på tillgångar och statens räntekostnad. Risken för fel prissättning är

särskilt påtaglig vid reala placeringar eftersom realobligationsmarknaden inte har samma likviditet som den nominella marknaden.

Problemen ökar ytterligare i det fall en myndighet avser att bedriva en aktiv förvaltning av sina tillgångar i syfte att öka avkastningen och utvärderas mot något marknadsvärdesbaserat riktmärke. Myndigheten har då incitament att följa Riksgäldskontorets räntesättning och göra omplaceringar på avvikelser i förhållande till de räntor som ingår i utvärderingen.

Det finns även en principiell skillnad mellan IGN m.fl. gentemot övriga myndigheter eftersom eventuella fel prissättningar i slutändan kan sägas tillfalla aktörer utanför staten. I PPM:s fall är det exempelvis premiépensionstagarna som gynnas eller missgynnas av en icke marknadsmässig avkastning genom högre eller lägre utbetalning av premiépensionsmedel. I IGN:s och KAF:s fall så är det berörda finansiella institut respektive kärnkraftsindustrin och i sista hand elkonsumenterna som gynnas eller missgynnas. Eventuella fel prissättningar är således inte enbart en fråga om omfördelning eller internprissättning inom staten.

En omfattande och aktiv tillgångshantering riskerar dels att ge ökade eller felaktiga räntekostnader för staten, dels försvåra för Riksgäldskontoret att nå de mål som ställts upp i instruktion och regleringsbrev för kontoret. Kraven på kontoret att ge marknadsmässig ränta utan att myndigheternas verksamhet subventioneras har visat sig svårförenligt med de existerande kontobaserade förvaltningslösningarna.

IGN, PPM och KAF bör därför ges möjlighet att placera direkt i svenska statspapper på obligationsmarknaderna. Det skulle öka effektiviteten i statens kassahållning och Riksgäldskontorets förutsättningar att nå de mål som satts upp för verksamheten. För IGN m.fl. skulle risken att möta andra priser än andra tillgångsförvaltare i princip försvinna. Detta skulle bl.a. kunna främja en mer rättvisande utvärdering av berörda myndigheters förvaltning. De medel som därmed skulle överföras från kontobaserade lösningar i Riksgäldskontoret till statspappersmarknaderna beräknas uppgå till drygt 40 miljarder kronor⁹.

⁹ Detta under förutsättning att PPM fram till tidpunkten för överföringen nyttjar sin placeringsram fullt ut.

En av de intentioner som låg bakom besluten att låta berörda myndigheter direktplacera i Riksgäldskontoret var att medlen skulle förvaltas med ett lågt risktagande. Regeringen anser att detta även fortsättningsvis skall gälla. De vidgade placeringsmöjligheterna avser därför enbart svenska statspapper. Statens risk är därmed i princip oförändrad.

Ett genomförande av förslaget påverkar inte den konsoliderade bruttoskulden enligt EU:s definition, den konsoliderade statsskulden eller det finansiella sparandet eftersom placeringarna utslutande görs i svenska statspapper. Däremot kommer den Okonsoliderade statsskulden som redovisas av Riksgäldskontoret att öka med det belopp som placeringarna omfattar. Detta följer av att Riksgäldskontorets inlåning från myndigheter inte ingår i statsskulsdefinitionen vilket däremot statspapper gör. Skillnaden mellan konsoliderad och Okonsoliderad statsskuld skulle därmed öka från ca 3 miljarder kronor (se Årsredovisning för staten 2000 (2000/2001:101) till ca 43 miljarder kronor¹⁰. Regeringen avser därför att i ökad utsträckning fokusera på den konsoliderade statsskulden som det rättvisande måttet på fordringarna på staten.

Regeringen har vid ett flertal tillfällen de senaste åren (se bl.a. skr. 2000/2001:104 Utvärdering av statens upplåning och skuldförvaltning 1995/96-2000) pekat på brister i funktionssättet på marknaden för reala obligationer. Det är därför olyckligt att belopp motsvarande ungefär 20 procent¹¹ av utestående reala obligationsstock idag står utanför marknadsplatsen. De reala tillgångar som idag förvaltas av KAF och de som potentiellt kan komma att förvaltas av PPM och IGN kan ge viktiga bidrag till en förbättrad likviditet på marknaden för realobligationer. En vitalisering av marknaden skulle i sin tur kunna innebära att nya kategorier av placerare lockas in på marknaden. Förutsättningarna för en väl fungerande realobligationsmarknad skulle därmed kunna öka och på sikt innebära att statens upplåningskostnader skulle kunna minska.

Överföringen av berörda myndigheters medel från konto till placering direkt på marknaden skall ske med bibehållna ingångna avkastnings-

villkor för befintliga innehav och vara fullt ut genomförd vid halvårsskiftet 2002. Förändringen kommer i primärskedet inte att påverka statens lånebehov eller budgetsaldot nämnvärt. Detta beror på att Riksgäldskontorets skuld till dessa myndigheter i allt väsentligt bilateralt byts från en kassaskuld till en värdepappersskuld utan att någon kassatransaktion äger rum.

Hantering av äldre garantier till vissa bolag

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att ersätta de ekonomiska förpliktelser staten har i form av kapitaltäckningsgaranti till Statens bostadslåneaktiebolag och grundfondförbindelse till Statens bostadsfinansieringsaktiebolag, SBAB (publ.), med garantier till SBAB (publ.) intill ett belopp av 10 000 000 000 kronor med löptiden 10 år, där riskrelaterad avgift skall debiteras och garantiramen nedsätts med 1 000 000 000 kronor per år från och med året efter dess utfärdande. Utfärdande av den nya garantin medför vidare att SBAB kan ändra koncernstruktur utan hinder av nu gällande kapitaltäckningsgaranti.

Skälen till regeringens förslag: Statens äldre garantiåtaganden till SBAB behöver omvandlas för att kunna hanteras i enlighet med garantimodellen. Regeringen föreslår därför att den bemyndigas att omvandla de ekonomiska förpliktelser staten har i form av kapitaltäckningsgaranti och grundfondförbindelse till SBAB till belopps- och tidsbegränsade garantier. Garantiramen är relaterad till att SBAB:s upplåningskostnader inte skall påverkas i nämnvärd grad. För dessa garantier kommer SBAB att debiteras riskavspeglande garantiavgift och anslagsmedel behöver därmed inte anvisas. Avgiften kommer att föras till Riksgäldskontorets garantireserv och garantiernas kostnader kommer att belasta reserven. Dessa garantier kommer att avvecklas helt under en tioårsperiod. SBAB har därtill uttryckligen begärt att få möjlighet att avveckla garantierna i förtid. Kapitaltäckningsgarantin utfärdades till förmån för det dotterbolag, SBAB, Statens Bostadslåneaktiebolag, som etablerades vid årsskiftet 1994/95 för lån som beviljats inom ramen för det statliga regelsystemet och i samband med den omstrukturering som då genomfördes av SBAB enligt riktlinjerna i regeringens proposi-

¹⁰ Se föregående fotnot.

¹¹ Givet att PPM nyttjar sin reala planeringsram fullt ut skulle siffran allt annat lika uppgå till närmare 25 procent av utestående reala obligationsstock.

tion 1993/94:228. Ett villkor för att garantin skulle utfärdas var att de statligt beviljade lånen avskiljdes från de av SBAB beviljade lånen i ett särskilt bolag. (se vidare volym 1, kapitel 7, avsnitt 7.2)

Hantering av garanti till A/O Dom Shvetsii

Riksdagen beslutade 1994 om ett Sverige Hus i St Petersburg. Svenska staten skulle ingå som delägare i ett bolag vars syfte var att förvalta ett Sverige Hus med officiella, kulturella och kommersiella funktioner. Det ansågs angeläget att svenska myndigheter och svenskt näringsliv gavs en naturlig bas för sin verksamhet i St Petersburg för att utveckla förbindelserna inom detta område.

Det ryska fastighetsbolaget A/O Dom Shvetsii bildades 1995 genom ett avtal mellan svenska staten, Skanska International Building AB och St Petersburgs stad. Svenska staten äger idag 36 procent av aktierna, Skanska 49 procent och St Petersburgs stad 15 procent. Aktiekapitalet uppgår till 20 miljoner svenska kronor. Bolaget äger Sverige Huset och har dispositionsrätten till 5 000 kvadratmeter mark under en tid av 49 år. Hyresgästerna består av det svenska konsulatet, Exportrådet och ett antal utländska företag. Riksdagen beslutade i samband med bildandet att bemyndiga regeringen att besluta om statliga garantier inom en ram om 100 miljoner kronor till bolaget. Garantin skulle beläggas med en garantiavgift på 0,5 – 2,5 procent.

Regeringen uppdrog 1995 åt Riksgäldskontoret att utfärda en garanti till A/O Dom Shvetsii inom en ram om 100 miljoner kronor eller motsvarande belopp i annan valuta. År 1996 utfärdades en garanti för bolagets lån enligt ett låneavtal med AB Svensk Exportkredit. Denna garanti har varit belagd med en årlig avgift på 1,5 procent, motsvarande 1,5 miljoner kronor som bolaget betalt.

A/O Dom Shvetsii har enligt fastställd amorteringsplan betalat ca 10 miljoner svenska kronor per år för ett lån i USD. Lånet är omförhandlat under 2001 och löper numera på 20 år till år 2017.

Regeringen bedömer att bolaget inte kan klara av en högre garantiavgift så länge som hyresbeläggningen och kostnadstäckningen inte är fullgod. Uthyrningsgraden är f.n. endast 83,3 procent.

Regeringen föreslår mot bakgrund av ovanstående att den ytterligare riskpremie som Riksgäldskontoret beräknat, motsvarande 1,4 miljoner kronor, finansieras med anslagsmedel. Regeringen kommer att noggrant följa hur uthyrningsgrad och valutakurs utvecklas samt vid behov återkomma till riksdagen i frågan. (se vidare avsnitt 5.9.7 och tilläggsbudget (2) till innevarande års budgetproposition).

5.9 Budgetförslag

5.9.1 2:1 Finansinspektionen

Tabell 5.7 Anslagsutveckling för Finansinspektionen

Tusental kronor				
2000	Utfall	129 897	Anslags-sparande	212
2001	Anslag	138 930 ¹	Utgifts-prognos	136 000
2002	Förslag	141 853		
2003	Beräknat	145 323 ²		
2004	Beräknat	148 104 ³		

¹ Varav 6 300 tkr på tilläggsbudget i samband med den ekonomiska vårpropositionen 2001 och 2 444 tkr på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen 2002.

² Motsvarar 141 853 tkr i 2002 års prisnivå.

³ Motsvarar 141 853 tkr i 2002 års prisnivå.

Finansinspektionen är central förvaltningsmyndighet för tillsyn av finansiella institut. Finansinspektionen anvisas årligen ett ramanslag som skall täcka verksamhetens utgifter. Baserat på anslaget storlek tar inspektionen för närvarande årligen ut en obligatorisk tillsynsavgift samt ansökningsavgifter för prövning av olika typer av ärenden.

Vid utgången av 2000 uppgick anslagssparandet till 211 000 kronor.

I samband med tilläggsbudget 1 för budgetåret 2001 erhöll Finansinspektionen engångsvis vissa medel för att påbörja införandet av det interna graderingssystemet och för genomförande av IOSCO-konferensen.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 5.8 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (Som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras
Utfall 2000	132 091	8 484
Prognos 2001	140 430	8 710
Budget 2002	143 353	8 710

Avgiftsinkomsterna avseende den del som inte disponeras av myndigheten beräknas uppgå till ca 143 miljoner kronor under 2002. Övriga inkomster som disponeras beräknas uppgå till 8,7 miljoner kronor.

Regeringens överväganden

Tabell 5.9 Härledning av nivå 2002-2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001 ¹	138 930	138 930	138 930
Förändringar till följd av:			
Nya beslut	1 900	1 900	1 900
Pris- och löneomräkning	2 245	5 715	8 496
Överföring till och från anslag	-1 222	-1 222	-1 222
Förändring	2 923	6 393	9 174
Förslag/beräknat anslag	141 853	145 323	148 104

¹ Inklusivt förslag till tilläggsbudget i samband med 2001 års ekonomiska vårproposition och budgetpropositionen för 2002.

För att kunna förbereda genomförandet av de nya kapitaltäckningsreglerna, tillförs Finansinspektionen 8,2 miljoner kronor fr.o.m. budgetåret 2002. Pris och löneomräkningen uppgår till 2,2 miljoner kronor. I anslaget ingår också en slutjustering med anledning av avtalsförsäkringarna.

För att säkerställa det civila försvarets infrastruktur och ledningsförmåga inom funktionen skall Finansinspektionen med insatser för säkerhetshöjande åtgärder mot informationsoperationer som kan riktas mot de större finansiella företagen. För detta ändamål kommer Överstyrelsen för civil beredskap att avsätta 1 miljon kronor budgetåret 2002 som Finansinspektionen får rekvirera.

För 2002 föreslår regeringen att Finansinspektionen tilldelas ett anslag på 141 853 000 kronor.

Anslaget beräknas för 2003 och 2004 till 145 323 000 kronor respektive 148 104 000 kronor.

5.9.2 2:2 Insättningsgarantinämnden

Tabell 5.10 Anslagsutveckling för Insättningsgarantinämnden

Tusental kronor

2000	Utfall	5 519 ¹	Anslags- sparande	2 017
2001	Anslag	8 093 ¹	Utgifts- prognos	8 765
2002	Förslag	8 224		
2003	Beräknat	8 439 ²		
2004	Beräknat	8 578 ³		

² Motsvarar 8 224 tkr i 2002 års prisnivå.

³ Motsvarar 8 224 tkr i 2002 års prisnivå

Insättningsgarantinämnden (IGN) administrerar det statliga insättningsgarantisystemet och investerarskyddet. IGN anvisas årligen ett ramanslag för verksamhetens förvaltningskostnader. Motsvarande belopp avräknas från de årliga avgifter som tas ut av de institut som omfattas av insättningsgaranti och investerarskyddet. Avgiftsinkomsterna redovisas mot inkomsttitel i statsbudgeten.

År 2000 uppgick IGN:s förvaltningsanslag till 5 519 000 kronor. Utöver detta disponerade IGN ett anslagssparande som uppgick till 2 239 000 kronor. Anslagsbelastningen uppgick till 5 519 000 kronor och anslagssparandet uppgick till 2 017 000 kronor för budgetåret 2000. Vid utgången av innevarande år beräknas anslagssparandet uppgå till ca 1 300 000 kronor.

Tabell 5.11 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras
Utfall 2000	1 997 352	0
Prognos 2001	401 000	0
Budget 2002	401 000	0

Avgifter tas ut enligt lagen om insättningsgaranti och lagen om investerarskydd.

Tabell 5.12 Härledning av nivån 2002–2004

Miljoner kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001	8 093	8 093	8 093
Förändring till följd av:			
Beslut	-	-	-
Pris- och löneomräkning	131	346	485
Överföring till/från anslag m.m.	-	-	-
Summa förändring	131	346	485
Förslag/beräknat anslag	8 224	8 439	8 578

För budgetåret 2002 föreslår regeringen att In-sättningsgarantinämndens anslag uppgår till 8 224 000 kronor. I anslaget ingår pris- och löneomräkning omfattande 131 000 kronor.

Anslaget beräknas för 2003 och 2004 till 8 439 000 kronor respektive 8 578 000 kronor.

5.9.3 2:3 Riksgäldskontoret: Förvaltningskostnader

Tabell 5.13 Anslagsutveckling för Riksgäldskontoret: Förvaltningskostnader

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2000	74 967	41 961	
2001	Anslag 250 908 ¹		260 100
2002	Förslag 252 875		
2003	Beräknat 262 161 ²		
2004	Beräknat 266 989 ³		

¹ Inklusiv en minskning med 2 300 tkr och 3 194 tkr på tilläggsbudget i samband med den ekonomiska vårpropositionen 2001 respektive budgetpropositionen för 2002.

² Motsvarar 255 935 tkr i 2002 års prisnivå.

³ Motsvarar 255 935 tkr i 2002 års prisnivå.

Anslaget disponeras för löne-, systemutvecklings-, lokal- och övriga förvaltningskostnader. Anslaget disponeras även för att täcka de omkostnader för upplåning och låneförvaltning samt direkta kostnader för statens betalningssystem som fram t.o.m. 2000 finansierades via ett särskilt anslag B4 Riksgäldskontoret: Vissa kostnader för upplåning och låneförvaltning.

Anslagssparandet uppgick vid årsskiftet 2000/2001 till 42 miljoner kronor. Av detta sparande har knappt 14 miljoner kronor använts till att finansiera avvecklingen av ungdomsbosparandet. Övrigt sparande avses främst användas till att täcka förväntade ökade kostnader i Riksgäldskontorets verksamhet.

Regeringens överväganden

Tabell 5.14 Härledning av nivån 2002–2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001 ¹	250 908	250 908	250 908
Förändring till följd av:			
Beslut	-3 200	-140	-140
Pris- och löneomräkning	3 570	9 796	14 624
Överföring andra anslag m.m. ²	1 597	1 597	1 597
Summa förändring	1 967	11 253	16 081
Förslag/beräknat anslag	252 875	262 161	266 989

¹ Inklusiv förslag till tilläggsbudget i samband med 2001 års ekonomiska vårproposition och i samband med budgetpropositionen för 2002.

² Inklusiv slutjustering med anledning av de statliga avtalsförsäkringarna. En närmare beskrivning av detta finns i tilläggsbudgeten i samband med budgetpropositionen, avsnitt 9.2.

Anslaget för Riksgäldskontorets förvaltningskostnader påverkas av tidigare fattade beslut om anslagsökningar, återlägg av engångsjusteringar beslutade på tilläggsbudget i samband med vårpropositionen och en minskning av anslagsnivån med 7 miljoner kronor fr.o.m. 2002. Nettot av justeringarna redovisas under posten Beslut i härledningstabellen. Utöver detta påverkas anslaget av slutlig justering för statens avtalsförsäkringar samt sedvanlig pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår ett anslag för 2002 på 252 875 000 kronor. Anslaget beräknas för 2003 till 262 161 000 kronor och 2004 till 266 989 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Innevarande års anslag 2:1 Riksgäldskontoret: Garantiverksamhet upphör per den 31 december 2001 då invärderingen av de äldre garantierna skall vara slutförd.

Budgeten för Riksgäldskontorets verksamhet med nya garantier redovisas nedan.

Tabell 5.15 Budget för avgiftsbelagd garantiverksamhet, nya garantier

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter ¹ (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader (exklusive infrändan)	Resultat ² (intäkt - kostnad)
Utfall 2000	61 447		-8 022	53 425
Prognos 2001	58 934		-15 434	43 500
Budget 2002	700 000		-28 000	672 000

¹ Intäkterna består i huvudsak av de avgifter som tas ut för garantier som utfärdats inom ramen för den nya garantimodellen.

² Resultatet, dvs. intäkter minskat med verksamhetskostnader och eventuella infrändan i garantiverksamheten, reserveras på räntekonto i Riksgäldskontoret för framtida garantiförluster.

5.9.4 2:4 Bokföringsnämnden

Tabell 5.16 Anslagsutveckling för Bokföringsnämnden

Tusental kronor

			Anslags- sparande	
2000	Utfall	7 424		3 710
2001	Anslag	7 432	Utgifts- prognos	6 850
2002	Förslag	7 521		
2003	Beräknat	7 718 ¹		
2004	Beräknat	7 844 ²		

¹ Motsvarar 7 521 tkr i 2002 års prisnivå.

² Motsvarar 7 521 tkr i 2002 års prisnivå.

Bokföringsnämnden är statens expertorgan på redovisningsområdet. Nämnden utfärdar kompletterande normgivning, biträder Regeringskansliet i redovisningsfrågor, yttrar sig över författningsförslag m.m.

Anslagssparandet 2000 uppgick till 3 710 000 kronor. Regeringen har beslutat att Bokföringsnämnden får behålla anslagssparandet för att kunna möta det stora behov av kompletterande normgivning som blir följden av den nya bokföringslag som beslutades 1999.

Regeringens överväganden

Tabell 5.17 Härledning av nivån 2002–2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001	7 432	7 432	7 432
Förändring till följd av:			
Beslut	-	-	-
Pris- och löneomräkning	89	286	412
Överföring andra anslag m.m.	-	-	-
Summa förändring	89	286	412
Förslag/beräknat anslag	7 521	7 718	7 844

Regeringen föreslår att anslaget för 2002 uppgår till 7 521 000 kronor. Regeringen beräknar anslaget för 2003 till 7 718 000 kronor och för 2004 till 7 844 000 kronor.

5.9.5 2:5 Avgift för Stadshypotekskassans grundfond

Tabell 5.18 Anslagsutveckling för Avgift för stadshypotekskassans grundfond

Tusental kronor

			Anslags- sparande	
2000	Utfall	12 637		31 458
2001	Anslag	3 400 ¹	Utgifts- prognos	6 400
2002	Förslag	0		
2003	Beräknat	2 000		
2004	Beräknat	1 000		

¹ Inklusivt en minskning med 4 000 tkr på tilläggsbudget i samband med 2001 års ekonomiska vårproposition och en minskning med 2 000 tkr i samband med tilläggsbudget i budgetpropositionen 2002.

Riksdagen beslutade 1996 (prop. 1996/97:40, bet. FiU1 rskr. 53) att Konungariket Sveriges Stadshypotekskassa skulle föra över sitt innehav av 41,5 miljoner aktier, motsvarande 34 procent av aktierna i Stadshypotek AB till staten. Samtidigt bemyndigades regeringen att genomföra försäljningen av Stadshypotek.

Staten erhöll ca 7,6 miljarder kronor i försäljningslikvid som redovisades mot inkomsttitel. Likviden användes till att minska statsskulden och statens upplåningsbehov 1997. Statens försäljningskostnad uppgick till 19 miljoner kronor.

Sedan försäljningen har Stadshypotekskassans uppgift varit att förvalta den återstående obligationskulden. När låneskulden är reglerad, skall kassan likvideras.

Fram till 1995, när Stadshypotek AB började ta upp lån i eget namn från marknaden, svarade Stadshypotekskassan för all upplåning gentemot marknaden. Bolaget kunde också fortsätta täcka vissa upplåningsbehov genom att utnyttja kassans befintliga obligationslån fram t.o.m. juli 1997, när all nyupplåning genom Stadshypotekskassan upphörde.

De obligations- och förlagslån som stadshypotekskassan upplånat, är i sin helhet vidareutlånade till Stadshypotek AB på oförändrade villkor. Kassan har det reella ansvaret för den upplåning som skett i kassans namn, men bolaget har förbundit sig att bära alla förpliktelser och ersätta kassan för alla eventuella kostnader som kan uppstå på grund av upplåningen.

Tabell 5.19 Nyckeltal för Stadshypotekskassan och grundfonden

Miljoner kronor

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Stadshypotekskassans vidareutlåning till Stadshypotek AB ¹	88 200 (148 500)	54 100	13 400	7 100	u.s.	u.s.	0	
Förfallostruktur enligt kassan ²				6 300	3 600	2 200	600	600
Grundfondens storlek ³ (1/1)		9 000	6 000	1 500	701	500	350	
(1/7)		7 000	4 000	900	500			
Anslag (beslutat/beräknat)	60 ⁴	134,7	30	5	9,4	0	2	1
Utfall/Prognos	19,6	80	50	12	6,1	4		
Anslagssparande	30,4	65,9	45,1	31,4				

1) Uppgifter enligt Stadshypoteks AB:s årsredovisningar åren 1997-2000

2) Enligt Stadshypotekskassans årsredovisning återstår 100 Mkr år 2005 (förutsatt att ingen förtidslösen sker)

3) Grundfonden enligt förordning (1992:1124) med reglemente för Konungariket Sveriges stadshypotekskassa

4) Anslagsbenämningen 1997 var *Försäljning av aktier i Stadshypotek AB* eftersom anslaget användes för att finansiera statens försäljningskostnad

Den kvarstående upplåningen genom Stadshypotekskassan har fortsatt att minska i snabbare takt än beräknat. Avvecklingstakten beror bl.a. på förfallostrukturen hos lånen. Det låga ränteläget har t.ex. gjort det möjligt att utnyttja emittentens uppsägningsrätt i en rad gamla obligationslån med lång återstående ursprunglig löptid. Genom detta har den längsta återstående löptiden för upplåningen förkortats från 2009 till 2005.

För att trygga utestående lån finns en grundfond i form av en statlig garantiförbindelse utfärdad av Riksgäldskontoret. År 1997, i samband med och i utbyte mot överflyttningen av aktieinnehavet från stadshypotekskassan, åtog sig staten ansvaret för denna avgift.

Avgiften är en procent på genomsnittet av grundfondens storlek den 1 januari och 1 juli innevarande år. Grundfonden och den årliga avgiften minskar därmed i samma takt som låneskulden avtar.

Den snabbare avvecklingstakten har medfört att anslagssparande uppstått flera år. Sparandet har därför använts för att delfinansiera efterföljande års avgifter för grundfonden samt omfördelats till andra ändamål inom utgiftsområdet.

Att grundfonden avvecklats snabbare än beräknat innebär att statens samlade kostnad för garantiavgiften f.n. endast beräknas uppgå till totalt 154,55 miljoner kronor för hela perioden 1997-2004. Detta motsvarar endast ca en tredjedel av de 475 miljoner kronor som garantin ursprungligen beräknades kosta staten till dess grundfonden upphörde.

Regeringens överväganden

Tabell 5.20 Härledning av nivån 2002-2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001 ¹	3 400	3 400	3 400
Förändring till följd av:			
Beslut		-1 400	-2 400
Överföring andra anslag m.m.	-3 400		
Summa förändring	-3 400	-1 400	-1 400
Förslag/beräknat anslag	0	2 000	1 000

¹ Inklusive förslag till tilläggsbudget i samband med 2001 års ekonomiska vårproposition och i samband med budgetpropositionen för 2002.

Att garantin avvecklas snabbare än beräknat innebär att anslagen för åren 2001-2003 bedöms bli lägre än vad som redovisades i budgetpropositionen för 2001 (utgiftsområde 2 avsnitt 3.9.12). En mindre del av anslagssparandet föreslås finansiera kommande betalningar 2002. Anslaget för 2002 föreslås därmed uppgå till 0 kronor. Beräkningarna av anslaget för 2003 och 2004 är 2 000 000 kronor respektive 1 000 000 kronor.

5.9.6 2:6 Insatser i internationella finansieringsinstitutioner

Tabell 5.21 Anslagsutveckling för Insatser i internationella finansieringsinstitutioner

Tusental kronor

2000	Utfall	53 124 ¹	Anslags-sparande	6 876
2001	Anslag	60 000 ¹	Utgifts-prognos	59 000
2002	Förslag	60 000		
2003	Beräknat	60 000		
2004	Beräknat	60 000		

¹ Anslaget Bidrag till kapitalet i Europeiska utvecklingsbanken.

Riksdagen har beslutat (prop. 1996/97:1, bet. 1996/97:FiU1, rskr. 1996/97:53) att Sverige skall medverka i en kapitalhöjning i EBRD och teckna andelar motsvarande 228 miljoner euro. Av den nya kapitalinsatsen skall 22,5 procent inbetalas i åtta lika stora rater över en period av åtta år. Sverige betalar således in 6 412 500 euro under vart och ett av åren 1998–2005. För inbetalningarna under åren 2002–2004 har regeringen beräknat 60 miljoner kronor i statsbudgeten. Sveriges garantiåtagande gentemot EBRD uppgår till 336 300 000 euro, eller ca 2,9 miljarder kronor. Ingen utdelning sker på kapitalet i EBRD.

I tilläggsbudget (1) till statsbudget för budgetåret 2001 (prop. 2000/01:100, 2000/01:FiU 27, rskr. 279) vidgades anslagsändamålet till att förutom det ursprungliga bidraget till kapital i EBRD, även omfatta den årliga medlemsavgiften till CEB, motsvarande 0,5 procent av anslaget. Detta borde enligt Finansutskottet föranleda en ändring av anslagets benämning.

Mot bakgrund av regeringens förslag till hantering av äldre garantier (se volym 1, kapitel 7, avsnitt 7.2) bör anslagets ändamål också vidgas till att fr.o.m. 2002 även omfatta framtida överföringar vid inträffade skadefall till en separat garanti-reserv i Riksgäldskontoret för de internationella garantier som ingår i resultatområdet garantier till internationella finansieringsinstitut. Detta för att de potentiella kostnaderna för de internationella garantierna skall synliggöras.

Inom utgiftsområde 2 kommer endast ett sådant anslag att finnas i fyra år från 2002 till 2005, nämligen 2:6 *Bidrag till kapitalet i Europeiska utvecklingsbanken*.

Regeringen föreslår därför att benämningen ändras till 2:6 *Insatser i internationella finansieringsinstitutioner*.

Det bör noteras att anslaget 2:8 *Insatser i Nordiska investeringsbanken* (tidigare benämnt *Kapitalhöjning i Nordiska investeringsbanken*) avvecklas vid årsskiftet 2001/02.

Tabell 5.22 Härledning av nivån 2002–2004

Tusental kronor

	2002	2003	2004
Anslagsnivå 2001	60 000	60 000	60 000
Förändring till följd av:			
Beslut	-	-	-
Överföring andra anslag m.m.	-	-	-
Summa förändring	-	-	-
Förslag/beräknat anslag	60 000	60 000	60 000

5.9.7 2:7 Avsättning för garantiverksamhet

Tabell 5.23 Anslagsutveckling för Avsättning för garanti-verksamhet

Tusental kronor

2000	Utfall	1	Anslags-sparande	
2001	Anslag	501 400 ¹	Utgifts-prognos	500 000
2002	Förslag	0		
2003	Beräknat	501 400		
2004	Beräknat	501 400		

¹ Nytt anslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen 2002.

I tilläggsbudget (2) till innevarande års budgetproposition föreslår regeringen att kapitaltäckningsgarantier till Venantius AB omvandlas till belopps- och tidsbegränsade kreditgarantier samt att en separat garanti-reserv inrättas för bolaget. Anslaget omfattar avsättningar till denna reserv. (se vidare volym 1, kapitel 7, avsnitt 7.2).

Riksdagen har bemyndigat regeringen att ikläda staten ekonomiska förpliktelser i form av kreditgarantier till A/O Dom Shvetsii intill ett belopp av 100 000 000 kronor där en garantiavgift på mellan 0,5 och 2,5 procent av det garanterade beloppet skall debiteras företaget. Enligt Riksgäldskontorets beräkning motsvarar full riskbaserad avgift för denna garanti 2,9 procent av det garanterade beloppet. Enligt regeringens bedömning bör A/O Dom Shvetsii debiteras 1,5 procentenheter av full riskavspiegande avgift, vilket också motsvarar den garantiavgift som bolaget debiteras i dag. För att garantin skall kunna hanteras enligt garantimodellen har regeringen

på tilläggsbudget (2) i innevarande års budgetproposition föreslagit att riksdagen anvisar återstående 1,4 procent av det garanterade beloppet, motsvarande 1 400 000 kronor. Medlen skall täcka den subvention dvs. den motsvarighet till riskbaserad avgift som därvid uppstår. Garantiavgift och anslagsmedel kommer att föras till Riksgäldskontorets garantireserv, och eventuella garantiinfrianden kommer att belasta reserven.

Beräkningarna av anslaget för 2003 och 2004 är 501 400 000 kronor. (se vidare volym 1, kapitel 7, avsnitt 7.2).

5.9.8 Premiepensionsmyndigheten

Tabell 5.24 PPM:s lån i Riksgäldskontoret

Tusental kronor

	Ack. utnyttjad ram 2000-12-31	Ack. ram 2001	Förslag ekono- misk ram 2002
Rörelsekapital	1 038 305	1 740 305	2 253 305
Anläggningstill- gångar	152 861	172 861	191 000
Fondhandelskre- dit	56	500 000	500 000

Premiepensionsmyndighetens (PPM) verksamhet finansieras under uppbyggnadsskedet genom lån hos Riksgäldskontoret för rörelsekapitalbehov och för investeringar i anläggningstillgångar. Behovet av rörelsekapital uppgick under år 2000 till 779 miljoner kronor. För investeringar var behovet 29 miljoner kronor. De största kostnaderna inom organisationen är diverse köpta tjänster, information och kommunikation.

Regeringen har också ett bemyndigande från riksdagen om att besluta om en rörlig kredit i Riksgäldskontoret omfattande 500 miljoner kronor för PPM. Krediten är avsedd att täcka ojämna likviditetsflöden i PPM:s handel med fondandelar. Ett liknande bemyndigande finns för innevarande år.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 5.25 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras
Utfall 2000 ¹		–
Prognos 2001		278 000
Budget 2002		305 000

¹ Avgiften tas ut 2001

Utgifterna för PPM:s administration skall från och med oktober 2000 dels täckas med avgifter som tas ut från pensionsspararnas premiepensionskonton, dels med lån i Riksgäldskontoret för rörelsekapitalbehov och anläggningstillgångar. Avgiften som tas ut får högst uppgå till 0,3 procent per år av de sammanlagda tillgodohavandena på pensionsspararnas konton. Avgiftsintäkterna beräknas uppgå till 305 miljoner kronor 2002.

Regeringens överväganden

PPM beviljas lån för rörelsekapital, anläggningstillgångar samt rörlig fondhandelskredit även för 2002. Krediten för handel med fondandelar föreslås uppgå till 500 miljoner kronor också under 2002. Regeringen avser att därefter utvärdera behovet av den särskilda krediten.

6 Ofördelat anslag: Riksdagens revisorer

6.1.1 90:1 Riksdagens revisorer

Tabell 6.1 Anslagsutveckling för Riksdagens revisorer

Tusental kronor

2000	Utfall	23 775	Anslags- sparande	577
2001	Anslag	26 371 ¹	Utgifts- prognos	25 300
2002	Förslag	27 122		
2003	Beräknat	27 770 ²		
2004	Beräknat	28 311 ²		

¹Varav 1 748 tkr på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2002.

²Under första halvåret 2003 bildas en ny revisionsmyndighet (bet. 2000/01:KU8, rskr. 116-119).

Riksdagens revisorer har enligt regeringsformen till uppgift att på riksdagens vägnar granska statlig verksamhet. Granskningarna avser främst effektivitetsrevision. Dessutom granskar revisorerna varje år redovisningen och verksamheten vid Kungl. Slottsstaten och Kungl. Djurgårdens Förvaltning, riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän, Regeringskansliet, Riksbanken och Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond.

Resultatbedömning

Revisorernas årsredovisning

Under verksamhetsåret 2000 har revisorerna beslutat om 11 förslag till riksdagen, 1 skrivelse till utskott i riksdagen, 1 skrivelse till regeringen, 15 granskningsrapporter, 1 granskningspromemoria, 3 informationsrapporter samt 22 förstudier. Av dessa 22 förstudier har 15 resulterat i beslut om fortsatt granskning.

I revisorernas årsredovisning lämnas varje år en redogörelse för behandlingen i riksdagen under året av revisorernas förslag. Revisorerna följer också upp förslag som lämnats till riksdagen under de två åren dessförinnan. Dessa uppföljningar innehåller en redovisning för riksdagsbehandlingen och åtgärder vidtagna av regering och myndigheter.

Under den senaste treårsperioden har riksdagen i huvudsak ställt sig bakom drygt fyra femtedelar av förslagen. Tillkännagivanden till regeringen har beslutats rörande drygt hälften av skrivelserna. I flera fall har riksdagen avlagit revisorernas förslag med hänvisning till att utredningar tillsatts inom området eller att regeringen redan vidtagit åtgärder inom området.

Genomslaget av revisionen i massmedierna har varit gott under år 2000. Detta mäts bl.a. utifrån antalet pressklipp som berör revisorerna.

För att bedöma resultatet av revisorernas verksamhet är också produktiviteten av betydelse. Revisorerna vill peka på att produktionen av revisionsrapporter och skrivelser till riksdagen och regeringen legat på en väsentligt högre nivå under senare år än under 1980-talet. Under den senaste treårsperioden är antalet producerade rapporter 80 % större än för motsvarande period för tio år sedan. Antalet skrivelser är ca 75 % större. Ökningen vad avser förstudier är ca 75 %. Denna ökning av produktionen är väsentligt större än det resurstillskott revisorerna erhållit. Detta tyder på en klar ökning av produktiviteten, mätt som antalet rapporter i förhållande till antalet anställda.

Revisorerna har också som externrevisorer granskat Kungl. Slottsstaten och Kungl. Djurgårdens Förvaltning, riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän, Regeringskansliet,

Riksbanken och Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond. Årsredovisningarna för verksamhetsåret 1999 var enligt revisorernas uppfattning vad gäller Kungl. Slottsstaten, Kungl. Djurgårdens Förvaltning, riksdagsförvaltningen och Regeringskansliet i allt väsentligt rättvisande. Årsredovisningen för Riksdagens ombudsmän bedömdes som rättvisande. Revisorerna tillstyrkte att ansvarsfrihet skulle beviljas för direktions- och fullmäktige i Riksbanken samt att riksdagen skulle fastställa resultat- och balansräkning. På förslag av revisorerna beslöt riksdagen att lägga Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfonds berättelse över verksamhet och förvaltning år 1999 utan anmärkning till handlingarna.

Finansutskottets behandling av revisorernas årsredovisning

Finansutskottet behandlade Riksdagens revisorers årsredovisning för 2000 i betänkande 2000/01:FiU24. Utskottet anförde därvid följande:

Utskottet noterade med tillfredsställelse att revisorernas samlade produktion under året varit högre än något tidigare år. Utskottet såg också mycket positivt på att revisorerna beslutat genomföra mera ingående utvärderingar av sin verksamhet, men man ansåg samtidigt att målen för verksamheten borde brytas ned och preciseras i mer mätbara resultatindikatorer för att ge ett fullgott underlag i uppföljningsarbetet. Utskottet förordade att Riksdagens revisorer redovisar ett fördjupat underlag för riksdagens mål- och resultatstyrning av revisorernas verksamhet.

Riksdagens revisorer

Av lagen (1987:518) med instruktion för Riksdagens revisorer framgår Riksdagens revisorers uppgift och uppdrag. Riksdagens revisorers övergripande mål är att främja ett effektivt utnyttjande av statliga insatser genom att på riksdagens vägnar granska statlig verksamhet.

Verksamhetsmålen för Riksdagens revisorer är bl.a. att fästa uppmärksamheten på möjlighe-

ter att öka statens inkomster, att spara på statens utgifter och att effektivisera den statliga förvaltningen.

I sin verksamhet visar revisorerna särskilt på tillämpning, utfall och effekter av tidigare fattade riksdagsbeslut inte minst i ett sammanhållet perspektiv. Förutom att kritiskt granska statliga insatser lämnar revisorerna även förslag till förbättringar.

Revisorerna räknar med att 12–15 granskningar kan genomföras och sex revisionsberättelser avges under år 2002.

Revisorerna avser också att vidareutveckla samarbetet med utskotten i deras roll att följa upp beslut.

Enligt revisorerna kommer den av riksdagen beslutade förändringen av revisionens organisation att leda till ett successivt ökat samarbete med Riksrevisionsverket.

Riksdagsförvaltningen har aviserat att de avgifter som tas ut av Riksdagens revisorer för IT- och telefonbasdrifttjänst kommer att höjas med ca 1,2 miljoner kronor fr.o.m. 2002.

Riksdagsstyrelsens överväganden

Riksdagsstyrelsen har ingen erinran mot förslaget. Finansieringen av höjningen av avgifter för IT- och telefonbasdrifttjänst får ske genom en sänkning av anslaget 90:3 Riksdagens förvaltningskostnader med ca 1,2 miljoner kronor.

Tabell 6.2 Härledning av nivån 2002–2004

Tusental kronor

	2002	2003 ³	2004 ³
Anslagsnivå 2001 ¹	26 371	26 371	26 371
Förändring till följd av:			
Pris- och löneomräkning	447	1 095	1 636
Överföring från anslag 90:3 (Uo1)	1 178	1 178	1 178
Slutjustering avtalsförsäkringar ²	-874	-874	-874
Summa förändring	751	1 399	1 940
Förslag/beräknat anslag	27 122	27 770	28 311

¹ Inklusivt 1 748 tkr på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2002.

² En närmare beskrivning av detta finns i tilläggsbudgeten i samband med budgetpropositionen, avsnitt 9.2.

³ Under första halvåret 2003 bildas en ny revisionsmyndighet (bet. 2000/01:KU8, rskr. 116-119).